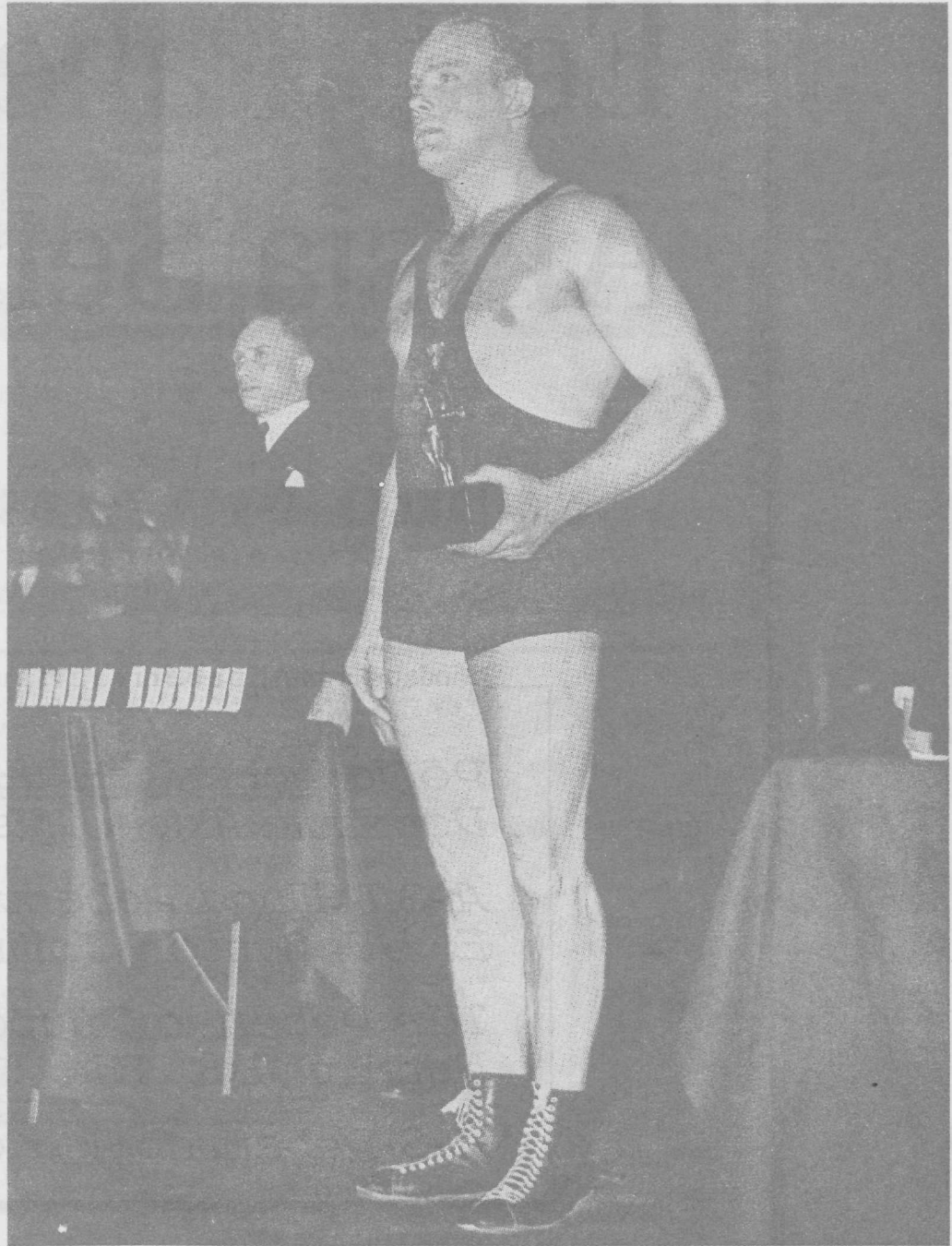

EESTI

S

PORDILEHT

Eesti Paberi Aktsia Selts

esindab järgmisi paberivabrikuid:

*Põhja Paberi ja Puupapi
Vabrikute Aktsia Ühisus, Tallinn*

*A.-S. Tallinna Paberivabrik
E. J. Johanson, Tallinn*

*Türi Paberi ja Puupapi
Vabriku A.-S., Türi*

A.-S. Paberivabrik „Koil“, Koõila

Müük ainult suurel arvul

Aeg on tellida mööblit,

mida oleie kavatsenud endale muretseda ● Tellides
aegsasti, kindlustab see Teile hoolikaima töö ja tellimise
kiire täitmise

Külastage meid!

M O O B L I T E H A S

A-S. „MASSOPRODUKT“

TALLINN, TARTU MNT. 73 ● TELEFON 308-96

Slazenger'i tennispall

on **ainuke**, mis iga mängijat **täiel
määral** rahuldab.

SLAZENGER'i tennispall on oma kva-
liteedilt esikohal ja selle juures mitte
kallim kui teised pallid.

Slazenger'i reketid

on maailmakuulsad oma paindu-
vuse, vastupidavuse ja elegantsuse
poolest. ● Maailma esimängijad ei
eelistata mängu Slazenger'i
reketitega.

SLAZENGER'i tennispallid ja reketid on saadaval igas suuremas spordi-
kaupluses.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

20. AASTAKÄIK

Nr. 5

MAI

1939

Eesti Spordileht ilmub Eesti Spordi Kesklüüdu väljaandel iga kuu 20. päeval. **Toimetus ja talitus:** Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 kr., 1/4 a. 1 kr.

Välismaale aastaks 6 krooni, 1/2 a. 3 kr., 1/4 a. 1 kr. 50 senti.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites

Üksiknumber 35 senti.

Toimetaja: AADU ADARI.

E. Spordilehe käesoleva numbriga kaanepildil on toodud kahekordne euroopa-meister Juhan KOTKAS

Vastu Eesti mängudele

G. Kalkun, Eesti Mängude üldjuht

Eesti kehakultuuri liikumine asub suursündmuste lävel. 16.—18. juunini s. a. toimuvad II Eesti Mängud Tallinnas ja juba järgneval suvel — olümpiamängud Helsingis. Mõlemad suurüritused nõuavad meilt suurt ettevalmistust ja teadlikku suhtumist, sest muidu võivad nad meist mööduda nagu „maamehele kirev pühapäev linnas“, mis mõjub vaid väsitavalt ja jätab „paha maigu suhu“.

Nimetatud kehakultuuri suursündmused võivad aga osutada meile, Eesti kehalise kasvatuse liikumise seisukohalt vaadatuna, suure teene, kui oskame seda vaid kasutada. Kas pole mitte olümpiamängud meid mõtlema pannud juba puht-majanduslikel kaalutlusil, sest asume n.-n. „suure maantee“ ääres, mis viib olümpiale. Kuid suurema väärtuse omavad olümpiamängud meile oma vahenditu lähedusega spordi-propaganda mõttes. Jääb vaid üle küsida, kas suudame otstarbekalt kasutada oma head seisukohta?

Samasugune küsimus kerkib üles Eesti Mängude puhul. Mitmeid kuid on tehtud pidevalt ettevalmistustööd. Veel kunagi pole Eesti organiseeritud kehakultuuri aparaat nii laialdaslt töötanud ühise ettevõtte juures kui praegu. Meil pole ka kunagi olnud seesugust organisatsiooni ega tehnilist kaadrit rakendada töösse kui praeguste Mängude puhul. Eesti kehakultuuri-liikumine, mis on organiseeritud seltskondlikel alustel ja vabatahtlikul juhtimise põhimõttel, on välja kujunenud kindlalt juhitavaks liikumiseks. Nimetatud asjaolu annabki igale suurüritusele vastava värvingu ja sisu. Aastat viis tagasi, korraldades esimesi Eesti Mänge, võis mainida, et nii paljudki sammud kandsid tookord juhulikku laadi. Kuigi vastavatel juhtidel ei puudunud suur ind ja tahe, on meile I Eesti Mängudest siiski võrdlemisi vähe jälgi jäänud. Küll aga teame, et tookordset juhtkonda, tegelasi ja pealtvaatajaskonda kandis suur vaimustus ja huvi asja vastu, mida oleks pidanud suuremate tulemustega kasutama.

Eesti Mängude noorte juhtide ülemaaline kokkutulek Tallinna. Pildil istuvad vasakult paremale: R. Mast, L. Varesi, H. Nilberg, E.Käppa, Eesti Mängude üldjuht G. Kalkun, K Müür, S. Kass, A. Grünberg ja A. Roosesie.

Vaimustust ja huvi on märgata ka praeguste Mängude puhul. Rahvajuhid ja seltskond on tulnud kaasa. Meie riigijuhtide poolt on sõnavõttudes korduvalt toonitatud kehalise kasvatuselise liikumise tähtsust kasvavale noorsoole kõigis tema vormes. On alla kriipsutatud esiletulevat rahvusliku vaimustuse puhangut ja võimsat ühtekuuluvuse tunde väljendust, mille poolest osutuvad rikkaiks sarnased suurüritused nagu seda on E M. Kuid erilise võlu omavad nad selle läbi, et tunnete väljendajaks on tuhandetesse küüniv muretu noorus. Kõik nimetatud läbielamused on haaravad ja hinnatavad ning omavad püsiva väärtuse üksnes siis, kui suudame suurürituse vaimustusest kantud moraalse jõu rakendada edaspidiseks kehakultuuri liikumist ülesehitavaks tööks.

Praegu, millal meil on kehakasvatuse liikumist juhtiv kindel keskus, millel on tugevad maakondlikud spordiliidud ja millal tegutseb laialdane tehniliste jõudude kaader, on hulga kergem kasutada E M tulemusi kui 5 aastat tagasi. Tänavustel Eesti Mängudel tundub, et valitseb elav side juhtkonna ja masside vahel. Need 800 organisatsiooni, kes on endid registreerinud osavõtjaina E. Mängudele, peavad ka edaspidi leidma teed keskuse poole. Seepärast juhtkond, kellest asi oleneb, ei tohi piirduda vaid Mängude rahuldava korraldamise ja läbiviimisega. Ta seisku alati valvel, et Mängudest saadud ind ja vaimustus tuleks kasuks meie üldisele kehalise kasvatuselise liikumisele. Vastasel korral jääksid E M siiski ainult mööduvaks ühekordseks ürituseks, mida ikka ja jälle peame iga 4 aasta järele üles soojendama.

Eriti praegu, millal Eesti kehalise kasvatuselise liikumise juhtiv keskus E. Spordi Keskliit on E M tõttu kujunenud ühtlasemaks ja moraalselt tugevamaks kui seda on olnud kunagi, võime loota et kõiki hüvesid, mida pakuvad meile E M, ollakse suuteliselt kasutama meie kehalise kasvatuselise liikumise üldiseks hüvanguks ja paremaks tulevikuks.

Selle kindla teadmise ja lootusega sammume vastu II Eesti Mängudele.

Võimlemise põhimõtted ja alused H. NIILER

prof. dr. J. Lindhardi järgi

Ettekanne Eesti Võimlemise Õpetaja Seltsi
peakoosolekul 2. aprillil 1939. a.

Viiimastel aastatel välismail kirjastatud võimlemise ja kehalisse kasvatusse puutuvaid küsimusi käsitlevatest teostest äratav tähelepanu Kopenhaageni ülikooli füsioloogia laboratooriumi ja riikliku võimlemise instituudi juhataja prof. dr. Johannes Lindhardi 350-leheküljeline teos „Den specielle Gymnastikteorie“, mis on kirjutatud 1933. a. On ilmunud ka ingliskeelses tõlkes 1934. a. „The Theory of Gymnastics“ all Methuen & Co kirjastusel Londonis.

Lindhard on mitmete füsioloogilisi küsimusi käsitlevate artiklite ja raamatute autor ning tuntud välismaal uurimistöde poolest.

Enne aine käsitamist peab mainima, et Rootsi võimlemise praktika on tema asutaja Lingi ajast arenenud hiigla edusammudega. On võetud tarvitusele uued õpetamise meetodid, on täiendatud ja rikastatud harjutusvara; võimlemise tabelite koostamisel on avanenud uued võimalused. Kuid võimlemise teooria — tegelikult tähtsam osa — on veel puudulik ja ei ole suutnud ajaga kaasas käia.

P. Lingi põhimõtteks oli, et võimlemise süsteem peaks olema rajatud füsioloogia seadustele. Pärast P. Lingi aga leidub väheseid, kes tema töö põhimõtteid oleks viinud edasi. Üks väheseist on Lindhard, kes pärast Lingi on suurimaid võimlemise teooria autoriteete.

Eelkõige autor teeb põhimõtteliselt kindlaks vahe gümnaastika (võimlemise) ja atleetika (kergejõustiku, maadluse jne.) vahel. „Kui muistses Greekas,“ ütleb ta, „oli gümnaastika (s. t. jooks, visked, hüpped, maadlus jne.) valitute eesõigus, siis XIX sajandi õpetused ja olukorrad — sõdade ettevalmistus, kooli ja töö ühekülgse halvavad mõjud jne. demokratsiseerisid kehalist kasvatust, s. t. viisid kehalise kasvatuse rahvahulka kadesse.“ Püüti leida teid ja võimalusi tekkinud uue olukorra pahede kõrvaldamiseks.

Muistses Greekas gümnaastika (ehk tänapäeva atleetika) kaudu püüti tugevdada kehaliikmeid ja arendada iseloomujooni, nagu julgust, leidlikkust, en-davalitsemist jne., harrastades loomulikke ja ürgharjutusi, nagu tants, ning võimlemise ja kättimisega seoses olevaid harjutusi (jooks, hüpped, visked, maadlus, pokks), kusjuures harjutamise eesmärgiks oli lõbu või praktiline kasu. Gümnaastika eesmärgiks tol ajal ei olnud anda kehale teatud kuju. Klassilise atleedi kehakuju oli atleetika tagajärg. Moodne atleet aga harjutab vabal ajal oma kutse kõrval. Tema harjutamise aeg on piiratud ja tavaliselt harjutus ühekülgne. Seepärast on moodne atleet sageli deformeeritud kujuga.

Tänapäeva gümnaastika (võimlemine) püüab protutseerida tugevat keha kunstlike kude, leiutatud ja konstrueeritud ning võrdlemisi lihtsate harjutustega, ühtlasi rõhutades iseloomu väärtusi nagu atleetikagi. Võimlemine saavutab samu eesmäärke nagu atleetikagi palju lihtsamate harjutustega, püüdes arendada keha valitsemist, võidelda keha deformeerimise vastu

ja harmooniliselt arendada keha, mida atleetika küll tootab, kuid sageli ei saavuta.

Kui atleetika on vabamehe ettevõtte, on võimlemine demokraatne. Temas ei ole nii palju võistlusmomente kui atleetikas, kuid seevastu see on viimastest mitmekesisem, kergem, arusaadavam, rakendatav kõikidele, võimaldab mitmekülgset kehalist arenemist massidele, nagu koolis ja sõjaväes, ning on kohane seal, kus ei ole aega, väga suurt huvi, võimeid või tahet anda atleetilisele distsipliinile.

Siinjuures peab aga mainima, et ülemineku piirid võimlemisest atleetikani ei ole kindlad. Näiteks võtab võimlemine atletismi kuju võistlusvõimlemise näol.

Nii on moodne atleetika — muistse Greeka gümnaastika järeltulija ja praegune võimlemine — uus kehalise kasvatuse vorm, mida on põhjustanud välisolu-korrad. Atleetika ei ole rakendatud võimlemine — nagu paljud arvavad, vaid võimlemine on atleetika asendaja.

Sellele vaatamata, et autor kõrgelt hindab võimlemise ühendust hügieeniga ja füsioloogiaga ja nõuab mainitud ühenduse poole püüdmist, leiab ta siiski, et selles suhtes ei ole veel kuigi palju saavutatud.

Kui näiteks öeldakse, et harjutused on „terved“, siis jääb selgusetuks, mida mõistame tervise all, sest puuduvad tervise standardid. Võime tervist mõõta vaid tervise vastandiga — haigusega, s. t. kes harjutab, peaks olema vähem haige ja, kui haigestub, kiiremini paranema. Tal peaks olema pikem eluiga. Kuid selle kohta puuduvad andmed. Kas terve sportlane ei olnud sünnipäraselt tugevama struktuuriga ja elab seepärast kauem, või saavutab pikema eluea elades hügieenilisemalt? Nii siis ei ole veel sugugi kindel, et harjutamisega saavutame tervise. Meil on vaid isiklik kogemus, kuid puudub statistika.

Sama raske on ütelda harjutuse kohta, et viimane oleks füsioloogiliselt „hea“. Meil on olemas küll kogemused, kuid need ei ole täpsed. Kasvatustlikult on raske korrastada harjutusi kasulikkuse järjekorras. See on praegu võimalik vaid mõne süsteemi juures.

Nii näiteks rühi-harjutuste puhul on raske täpselt ütelda, missugused anatoomilised ja füsioloogilised muudatused leiavad aset teatud harjutuste puhul. Meil on üldiselt teada, et lihaste töö mõjustab ergukava, südant, hingamist, ainevahetust jne. On olemas vaid üldisi põhimõtteid, puudub üksikasjaline ja täpne tõendus.

Samuti tuleb kahelda teatud harjutuse vormi väärtuses. Näiteks „vale“, „õige“ jne. oleneb leiutaja maitsest, vaatleja seisukohast, harjutaja lõbutundest.

Näiteks „käed kõrval“ peaeesmärk on abaluude korrigeerimine. Füsioloogiliselt võiks mainitud asendit kirjeldada peajoontes kui abaluude lihaste kontraheerumist ja abaluude addutseerimist. Kuid addutseeritud abaluul ei ole veel füsioloogilist väärtust, sest lihike-

sed seljalihased takistavad näiteks viskamist, ei muutu ka rinna liikuvus, kui abaluu on addutseeritud. Ülalmainitu annab põhjust kahelda harjutuste füsioloogilistes ja hügieenilistes väärtustes.

Loetledes ja arvustades üksikute autorite harjutuste liigitust allates Guths Muths'ist kuni tänapäevani, leiab Lindhard peaaegu kõikides suuremaid või vähemaid põhimõttelisi laadi puudusi.

Guths Muthsi, Spiessi, Heikeli harjutuste liigitused ei vasta Lindhardi järgi füsioloogia ja kasvatusse põhimõtetele, kuigi autorid viimast väidavad. Tol ajal oli kõik veel juhuslik, ebakorrapärane.

Ka P. Ling (Nachtigalli õpilane) nõudis, et võimlemine vastaks inimkeha seadustele ja et võimlemise põhimõtted oleksid rajatud looduseadustele. Olles küll liikumise algataja, ta ei jõudnud kindlale süsteemile. Sama võib ütelda ka ta poja Hjalmar Lingi (Rootsi võimlemise keskinstituudi juhataja) kohta, kes küll palju töötas, kuid ei saavutanud oma töös kindlat kava.

Näitena võib tuua P. Lingi süsteemi jaotust, mis jaguneb nelja ossa:

1. Kasvatuslik võimlemine — eraisikuile;
 2. Sõdurite võimlemine;
 3. Arstlik võimlemine;
 4. Esteetiline võimlemine (balllett, müümilka jne.).
- Hiljem aga jagunesid harjutused kaheks:
1. Kasvatuslik + arstlik võimlemine;
 2. Sõdurite võimlemine.

Ühendada kasvatuslikku ja arstlikku võimlemist on viga, kuna mõlemal võimlemisel on oma ülesanded.

Kasvatuslik võimlemine omakorda jagunes 1) vabaharjutusteks ja 2) riistharjutusteks, mille kohta P. Ling arvab, et jaotus on välispidine ja mitterahuldav.

Lindhard leiab, et Lingi järeltulijad, nende hulgas ka P. Lingi poeg Hjalmar, on P. Lingi vähe mõistnud. Rootsis oli ja on küllalt häid füsiolooge ja anatome, kuid nad ei olnud ega ole suutelised parandama ja arendama P. Lingi alustatud katseid.

Lindhardi arvates on Rootsi võimlemise keskinstituut takerdunud traditsioonide võrku, kuna loodusteadus, millele Ling rajas võimlemise, on teinud suuri edusamme. Keskinstituut pretendeerib sellele, et ta süsteem on rajatud kõrgele teaduslikule standardile, tõsiasi aga on, et viimane on jäänud seisma dogmatismi.

Tagajärg on, et Rootsi keskinstituudi töö kannab küll teaduslikku ilmet, tegelikult aga puudub viimasel igasugune teaduslik alus.

Lindhard toob mainitud kooli näitena Daani võimlemise käsiraamatu ja teeb viimases põhjapanevaid korrektsioone.

Juba harjutuste üldjaotuses kahte ossa — „võimlemine“ ja „rakendatud võimlemine“ (atleetika) — peitub ajalooline viga. Nagu meie nägime eelpool, on mõiste „rakendatud võimlemine“ atleetika kohta väär. Pealegi võib teist osa — „rakendatud võimlemist“ — harrastada olematuult esimesest osast — võimlemisest.

Mainitud süsteemis põhineb harjutuste jaotus harjutuse mõjule lihastele. Lindhardi arvates on see tarvilik rühi- (kehahoia) võimlemises, kuid viimane ei ole võimlemise ainus eesmärk ja peaelement.

Korraharjutuste põhimõtteks on rivistada õpilasi, arendada korramõist et ja head rühti. Sealljuure aga asuvad korraharjutused väljaspool nn. „harjutuste“ seeriat. Küsimuseks jääb siin, kuidas mõista „head rühti“ ilma lihaste tööta?

Harjutused on jaotatud jalgade, rinna, külje, selja, käte, õlgade, kaela harjutusteks. Mainitud 7 harjutust sooritatakse järjekorras alt üles. Sellele järgneb kordamine juba raskemate harjutuste näol ja lõpuks sooritatakse üksikute harjutuste kombinatsioonid.

Käsiraamat teeb siin mitu viga:

1. Külje, rinna ja selja harjutusi ei saa eraldada, kuna mängus on samad lihaste grupid, ainult eri-kombinatsioonides. Siin on tegemist kere harjutustega mitmesuguses pinnas: sagitaal-pinnas — kere painutus ette-taha; frontaal-pinnas — kere külgpainutus; horisontaal-pinnas — kere pöörämised; ja kombineeritult — pöördpainutus.

2. Rõhutatakse kere harjutuste puhul vaid lihaseid, mainimata jäävad aga liülisamm ja liigendid.

3. Ei saa ka vahet teha käte ja õlgade harjutuste vahel. Tegelikult on need üks harjutus käte harjutuse nime all.

4. Ei ole ka kaela harjutustel midagi ühist käte ja õlgade harjutustega. Kaela harjutus on kaela liüli-samba osa liigenditele ja lihastele. Kaela harjutusi aga ei saa eraldada pea lihaste harjutustest, vaid need kuuluvad ühte harjutusgruppi.

Niels Bukh'i kohta ütleb autor, et Bukhi kavas on head ja halvad tendentsid. Arusaamatuks jääb Bukhi kahekordne harjutuste jaotus. Esimest korda jaotab ta harjutused: korra, jalgade, käte, kaela, külje, kõhu, selja, marssimise, hüpete ja osavuse harjutusteks. Teist korda: lõtvuse, jõu, osavuse harjutusteks. Viimased ei ole selge, kuidas harjutused korraldada.

Niels Bukh on võtnud harjutused Lingilt. Tal tegelikult süsteemi ei ole. On vaid mehine õpetamise meetod. Töö nõuab jõudu ja suurt tempot. Töös puuduvad esteetilised põhimõtted. Eriti torkab silma Bukh'i võimleja kõrge rind, mis Lingil puudub. Töö on hea vabatahtlikkudele gruppidele, kuid mitte naistele ja koolilastele.

Ellii Björnsteini kohta arvab Lindhard, et prl. Björnstein on hea praktiline juht, kuid kirjalikult ei suuda ta end väljendada. Samuti kui Niels Bukh'ilgi on tal originaalne õpetamismeetod, kuid oluliselt ei ole ta võimlemisele midagi juure lisanud. Ta on vallanud elu ja vabadust tardunud vormidesse.

Hoopis teises arvamises on Lindhard Agnete Bert-ramist, kes on toonud naiseliku joone võimlemisse. A.

MAITSERIKKAD

MEISTERFOTOGRAAFID

PILDISTUSED

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: KL. 9-5. PÜHAP. K. 11-2

Bertrami võimlemine meenutab Niels Bukhi võimlemist, kuid on esteetiline. Ka A. Bertram põhineb P. Lingile.

Kõige öeldu põhjal Lindhard jõuab otusele, et võimlemise harjutusvara klassifitseerimine ei ole võimalik füsioloogia seaduste põhjal, sest vahekord võimlemise harjutuste ja füsioloogia vahel on veel liig ebakindel, et viimasele oleks võimalik rajada liigutusi.

Harjutused võib aga liigitada vastavalt harjutuste eesmärgile. Nii teame atleetikas, et teatud harjutused arendavad jõudu, osavust ja teatud iseloomu väärtusi. Edasi: sõjaväel on kogemused, et teatud harjutused on kohased korra arendamiseks. Lõppeks on teada, et rühiharjutused on võimelised muutma kehakuju — hoiakut jne.

Autor näeb võimlemise eesmärki kasvandiku distiplineerimises, isiksuse auväärse väljendust kõnnakus ja liigutustes; julgust ja leidlikkust.

Mainitud eesmärkideni jõudmiseks peab kasvandik olema suuteline valitsema oma keha. Viimane aga eeldab: 1) lihaste ja liigendite harjutamist; 2) keha defektide parandamist; 3) koordineerimise arenemist; 4) keskergukava kiiret ja täpset reageerimisvõimet.

Seda saavutatakse, kui süstemaatiliselt harjutada iga keha osa, vähehaaval rakendades tööle ilka rohkem ja rohkem, lõpuks kõik keha mehhanismi üksikud osad, samuti ka koordineerimisvõimet ning lihaste jõudu ja vastupidavust.

Vastavalt sellele on Lindhardi harjutusvara liigitus järgmine:

1. Korra eesmärgiga harjutused.
Korraharjutused.
Viieküüsiharjutused.
Marssimine.
2. Lihaste ja liigendite süstemaatiline läbitöötamine.
Rühivõimlemine.
3. Koordineerimise arendamine.
Tasakaalu harjutused.

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PKK TÄN. 47, TEL. 444-22

KÕIK

SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega

4. Jõudu, vastupidavust ja otsustamisvõimet arendavad harjutused.

Marssimine. Jooksmine.

Hüppamine.

Osav harjutused.

Mängud.

Atleetika jne.

Lindhard mõistab, et sageli on raske teatud harjutust mahutada teatud harjutuste liiki, sest ükski harjutus ei teeni vaid üht eesmärki. Seepärast käsi- raamatute kirjutajad peavad sageli kaua mõtlema, kuhu teatud harjutus mahutada, ning otsustavad oma äramägemise järgi, millega lugeja igalkord ei pea nõutuma.

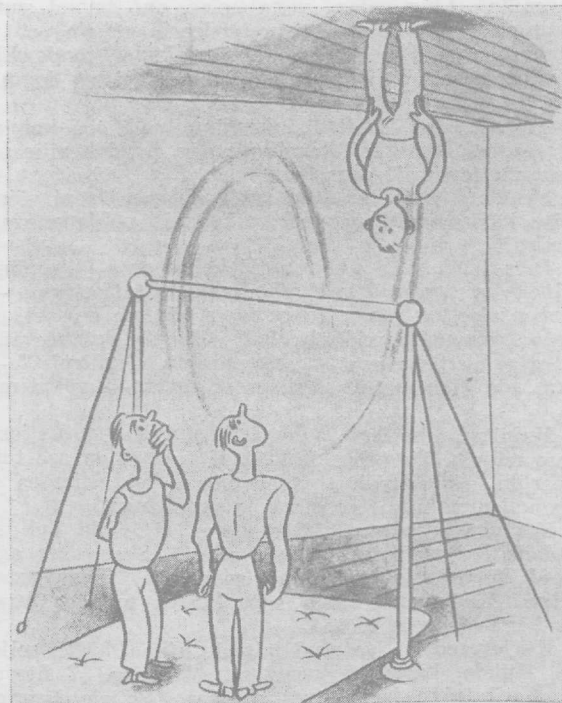
Ka leiab autor, et alagruppides peaksid harjutused olema nii palju kui võimalik astmestatud vastavalt raskusele. Kuid on viga püüda liigitada harjutusi vastavalt nende raskuse kraadile ja mõjule, kuna praegusel silmapilgul ei ole meil need astmed teada. Muidugi on teatud juhtudel täiesti selge, et üks harjutus nõuab suuremat pingutust kui teine. Näiteks kiirjooks, võrreldes jalgade pendeldamisega, ergutab rohkem siseorganeid ja ka ainevahetust on esimese harjutuse juures suurem.

Kuid üldiselt ei ole võimalik kasutada ainevahetuse tõusu harjutuse raskusekraadi mõõdupuuks, kuna näiteks ei ole võimalik kindlaks teha ergukava tegevuse mõju ainevahetusele. Teatavasti on aga ergukava tegevus tihedas ühenduses harjutusega.

Suurema osa harjutuste raskuse kraadi määramine toimub isiklikel või teiste kogemustel. Sellest järgneb, et harjutuse raskuse kraad ei ole sama kõigile. Harjutuse täidesaatmise raskus on isiklikku, anatoomilist või funktsionaalset laadi. Nii võib harjutust raskendada mõnikord lihase, koordineerimise puudulikkuse, hingamisfunktsioonide või südame harjumatus töö koormatusega jne.

(Järgneb.)

Välismaa nalja

„Vaeneke, ja ta ei märkaagi oma eksitust!..“

P. Matsov

Dublini noksiiringis

Raadiku rekord ja meie meeste heillus

Viieistkümmend aastat täitub tänavu Eesti debüüdist rahvusvahelistel suurturniiridel. Kirjutati anno 1924, millal meie esimene suurpoksija Valter Palm sooritas Pariisis Eesti poksiolempiariistsed. Tema oli ka selleks, kes esimese eestlasena läks euroopavõistlustele — 1927. a. Berliini. Jällegi ainult üksinda oli ta meie poksiesindajaks Amsterdamis olümpial 1928. a. V. Palmi kolm starti andsid kokku ühe võidu, mille ta saavutas Amsterdamis luksemburglase Nuzzi üle. See Palmi rekord — üks võidupunkt — jäi Eesti teistele poksijatele ületamatuks kuni Berliini olümpiani. Selleks ajaks kerkis meie parima poksijana esirinda N. Stepulov. Tema suutis esimesena ületada Palmi rekordi, tuues Berliini olümpiatulest välja hõbemedali. See oli uueks rekordiks. N. Stepulov ise suutis oma rekordi korrata Milanos euroopavõistlustel, kus ta uuesti tuli hõbemedalile.

N. Stepulovi siirdumisega elukutseliseks näis, et tema rekord jääb kauaks ületamatuks. Kuid Dublini euroopavõistlused üllatasid: N. Stepulovi rekord korrati ühe ja ületati teise eestlase poolt. Nüüd on uueks rekordiks euroopameistriititel ehk kuldmedal, mille saavutas Anton Raadik. Seda individuaalset rekordi saab ületada veel ainult olümpia kuldmedali võitmisega. Meeskonna-rekordiks on aga praegu üks kuld- ja üks hõbemedal.

Tõime selle sissejuhatare selleks, et näidata, mileni on jõutud 15 a. tagasi sooritatud debüüdist. Edasi aga vaatame Eesti poksimeeskonna esinemist Dublini euroopavõistlustel.

Dublini suutis Eesti saata neli poksijat, seega mitte rohkem kui kaks aastat tagasi Milanosse. Selleks neljaks olid: sulgkaalus Karl Käbi, kergekaalus Harald Kanepi, keskaalus Anton Raadik ja raskekaalus Martin Linnamägi.

Esimesena ja ainsana esimesel võistluspäeval oli eestlastest tules H. Kanepi, kelle loos oli kokku viinud iirlase P. Gernoniga. See oli kõva ja vaheldusrikas matš. Esimesena alustas rünnakuid iirlane, ja enne kui Kanepi olukorraga suutis kohaneda, jooksis ta nina esimeste löökide järele verd. See ergutas eestlast ja, kasutades oma pikemat löögiulatust, viis ta heitluse kaugevõistlusele. Vasakuga tabas kiirelt ja tugevasti ning paremaga tegi välkkiireid järellööke. Nii läksid esimesed kaks roundi Kanepile, ja kuigi iirlane kolmandal roundil võttis veidi järele, oli eestlane kahe esimese roundiga kindlustanud endale võidu.

Teisel võistluspäeval oli Kanepi vastaseks eelmises ringis tripsuks jäänud belglane G. Jakobs. Matš oli ühtlasi poolfinaaliks. Kanepi poksis suure kindluse ja rahulikkusega. Belglane oskas hästi kaitsta ja muutus round-roundilt paremaks, kuid punkte oli noppinud kogu aeg eestlane. Lõpul oli belglasel paar head mo-

menti, kuid Kanepi võit oli selge. Seega oli Kanepi juba kindlustanud endale hõbemedali.

Just enne Kanepi teist matši sooritas oma matši K. Käbi. Tema vastaseks oli loos toonud poolaka A. Czorteki. Kujunes dramaatiline matš. Vähem kui kaks roundi said mõlemad ringis olla, kuid mõlemad roundid olid vahetpidamatu löökidevahetus. Poolakas ründas agaralt, Käbi aga kontreeris mõjuvate paremhaakidega ja viis oma vastase korraks päris täbarasse olukorda. Poolakas oli oma rünnakutel hoolimatu. Sagedi lõi ta peaga. Kuna aga ringikohtunik ei astunud vahele, juhtus, et enne teise roundi lõppu hüppas poolakas lähivõistlusele pea ees, nii et lõi sellega löhki Käbi kulmu kui ka põsenuki. Ringikohtunik oli sunnitud matši katkestama Käbi vigastuse tõttu. Jääb küsitavaks, kes oleks võitnud matši selle vältamisel normaalse lõpuni. Poolakas oli olnud pealetungivam, kuid Käbi hästi kontreerinud. Pigemini pidanuks Czortek saama märkuse peaga löömise eest juba esimesel roundil, ning teisel roundil peaga vigastamise eest diskvalifitseeritama. Eestlased aga protesti ei tõstnud, kuigi proteste oli Dublinis küllusesarvest, ja nii langes Käbi turniirist välja.

Käbi võit oleks tähendanud vähemalt hõbemedali saavutamist, sest sellega poolfinaali pääsmise puhul võitnuks ta kindlasti belglase P. Genot', kes oli selle kaalu nõrgim mees.

Kolmandana oli teisel võistluspäeval tules M. Linnamägi. Tema matš itaallase N. Lazzariga lõpetas selle võistlusõhtu. Et Linnamägi lõi peamiselt pa-

Meie euroopavõistlusmeeskond tagasisõidul Londonis Westminster Abbey ees. Vasakult: K. Käbi, H. Kanepi, M. Linnamägi ja esindaja P. Matsov. Puidub A. Raadik, kes jäi Dublini, sõiduks Ameerikasse.

Meeskond enne ärasõitu Dublinist Kingstoni sadamas koos saajatega. Vasakult teine ungarlane D. Frigyes, siis soomlane O. Lehtinen, K. Pusta jun., A. Raadik, pr. Kolma (käs Raadiku võidetud karikas), prl. Connon, farmer Jim Connon ja H. Kanepi. Taga on näha M. Linnamäe pead.

remaga, jäi tema šansiks võita nokkiga. Lazzari sai mitu korda tugevasti sisse, kuid üldiselt vedas punktidega. Eriti hästi õnnestusid tal üks-kaks-löögid. Ta võitis selgesti ja Linnamägi langes välja.

Lazzari võidu vastu ei saa vaielda, pealegi oli itaallane haruldases vormis, nagu seda märgivad Saksa lehed ja ka Itaalia oma spordileht „Gazetta dello Sport“. Küll võib aga oletada, et sobivama loosiõnne puhul võinuks Linnamägi tulla pronksmedalile, mida ta väärilis. Nüüd aga kolmandaks tulnud H. Runge polnud Dublinis enam endises heas vormis ja Linnamäe võit tema üle poleks olnud võimatu.

A. Raadik alustas oma võidukäiku alles kolmandal võistluspäeval, olles eestlastest ainsana sel päeval ringis. Tal tuli minna vastamisi vana tuttava Viljo Suhosega, kes eelringis oli nokkivõiduga välja lülitanud sakslase O. Baumgarteni. Soomlaste arvates pidi Suhonen, kes viimasel ajal oli teinud suuri edusamme, olema kindel võitja selles kaalus.

Esimene round möödus tasavägiselt. Raadik rohkem varitses ja Suhonen punktitas vasakuga. Teisel roundil alustas Raadik rünnakuid, võttes juhtimise enda kätte. Järgnes kuni matši lõpuni jõulisemaid ja metsikumaid löökidevahetusi, millesse mõlemad panid oma viimase. Raadiku ülekaal muutus järjest suuremaks. Ta tegi häid tabavusi. Korra oli Suhonen peagu knock-down, kuid pool minutit hiljem vastas ta tugeva löögiga. Rahvas elas innustanult kaasa matšile, saates löökiderahet kestva aplausiga. Lõpptulemuseks Raadik saavutas võidu, mis oli selge, kuigi võrdlemisi napp. Pealtvaatajaid pani imestama, et kuigi mehed sooritasid kõva tapluse, olid mõlemad pärast matši võrdlemisi värsked ning täiesti ilma vigastusteta.

Seda matši on peetud Dublini euroopavõistluste parimaks. Seda toonitas esimesena „Chicago Tribune“ kirjasatja, kes intervjuul Poola lehemeestele lausus, et sellest matšist paremat Dublinis polevat olnud. Samuti kirjutasiid sakslased, olles väga heas arvamuses Raadikust. Kui sakslased vahest tagamõttega kiidavad Raadikut, kes oli võitnud nii hea mehe, nagu Baumgarteni nokki lööja, siis veelgi erapooletum tohiks olla rootslaste arvamus. Nii kirjeldab Seo Holmstedt seda matši „Idrottsbladetis“ järgmiselt:

„Kolmanda võistlusõhtu ja kogu turniiri parim, tugevaim ja kibedaim fight oli Raadiku ja Suhose vahel. Alul juhtis Suhonen selles kibedas löökidevahetuses. Round oli peagu viigiline, pisut Suhose oma. Teises roundis ennekuulmatult tugev Raadik sattus hoogu ja atakeeris innukamalt. Roundi keskel soomlane suruti nõõridesse, kust aga pea pääses. Publik muutus metsikuks vaimustusest ja aplodeeris tormiliselt. Kolmas round muutus veel hullemaks. Nagu ärritatud lõvid tormasid üksteise kallale need tugevalöögilised poisid. Mina olin üks neist vähestest, kes hoolimata, et Suhonen oli löönud nokki Baumgarteni, lootsin Raadikule, ja mul oli õigus. Enne matši lõppu hakkas Raadik oma vastast mööda ringi taga ajama ja Suhonen püüdis end meelt heites kaitsta, kuid ei suutnud pidurdada erakordselt tugevat eestlast, kes võitis selgelt roundi ja sai kõigi kohtunike häältega suure võidu. Kõige huvitavam selle juures oli, et mõlemad olid pärast matši värsked ja ilma mingisuguse vigastuseta.“

Nii oleme toonud kahepoolse kirjelduse sellele matšile, mis tegelikult otsustas euroopameistriviitli.

Poolfinaali matšiks inglase H. O. Davies'i vastu ringi ilmumisel sai Raadik publikult soojade tervituste osaliseks. Pika inglase vastu, kes oli kaitsekunsti meister, läks Raadiku „püss“ õieti lahti alles teise roundi lõpul. Vasak löuahaak viis inglase paariks sekundiks põrandale, kuid gong päästis ta nokkist. Kolmandal roundil Davies poksis ettevaatlikult, kuid ei hüljanud paaril korral omapoolsete kontratega. Raadiku võit oli selge.

Nüüd oli juba kaks eestlast välja rajunud finaali, millega oli kindlustatud kaks hõbemedalit.

Finaalõhtul oli esimesena tules H. Kanepi, kelle vastu tuli oma euroopameistriviitlit kaitsma H. Nürnberg. Vasakukäelise poksjana noppis sakslane punkte parema käega, kuid ei unustanud vahetevahel ka vasakut tööle rakendada. H. Kanepi kaitses hästi ja eriti teises roundis, millal sakslane tugevamalt atakeeris,

Inglismaalt

kohale jõudnud kevad- ja suve-

uudismustreid

Erisordid:

Fresco, Homespun

F-ma A. Gogniere & Co spetsiaaliirid

Rätsepaäri

M. Andreesen

Vabaduseväljak 10—1

Tel. 430-54

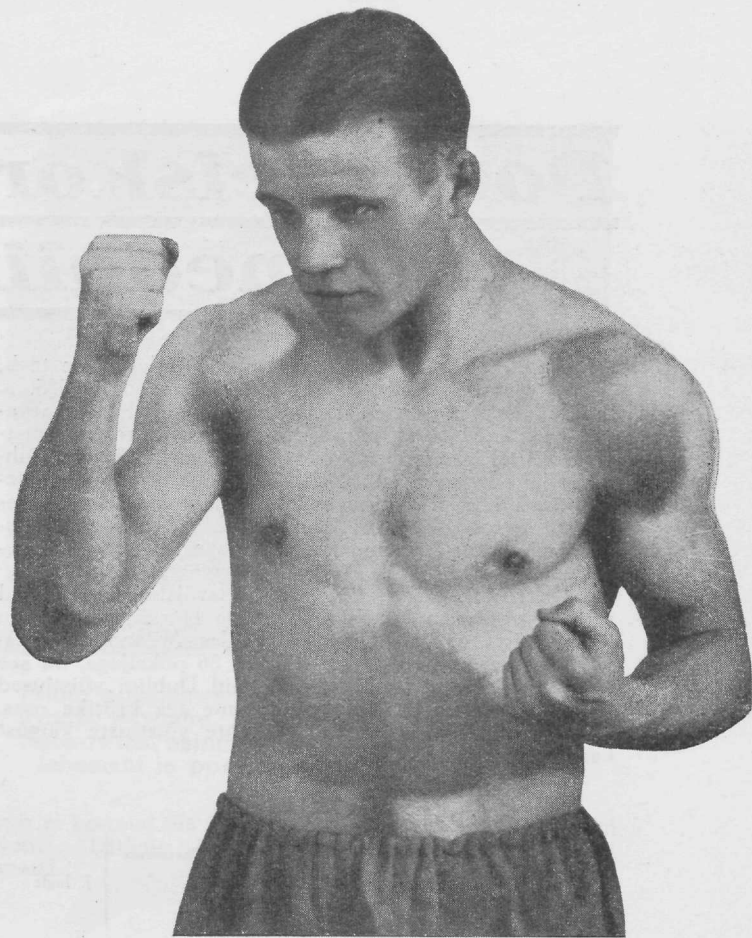
põikles ta osavasti kõrvale mitme kõva löögi eest. Kanepi, kes tavaliselt on olnud parem just esimestel roundidel, poksis seekord kuidagi apaatsemalt. Alles kolmandal roundil, seega vastupidi oma tavale, läks ta hoogu ja võitis selle roundi napilt, kuid kogu matši võit kuulus õigustatult H. Nürnbergile. Nii nagu Milanos Stepulovi vastu, nii võitis ta nüüd H. Kanepi vastu samuti kuldmedali. H. Kanepi saavutus Dublinis oli igal juhul üle lootuste hea.

Raadiku finaalmatši poolaka J. Pisarski vastu juhtis ringikohtunikuna belglane, keda peeti turniiri nõrgimaks. Poolakas suhtus eestlasele suure aukartusega ega võtnud esimesel roundil peagu midagi ette. Ka Raadik ei kiirustanud. Teisel roundil alustas Raadik oma rünnakuid, kuid poolakas hakkas kohe kinni hoidma, mille eest sai hoiatuse. Raadiku üleolek muutus järjest silmatorkavamaks. Ka kolmanda roundi võitis Raadik suurelt, kuna poolakas kippus klintšima ja tõmbus rohkem kaitsesse. Raadiku üliselge võit.

Poksiajaloo oli Eesti saavutanud esimese euroopameistri-tiitli! Ta oli teinud puhta töö. Ühelgi matšil ei saanud vähimatki kahtluskübet tekkida, et õigustatud võitja oli Raadik. Seda kurioossem on kuulata, mida lausus Poola liidu treener Felix Stamm Poola telegraafiagentuurile PAT'ile antud intervjuus. See kõlab järgmiselt:

„Kui hinnati tehnikat, siis pidanuks Raadiku vastu antama võit Pisarskile. Kui aga hinnati võitlust (fight), siis oleks pidanud ka Czortek saama võidu Dowdalli vastu.

Tuleb küsida: milline hea tehnika ja Raadiku omast niivõrd parem tehnika pidi olema Pisarskil, kui ta pidanuks sellega võidu saama, hoolimata hoiatusest kinnihoidmise pärast, hoolimata sagedasest klintšimisest ja hoolimata, et kõigil kolmel roundil oli pealetungivamaks Raadik?

Meie esimene euroopameister poksis — Anton Raadik, kes võitis tiitli keskkaalus.

Välismaa ajakirjanduses on toodud A. Raadiku meistrikutuleku kohta järgmist:

„Reichssportblatt“ nr. 17 — 25. apr. (A. Eggert).

„Keskkaalus — peame ütleva: õnneks — tuli meistriks ilma mingisuguse kahtlusega kaalu parim. Selleks oli lihasterikas Raadik (Eesti), kes tempolt ja löögitugevusel oli kõigist üle ja kes lõppvõistluses ülekaalukalt valitses äärmiselt ettevaatlikult poksinud poolaka Pisarski üle.“

„Box-Sport“ nr. 969 — 24. apr. (E. Thoma):

„Pisarski oli väga kartlik ega teinud esimesel roundil midagi. Raadik ootas ja alustas alles teisel roundil. Poolakas hakkas kohe kinni hoidma ja oli sunnitud selle eest vastu võtma hoiatuse. Nüüd muutus Raadik suuresti ülekaalukaks, ta oli ka kolmandal roundil nii nagu tahtis. Edasi hoidis Pisarski end suure defensiivis, kuid suutis suuri vaevu roundi lõpetada. Raadik tuli euroopameistriks.“

„Gazetta dello Sport“ (ilmub Milanos) toob Itaalia poksiliidu peasekretäri Edoardo Mazzia arvamisenä:

„Väikese riigi esindajana Raadik (Eesti) võitis tiitli keskkaalus. Kerge see tal vististi ei olnud, sest Suhonen (Soome) ja Pisarski (Poola), kellest viimane pääsis finaali tänu väga õnnelikule võidule Bonadio üle, lasid endid võita pärast kõva vastupidamist.“

„Idrottsbladet“ nr. 47 (Arne Wilde):

„Anton Raadik oli ainuke, kes võrdset Olle Tandbergiga võitis kõik oma matšid puhtalt, nii et ühegi matši kohta ei tekkinud kahtlust. Võistlus tema ja Suhose vahel oli euroopavõistluste tugevaim fight ja seda just selle tõttu, et Raadik oli pealekäivam ja suurema löögitugevusega. Finaalis oleks Raadik löönud poolaka kindlasti knokki, kui ei oleks lubatud Pisarskil nii palju kinni hoida (väga nõrk ringikohtunik).

VILJANDI

LIKÖÖRI- JA VEINIVABRIKUTE OÜ

„ALKO“

VEINID,
VAHUVAINID,
KONJAKID,
NAPSID JA
LIKÖÖRID

ESINDUS JA LADU:

A-S. „KAUBAMAJA ESTIKA“

TALLINNAS

Poola teiskordne üldvõit ja medalite jagunemine

Kes tunneb poksi-euroopavõistluste ajalugu, see teab, et esimesed säärased võistlused korraldati 1925. a. Stokholmis. Kuid enne seda oli euroopavõistlusteks arvatud ka Pariisi olümpia poksiturniir, kusjuures euroopameistritiitel igas kaalus anti parimale eurooplasele. Puhalt kujul euroopavõistlusi on koos Dublini omadega peetud kuus korda. Juure arvatud olümpiamängude sees peetud euroopavõistlused, olid Dublini euroopavõistluste järjekorras kümne d a d. Seega teatud viisil juubelivõistlused.

Osavõtjaid riike oli 10, euroopavõistlusele ilmunud ringi üks rohkem kui kümme. Seega 11 riiki, kes kokku panid välja 63 võistlejat. Võrreldes Milano euroopavõistlustega, kus startis 16 rahvust 86 poksijaga, oli see tagasihoidlik, kuid kvalitatiivselt olid Dublini võistlused tunduvalt paremad. Seda puudutame aga kriitika osas. Esimeses järjekorras teeme ülevaate võistluste käigust kaalude kaupa.

KÄRBESKAAL.

S. Kirsch (Inglise)	O. Lehtinen (Soome)	} N. Obermauer	} J. Ingle
N. Obermauer (Saksa)	} N. Obermauer		
J. Engelen (Belgia)	} J. Ingle		
J. Ingle (Iiri)	} G. Nardecchia	} J. Ingle	
G. Nardecchia (Itaalia)	} G. Nardecchia		
A. Jasinski (Poola)			

3. koha pärast: Nardecchia—Lehtinen.

17-aastasele iirlasele J. Ingle'ile olid Dublini euroopavõistlused üldse esimesteks rahvusvahelisteks võistlusteks. Teda võib pidada talendiks. Pealetung on tal tore, kaitse esialgu nõrkadel jalgadel. Belglane J. Engelen, kelle poks oli rajatud peamiselt defensiivile, polnud talle kuigi kardetavaks vastaseks. Siis läks ta kokku itaallase G. Nardecchiaiga. Lühikese kasvuga itaallane, kes küll kuulub heasse klassi, ei suutnud iirlase vasaku käe löögi vastu peagu midagi, kuigi üritas kaarlööke. Pealegi pipardas Ingle hästi ka parema käe järellöökidega, nii et oli täiel määral ringi peremees. Kohtunikud andsid aga võidu itaallasele. Sellele järgnes publiku õigustatud protestitorm. Iirlased esitasid protesti apeletsiooni-vahekohtule ja see tühistas itaallase võidu. See oli esimene protest nendel võistlustel. Finaalis kohtas Ingle sakslase Obermaueriga. Sellel matšil oli sakslane veidi parem, kuid võit anti Ingle'ile. Sakslased ei protesteerinud põhimõttelikult.

Eesti esimene ja siiani ainuke euroopameister on 22 a. vana. Raadik on väga tugeva kehaehitusega ja õlapartii on tal nagu raskekaallasel, kuid mees kaalub siiski ainult 74 kg. Sakslased olid huvitatud, kas temal on kavatsust siirduda elukutseliseks. Raadik vastas, et temal ei olewat selleks vähimatki tahtmist praegu ega ka tulevikus.

Need väljavõtted välismaa ajakirjadest aina kriiputatavad alla A. Raadiku suurt edu.

Lõppsõnana nendime veel kord, et meie poksijad on oma töö Dublinis sooritanud hästi. Võisime veelkordselt veenduda meie poksi kuuluvust parimasse rahvusvahelisse klassi. Ühtlasi selgus, et meil ei tarvitse olla liialdatud aukartust teiste poksiriikide vastu. Dublin selgitas, et võinuksime sinna saata esindajaid teisteski kaaludes, mil puhul kahtlemata oleksime saavutanud rohkem punkte. Helsingi olümpiale peame saatma tingimata suurema meeskonna. Selleks tuleb eeskätt suurendada olümpia-ettevalmistusele kuuluva meeskonna koosseisu vähemalt 50% võrra.

Meile tuntud soomlane Olli Lehtinen oli poolfinaali pääsenud tripsuna. Sakslasega sooritas ta kaasakiskuva matši, olles parem esimesel roundil ja matši lõpu eel, millest ei piisanud võitmiseks. Võistluses kolmanda koha pärast Nardecchiaiga, kaotanud esimese roundi napilt, viis ta teisel roundil vastase korraks põrandale. Kolmas rullus tasavägiselt. Võit võinuks sama hästi olla Lehtise oma, nagu ta anti Nardecchiale.

KUKK-KAAL.

M. Doyle (Iiri)	E. Wilke (Saksa)	} M. Bondi	} U. Sergo
M. Bondi (Ungari)	} M. Bondi		
van der Mousse (Belgia)	} R. Watson		
R. Watson (Inglise)	} U. Sergo	} U. Sergo	
U. Sergo (Itaalia)	} U. Sergo		
E. Sobkowiak (Poola)			

3. koha pärast: Wilke—Watson w. u.

Kaks kõva — U. Sergo ja E. Sobkowiak — läksid kokku kohe esimeses ringis. Kahel esimesel roundil oli poolakas parem, tabades järjest lõuga. Kolmandal oli tal aga „tuul“ väljas, miks pidi abi otsima kinnihoidmisest. Kohtunikel oli raske otsustada. Nad andsid võidu itaallasele. Sergo matš R. Watsoniga oli samuti äärmiselt tasaväginne, kuid suutis võita suurema vastupidavusega. Kellele aga Sergo kindlasti kaotas, oli ungarlane M. Bondi, kuid kohtunikud otsustasid teisiti. Ka protest, kuigi selle esitas FIBA peasekretär von Kanovsky ise, jäi tagajärjeta. Selle kaalu kolmeks parimaks olid tegelikult Bondi, Sergo ja Sobkowiak toodud järjekorras.

OVOMALTINE

on kasulik igalpool, olgu spordi või kutsetöö alal tegetsejatele, kus edu suurel määral oleneb vastupidavusest. «Ovomaltine» aitab suurendada vaimlist ja kehalist võimet. Kas ei peaks Teiegi tähelepanu pöörama sellele oma võimete kindlustamisel?

Saadaval kõikides apteekides ja röhukauplustes.

Pealadu: A/S. «Ephag»
Tallinn: Harju tän. 41 ja
Narva mnt. 42
Tartu: Kompanii 1

D' A. WANDER A. G. BERN, SCHWEIZ

OVOMALTINE terwendet ka Teid!

SULGKAAL.

Eelringis A. Czortek võitis F. Cortonesi (Itaalia).

A. Graaf (Saksa)	} P. Dowdall	} P. Dowdall	} P. Dowdall
P. Dowdall (Iiri)			
D. Frigyes (Ungari)	} J. Watson	} A. Czortek	} P. Dowdall
J. Watson (Inglise)			
K. Tregers (Läti)	} P. Genot	} A. Czortek	} P. Dowdall
P. Genot (Belgia)			
K. Käbi (Eesti)	} A. Czortek	} A. Czortek	} P. Dowdall
A. Czortek (Poola)			

3. koha pärast: P. Genot—J. Watson w. o.

A. Czortek lülitas eelringis välja kardetavaima vastase F. Cortonesi. Esimese roundi ta kaotas selgeit, kuid järgmisel kahel pani säärased tuurid peale, et itaallane kaotas kõik lootused võidule. Pärast kulmuvigastuse võitu meie K. Käbi üle näis, et poolakas on kindel kaaluvõitja. Poolteist roundi oli ta P. Dowdallist tugevasti parem, surudes teda nurkadesse, kuid teise roundi lõpu eel lasi sisse ootamatu kontralöögi löuga, mis tegi ta pehmeks. Pealegi suutis iirlane olukorda hästi kasutada seeria löökidega, nii et roundi lõppenult Czortek läks oma nurka vankuvail jalul. Kolmas round oli jällegi metsik löökidevahetus, kuid näis, et poolakas oli suure rajuga ka enda vastupidavuse läbi pumbanud. Võit anti värskemale Dowdallile, kuid ei saanud ütelda, et otsus olnuks vaieldamatu. Dowdall oli aga finaali pääsenud kahtlaste võitudega.

Lätlase Tregersi matš P. Genot'ga oli küll nõrgast klassist, kuid see ei tohtinuks põhjustada võidu andmist belglasele, kui lätlane peamise haakidega oli saavutanud ülekaalu. Öiglase otsuse puhul oleks Läti saavutanud esimese poksimedali, sest inglane Watson ei ilmunud nii-kui-nii ringi.

KERGEKAAL.

G. Jacobs (Belgia)	} H. Kanepi	} H. Kanepi	} H. Nürnberg
H. Kanepi (Eesti)			
P. Gernon (Iiri)	} Z. Kowalski	} H. Nürnberg	} H. Nürnberg
Z. Kowalski (Poola)			
E. Peire (Itaalia)	} H. Nürnberg	} H. Nürnberg	} H. Nürnberg
H. Nürnberg (Saksa)			
C. Gallie (Inglise)	} H. Nürnberg	} H. Nürnberg	} H. Nürnberg
H. Nürnberg (Saksa)			

3. koha pärast: Kowalski—Jacobs w. o.

Neli võrdvõimelist meest olid sattunud loosimisel ühte gruppi, nagu seda näeb tabeli alumisel poolel. Nürnberg polnud kuigi heas sõiduvees. Juba Gallie vastu tegi ta nõrgalt ja oli Kowalski vastu kaheldavas paremuses, millist asjaolu rõhutas see, et poolakas oli viimases roundis tugevasti parem. Kuid see võis olla ka võltsefekt. Võit Kanepi üle oli Nürnbergil kõige selgem, kuigi napp. Väiksema aukartuse puhul sakslase vastu võinuks Kanepi üllatada võiduga. Itaallane Peire kaotas Kawalskile viimase roundiga, misjuures ta esimesel roundil oli taktiliselt vääranalt poksinud: hoidudes löömast parema käega. Belglane Jacobs ei tulnud pronksmedalile võistleva, kuna oli kontrollkaalumisel üle lubatud normi.

KERGEKESKKAAL.

A. Kolczynski (Poola)	} A. Kolczynski	} A. Kolczynski	} A. Kolczynski
G. Byron (Belgia)			
S. Rossi (Soome)	} C. Evenden	} E. Ägren	} A. Kolczynski
C. Evenden (Iiri)			
M. Murach (Saksa)	} R. Thomas	} E. Ägren	} A. Kolczynski
R. G. Thomas (Inglise)			
E. Ägren (Rootsi)	} E. Ägren	} E. Ägren	} A. Kolczynski
K. Tjasto (Läti)			

3. koha pärast: C. Evenden—R. Thomas w. o.

Suurim üllatus oli euroopameistri M. Murachi lüüasaamine esimesel ringil. Kahe esimese roundiga saavutas inglane R. G. Thomas ta üle niivõrd selge paremuse, et kolmandal oli sakslase ainsaks šansiks knokk, mis jäi tulemata. Soomlasel Rossil oli C. Evendeni vastu häid lootusi, kuid magas maha esimese roundi. Teisel töötas küll hästi, kuid kolmandal lubas liigselt endale pähe tabada. See tõi kaotuse. Meie Karistel või Salongil oluiks selles kaalus väljavaateid.

See kaal oli õnnelik selles mõttes, et finaalis kohetasid mõlemad parimad. Eric Ägren kaotas napilt. Matš,

Poola poksimeeskond Dublinis, vasakult: Kolczynski, Szymura, Pilait, treener Stamm, Czortek, Sobkowiak, esindaja Pasturazak, Pisarski, keegi lehemehi ja poolakatega liitunud H. Kanepi.

mis ei kestnud üle ühe roundi, lavastus Tjasto ja Ägreni vahel. Lätlane tuikus segasena ja kohtunik lõpetas matši.

KESKKAAL.

Eelringis V. Suhonen võitis sakslase O. Baumgarteni.

W. Gallachen (Iiri)	} O. Ägren	} J. Pisarski	} A. Raadik
O. Ägren (Rootsi)			
A. Bonadio (Itaalia)	} J. Pisarski	} A. Raadik	} A. Raadik
J. Pisarski (Poola)			
H. O. Davies (Inglise)	} H. Davies	} A. Raadik	} A. Raadik
D. Carabin (Belgia)			
A. Raadik (Eesti)	} A. Raadik	} A. Raadik	} A. Raadik
V. Suhonen (Soome)			

3. koha pärast: O. Ägren—H. Davies w. o.

Raadiku võiduteest on kirjutatud eraldi teisel. Teiste matšide kohta märgime eeskätt V. Suhose üllatlikku knokivõitu sakslase O. Baumgarteni üle, mis pealegi oli sakslase esimene knokk elus. See tuli teisel roundil, millel soomlane tabas paremaga täpselt löuga. Sakslane oli kaheni põrandal, tõusis aga ja jäi katmatult soomlase löökide rahe alla. Veel kaks korda käis ta põrandal, kuid tõusis kangekaelselt uuesti, nii et Suhonen võis teda lõpuni nuhelda, kuni ringikohtunik lõpetas matši. Oscar Ägren ja W. Gallacher sooritasid tasavägise matši. Alul kuulutati võitjaks iirlane, millise otsuse muutis apellatsioonikohus. Vaieldav oli otsus igati. Edasi kaotas O. Ägren poolakale Pisarskile peamiselt teise roundiga, millal sai kaks mõjuvat lööki löuga.

POOLRASKEKAAL.

H. Koppers (Saksa)	} B. Woodcock	} F. Szymura	} L. Musina
B. Woodcock (Inglise)			
F. Szymura (Poola)	} F. Szymura	} L. Musina	} L. Musina
P. Eriksen (Rootsi)			
L. Musina (Itaalia)	} L. Musina	} L. Musina	} L. Musina
M. Robensyn (Belgia)			
L. Szigeti (Ungari)	} L. Szigeti	} L. Musina	} L. Musina
A. Lehtinen (Soome)			

3. koha pärast: L. Szigeti—B. Woodcock w. o.

Ka selles kaalus muudeti üks otsus hiljem ümber. Nimelt H. Koppers — B. Woodcocki matšil. See oli kõva löökidevahetusega matš, millel tõepoolest oli raske otsust teha. Alul sai võidu sakslane, hiljem muudeti see inglase võiduks. Üllatuseks oli vana veterani L. Szigeti võit A. Lehtise üle. Teisel roundil tabas ta soomlasele niivõrd tugevasti löua pihta, et see enam matši lõpuni ei toibunud löögist ja puhtalt kaotas. Szymural

oli Woodcockiga raske matš. Näis et inglane oli parem, kuid kohtunikud nägid teisiti. Musina sai temast võitu suuri vaevu.

RASKEKAAL.

O. Tandberg (Rootsi)	} O. Tandberg	} O. Tandberg
J. McMullan (Iiri)		
S. Pilat (Poola)	} H. Runge	} O. Tandberg
H. Runge (Saksa)		
P. van Deuren (Belgia)	} A. Porter	} O. Tandberg
A. B. Porter (Inglise)		
M. Linnamägi (Eesti)	} N. Lazzari	} O. Tandberg
N. Lazzari (Itaalia)		

3. koha pärast: H. Runge — A. Porter w. o.

Rootslane Olle Tandberg oli klassi võrra teistest parem. Selles kaalus tuli euroopavõistluste kolmas knokk, kuid mitte Tandbergi, vaid inglase Porteri ruskast. Ta lõi belglase Deureni nõõridesse esimesel roundil. Ainuke matš, millel knokk kümneni välja loeti. Teistes matšides üllatusi ei juhtunud ja kõik läks ettearvatud rada.

Kui matšideks mitte lugeda loobumisvõite, peeti kokku 56 matši, millest ainult kolm lõppesid knokiga ja neljas ühe poole vigastamise tõttu. Meistritiitleid kaitsma tulnud viiest poksiijast suutsid neli neid korrata: O. Tandberg, L. Musina, H. Nürnberg ja U. Sergio.

Kohad jagunesid järgmiselt:

Kärbeskaal: 1. ja euroopameister J. Ingle, Iiri. 2. N. Obermauer, Saksa. 3. G. Nardecchia, Itaalia. 4. O. Lehtinen, Soome.

Olle Tandberg, Rootsi, tuli teiskordselt kõigi kaalude euroopameistriks.

Kukk-kaal: 1. ja euroopameister U. Sergio, Itaalia. 2. M. Bondi, Ungari. 3. E. Wilke, Saksa. 4. R. Watson, Inglise.

Sulgkaal: 1. ja euroopameister P. Dowdall, Iiri. 2. A. Czortek, Poola. 3. P. Genot, Belgia. 4. J. Watson, Inglise.

Kergekaal: 1. ja euroopameister H. Nürnberg, Saksa. 2. H. Kanepi, Eesti. 3. Z. Kowalski, Poola. 4. G. Jacobs, Belgia.

Kergekeskkaal: 1. ja euroopameister A. Kolczynski, Poola. 2. E. Ågren, Rootsi. 3. C. Evenden, Iiri. 4. Thomas, Inglise.

Keskkaal: 1. ja euroopameister A. Raadik, Eesti. 2. J. Pisarski, Poola. 3. O. Ågren, Rootsi. 4. H. Davies, Inglise.

Poolraskekaal: 1. ja euroopameister L. Musina, Itaalia. 2. F. Szymura, Poola. 3. L. Szigeti, Ungari. 4. B. Woodcock, Inglise.

Raskekaal: 1. ja euroopameister O. Tandberg, Rootsi. 2. N. Lazzari, Itaalia. 3. H. Runge, Saksa. 4. A. Porter, Inglise.

Poksi-euroopavõistlustel tarvitusel oleva punktide arvestuse järgi (iga matši võit enne finaali annab ühe punkti, kuldmedal 3 ja hõbemedal 2 punkti) kujunes riikide paremusjärjestus järgmiseks:

1. Poola 20	7. Ungari 6
2. Itaalia 16	8. Inglise 6
3. Saksa 13	9. Belgia 2
4. Iiri 12	10. Soome 2
5. Rootsi 11	11. Läti 0
6. Eesti 9	

Võrreldes kohtade jagunemisega Milanos on esimese kuue paremusjärjestus muidu säilinud, kuid Ungari asemel on neljanda koha vallutanud Iiri, Ungari aga langes Eestist koha võrra tahapoole. Eesti on Rootstile punktidega lähemale tulnud: nelja punkti asemel Milanos lahutab nüüd kaks punkti.

Paremusjärjestus ei muutu ka siis, kui võtta arvesse ainult medalite punktid. Iiri saavutab siis Saksa võrdlest punkte, kuid saab paremuse kahe kuldmedali tõttu.

1. Poola 10	5. Rootsi 6
2. Itaalia 9	6. Eesti 5
3. Iiri 7	7. Ungari 3
4. Saksa 7	8. Belgia 1

Kui aga ametliku punktidearvestuse järgi saadud punktid jagada iga riigi poolt saadatud tegevpoksiijate arvule, muutuks paremusjärjestus suuresti. Selle järgi oleks parimaks Rootsi, järgneksid Poola ja Itaalia, kuid neljandaks tuleks Eesti. Teiste vahel oleks järjestus: 5. Ungari; 6. Iiri; 7. Saksa; 8. Inglise; 9. Soome; 10. Belgia; 11. Läti.

Ilmus

Eesti Kehakultuuri Aastaraamat 1939

*E. Spordileffe aastatellijale
algas raamatu kättesaatmine*

Kriitikal kõigile ja

üldises konkurentsist

Dublini euroopavõistluste puhul võib lausuda, et üldvõitjaks tulnud riik esitas ühtlasi tehniliselt parimat poksi. Varemata euroopavõistluste puhul pole see alati nii olnud.

Poola on suurt tööd teinud oma poksitaseme viimiseks praegusele tasemele, ja võib ütelda, et poks on praegu Poolas esimese järgu alasil. Eriti kõvasti valmistuti ette Dublini euroopavõistlusteks, sest peeti kohustuslikuks säilitada Milanos omandatud parima poksirahvuse tiitlit.

Kui juba Milano puhul võis nentida, et Poola poks on otstarbekas, ja poolakad võrreldes näiteks sakslastega oskasid tunduvalt paremini kombineerida, siis Dublinis olid poolakad veelgi paremad. Mehed on igakülgset head: füüsiliselt kui ka taktiliselt. Peagu kõik mehed olid tugeva löögiga ja hea seedivusega. Liikuvuses on poolakaist ees küll itaallased, kuid lähivõistluses on poolakad kiiremad.

Itaallaste poks on jäänud endisele tasemele, mis aga siiski on väga hea. Nad esitavad kiiret poksi, misjuures nende ainsaks miinuseks on hoolimatus kaugevõistlusel üleminekul lähivõistlusele. Nad teevad seda sageli niivõrd õnnetult vastase suhtes, et vigastavad viimast peaga. Nii oli meil kahjukannatajaks M. Linnamägi, kellele N. Lazzari hüppas peaga vastu suud. Olnuks Linnamägi sel momendil mõned sentimeetrid madalamal, tulnuks raskem vigastus kulmu või põse vigastamise näol. Poolakaist oli ainult A. Czortek samasugune hoolimatu kui itaallased. Nii lõi Czortek meie Käbil ühe korraga lõhki kulmu ja põse.

Kolmandaks tulnud sakslased ei näidanud midagi erilist. Näis, et isegi nende juhid olid pettunud oma poksijate esinemisest. Kuuldavasti hakkab sakslastel eelolevast sügisest peale startima peagu täiesti uus meeskond. Juba Saksa meistrivõistlused, kus rida vanu favoriite vandus alla noorematele, tõendasid, et riski pole mingisugust. Dublini ei julgetud veel saata noori. Helsingi olümpial võib Saksa rühkida parematele kohtadele. Saksa endagi siht on saada olümpia üldvõitja tiitli.

Iiri platseerus neljandaks suuresti õnne kaasabil. Sulgkaalus Dowdalli võit esimeses ringis sakslase Graafi üle oli veel kuidagi kohtunike maitseasi, kuid järgnenud võite inglase J. Watsoni ja poolaka A. Czorteki üle võis pigemini pidada väärt antuiks. Samuti kärbeskaalus J. Ingle oli õieti selle kaalu kolmas mees, sest paremad olid eeskätt soomlane O. Lehtinen ja sakslane N. Obermayer. Ka iirlaste kolmas koht — kergeteskaalus C. Evenden — oli saadud liig hõlpsalt: inglane loobus võistlemast pronksmedalile.

Neli esimeseks tulnud riiki esinesid enam-vähem täisarvuliste meeskondadega. Kahtlemata oleks Rootsi löönud näiteks Iirit, kui ka tema oleks toonud Dublini täisarvulise meeskonna. Peale O. Tandbergi ning E. ja O. Ågreni võinuks auhinna-mees olla näiteks Krüger (on võitnud Kanepi), kui ta poleks koju jäetud. Rootsi esines Eesti eeskujul nii Milanos kui ka Dublinis nelja mehega. Mõlemad säilitasid Dublinis endise positsiooni, kuid kiskusid esimeselt neljalt riigilt rohkem punkte ära.

Imetleda tuleb inglaste teguviisi. Kuue inglasel oli võimalus võistelda pronksmedalile, kuid ükski kuuest ei ilmunud selleks ringi. Sellega kaotasid nad võib-olla kuus punkti (iga võidetud matš oleks annud ühe punkti juure) ja jäid esimeses ringis võidetud kuue matsiga ja kuue punktiga üldjärjestuses kaheksandale

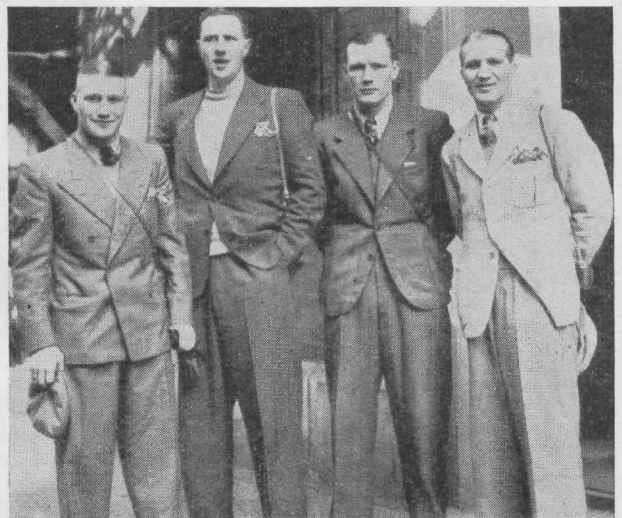
kohale, selle asemel, et hea õnne puhul tulla 4.—6. kohale. Seitsmendaks tulnud Ungaril oli samuti 6 punkti, kuid selle sees hõbemedal.

Ainult kahe punktiga leppisid Belgia ja Soome, misjuures Belgia sai vähemalt ühe pronksmedali, soomlased sedagi mitte. Soomlasi seiras halb loosiõnn. Näiteks V. Suhonen, kes esimeses ringis langes välja kaotusega meie A. Raadikule, oli tegelikult oma kaalu teine mees. Ka kärbeskaallane O. Lehtinen kaotas vaieldavalt. Üheteistkümenda osavõtjana jäi ainsana ühegi punktita Läti. Kuid seejuures peab märkima, et sulgkaallase K. Tregersi kaotus selle kaalu pronksmedalile tulnud belglasele P. Genot'le oli ülekohtuselt antud.

Tulles nüüd lõpuks eestlaste esinemisele, võib nentida, et meie kooliga tuleb olla täiesti rahul. Võrdlused teiste rahvuste kooliga Dublinis näitasid, et rahliku stiiliga meenutasid eestlased inglasi, löögitugevuselt aga kaldume Kesk-Euroopa riikide poole. Nii võib ütelda, et meie poksikool on kahe kooli õnnelik rist-sugutus. Arendada tuleb veel lähivõistlust ja meie kool oleks peagu ideaalne. Lähivõistluse arendamiseks tuleb aga meil muretseda vastavad treeningumaskid, ja teiseks: meie ringikohtunikud peavad õppima paremini vahet tegema lähivõistluse ja kinnihoidmise vahel. Meie kohtunikud aga sageli katkestavad kõige puhtama lähivõistluse.

Kui jutt juba on kaldunud sellele, mida tulevikus teha, siis lisan, et tuleb muretseda isegi treeninguringidesse matt. See annab juure manööverdamise vilumust, mis on eriti vajaline, kui silmas pidada, et rahvusvahelistel võistlustel on pörand kaetud viltmatiga. On suur vahe, kas liigelda harilikul, äärmisel juhul presendiga kaetud, puupörandal või matil, mil liiklemine on raskem.

Dublinis jätsid eestlased hea mulje. Kaotustega lepitati ja võitudega ei hoobeldud. Saavutati juure siledaid teiste riikidega, mille otseseks tagajärjeks on maavõistluste suhete sõlmimine Saksaga. Nüüd on meil seega kaks maavõistluse-vastast: Poola ja Saksa.

Neli oli neid Milanos, neli ka Dublinis. Rootsi poksimeeskond: E. Ågren, O. Tandberg, Per Eriksson ja O. Ågren. Ainult Eriksson puudus Milanos.

Üldine konkurent oli tugevam ja tasavägisem, võrreldes euroopavõistlustega Milanos. Mitmes kaalus oli niivõrd võrdsete võimetega mehi, et ühe mehe asemel teise mehe meistriks tulek poleks põhjendanud rohkem arusaamatust kui nüüd, rääkimata veel hõbe- ja pronksmedalite jagumisest, kus peale kohtunikkuude suurel määral pääsis mõjule vana ja ammurägitud loosiõnn.

Isiklikult arvan, et ainult raskekaalus kujunes parimusjärjestus kolmele esimesele kohale tulnud võitja vahel täpselt sääraseks nagu on nende omavaheliste võimete mõõdud, s. t. 1. O. Tandberg, 2. N. Lazzari ja 3. H. Runge. Reas teistes kaaludes ei saa ütelda isegi seda, et meister oleks olnud tingimata kaalu parim mees. N.ü. kahtlasteks meistriteks tuleb piidada kaht iirlast, Ingle'it ja P. Dowdalli, ning itaallast U. Sergot. Nii on U. Sergo võitu finaalis ungarlase M. Bondi üle peetud Dublini euroopavõistluste suurimaks ülekohutuks. Juba superlatiiv „suurim“ reedab, et oli veel teisi ülekohtuseid otsuseid. Nende abil tulid meistriteks mõlemad nimetatud iirlased. Ka sakslase H. Nürnbergi meistriloorbereid peetakse kahtlasteks, seda mitte scepärast, nagu oleks sakslane saanud võidu meie H. Kanepi üle vaieldavalt, vaid et sakslane olevat olnud kaotaja juba poolaka Z. Kowalski ja, veel varemini, inglase C. Gallie vastu, millises kahes matšis tehti otsused 2:1-häälega. Isiklikult pean aga H. Nürnbergi tiitlit teenituks.

Kõige ülekaalukamalt tuli meistriks raskekaallane O. Tandberg, kes võrreldes Milanoga, kus ta tuli meistriks esmakordselt, on edasi arenenud suurte sammudega. Järgmisena oli väljaspool kahtlust meie A. Raadiku meistritiitel, kuigi ta oma vastased võitis väiksema ülekaaluga kui Tandberg. Samuti ei saa vaielda poolraskekaalus itaallase L. Musina ja kergekeskaalus poolaka A. Koleczynski meistrivõode vastu, kuigi nendel on raskem tee tiitliteni.

Lõppeks peab lisama, et peale O. Tandbergi on

mõne riigi ajakirjanduses avaldati häält, et isegi A. Raadik polnud oma kaalu parim!... Sellest aga teises kirjutuses. Siinkohal ütleme aga, et see oli juba maania kahtlustada.

Kõige tugevamaks pean konkurentsi sulgkaalus. Selle kaalu üheksast osavõtjast kuus, nimelt P. Dowdall, A. Czortek, inglane J. Watson, sakslane A. Graaf, itaallane F. Cortonesi ja meie K. Käbi, olid niivõrd võrdsel tasemel, et igasugune teine loosimise järjestus oleks toonud teissuguse auhindade jagunemise. Sellest kuuest pääsis õnnelikumana auhindadele ainult kaks, kuna pronksmedali võitis vahest kaalu nõrgim mees — belglane P. Genot.

Suurest tasavägisusest võib järgnevalt rääkida kergekaalus, kus oli koos 5 enam-vähem võrdset meest — H. Nürnberg, Z. Kowalski, H. Kanepi, itaallane E. Peire ja inglane C. Gallie, kellest kaks viimast võinuksid sama hästi tulla auhindadele kui seda tulid kolm esimest. A. Raadiku kaalu üheksast mehest oli teistest nõrgem ainult belglane D. Carabin, ülima tipu aga moodustasid peale Raadiku veel V. Suhonen, J. Pisarski ja sakslane O. Baumgarten. Kergekeskaalus oli koos neli „kivi“ — A. Koleczynski, E. Ägren, iirlane C. Evenden ja sakslane M. Murach. Viimane oli nendest Milano-meistritest, kes olid tulnud tiitlit kaitsma, ainuke, kes jäi ilma mitte ainult meistritiitlist, vaid ei võitnud ka ainustki matši.

Poolraskekaalus olid kõvemateks L. Musina, poolakas F. Szymura, rootslane Per Eriksson ja inglane B. Woodcock. Viimane erines kõigist teistest inglastest sellega, et oli tüübilt slugger. Kaotades tasavägises heitluses poolakale, ta kolmanda koha pärast ringi ei tulnud. Tegelikult ta oli nii hea mees, et ta võinuks veidi paremal õnnel tulla kas või meistriks. Üllatuslik auhinna saaja selles kaalus oli ungarlane L. Sziget, keda tunneme tema võistlustest Tallinnas. Kuigi ta on omaaegne euroopameister, tuleb imetleda, et ta veel 39-aastasena suutis välja raiuda pronksmedalile.

Moodsad
hooaja mantli-ja
kleidivõõde

A/S O. KILGAS

Kilde ja muud

euroopavõistluste lausial

Irlased armastavad tiitleid. Meie esindajale Peeter Matsovile oli kutsekaartidel pandud tiitlikks *Doktor*. Kui P. Matsov sellepeale küsis, miks teda doktoriks peetakse, vastati väga lihtsalt: „Teie olete ju doktor.“ Hiljemini tuli Matsov tiitli saamise jälile: ta oli osavasti plaasterdanud mitte ainult omade meeste, vaid ka teiste võistlejate armisid. Ju siis teda peeti arstiks.

Uuel poksistaadionil, mis oli ehitatud just euroopavõistlusteks, oli ruumi 3000 pealtvaatajale. Kuna esimestel päevadel oli vähem pealtvaatajaid, siis võimaldati koolinoortele tasuta sissepääs ja noorukeid oli rohkesti jälgimas võistlusi. Rohkem sellest torkas silma suur pastorite hulk vaatajate ridades. Kaks pastorit oli provintsist eriti neiks võistlusiks kohale sõitnud. Eestlastel polnud pastorite suur poksihuvi enam uudiseks, sest Milanos oli iirlastel koguni peaesindajana kaasas pastor.

Staadioni nimetuse järgi võiks kujutada ette lah-tise taeva all poksiringi. Tegelikult oli poksistaadion siseruum, s. t. katusega hoone.

Tribüünil olid iga kahe tooli seljatagusele kinnitatud metallist tuhatosid. Samal ajal aga paluti rahvast mitte suitsetada, millist palvet ka osaliselt täideti. Kui korraldajailt küsiti, miks nad kategoorilisemalt ei keela suitsetamist, vastati, et see oleks just provotseerimine suitsetamisele. Irlased olevat kangekaelne rahvas, kes kategoorilise keelu puhul paneks hambasse koguni kaks suitsu, tasa ja targu manitsemise puhul aga täidab palve. Muidu olid iirlased heasüdamlik ja lahke rahvas.

Sõjaväeorkester oli korralikult õppinud selgeks kõigi 11 rahvuse hümnid, kes olid oma esindajad kohale saatnud. Teatud hämmastust avaldati publikust, kui pärast hünni eestlastele järgnes samaviisiline hümn soom-

lastele. Võis kindel olla, et seda peeti suureks eksitu-seks orkestri poolt, kuid vaigiti, et mitte tekitada „piinlikku olukorda.“

Irlased on suured rongkäikude armastajad. Kui euroopavõistlused olid lõppenud, saabus suur rongkäik plakatitega ja lippudega hotelli ette, nõudes meistrite Dowdalli ja Ingle'i nägemist, keda arvati olevat hotellis banketil. Rongkäigul oli kaasas kaherattaga käru, millega kavatseti kaht meistrit triumfikäigus sõidutada läbi lin-an. Politsei ajas rongkäigu laiali, mis tal oli kerge üles-anne, kuna see koosnes peamiselt noorukitest.

Dowdalli ärasaatmine sõiduks Ameerikasse toimus siiski suure rongkäiguga.

A. Raadikut polnud unustanud tema rivaal Milano euroopavõistlustelt, norralane H. Tiller. Juba enne võistluste algust oli ta korraldajate nimele saatnud telegrammi üleandmiseks A. Raadikule, misjuures telegrammi tekstis ta soovis A. Raadikule õnne kui tulevasele meistrile. See telegramm aitas meie meest teha populaarseks, nii et veel enne matshi V. Suhosega päriti, kuidas on lugu Raadiku välispassiga sõidu puhul Ameerikasse.

Kuigi oli suurt muret ja kannatlikku ootamist Raadikule puhkuse pikenduse saamiseks sõiduks Ameerikasse, ei kõhelnud Dublinis ükski eestlane, et Raadik saab puhkuse pikenduse. Oldi kindel, et säärast propagandavõimalust Eestile ei jäeta kasutamata.

Poolast oli kohal kuus spordiajakirjanikku (Eestist ei ühtki!) Nad olid koos pooleldi spioonid oma meeskonna kasuks. Kohe pärast loosimist koostasid nad tabelid ja „määrasid“ kindlaks auhindade saajad. H. Kanepi kohta lausused Poola lehemehed kohe, et mehel on hõbemedal sama hästi kui käes — iirlast ja belglast tema vasta-

Pildil vasakul:

Harald Kanepi magab ... õnneks mitte poksiringis, vaid laeval, tagasisõidul kodumaale.

Pildil paremal:

Kuigi poolakas A. Czortek lülitas K. Kábi turniirist välja kulmu purustamisega, on nad omavahel siiski head sõbrad.

sena ei arvestatud, sest Kanepi võimed olid ju poolakale tuttavad Eesti-Poola kahelt maavõistluselt, millel H. Kanepi oli jäänud võitmatuks. Eksimus oli aga teise finalisti suhtes: poolaka Z. Kowalski asemel tuli selleks sakslane.

„Box-Sport“ teab kirjutada, et ei tarvitseks palju imestada, kui Erik Ågren üldse ei pöördu tagasi Ameerikast. Ta olevat juba pikki aastaid oodanud võimalust tasuta sõiduks Ameerikasse, kus kavatsevat siirduda elukutseliseks, misjuures tema manageriks hakkaks Ameerikas elutsev vend. 1937. a. polevat ta Ameerika pinnale pääsnud ootamatu haigestumise tõttu, nii et ta olnud sunnitud tagasi pöörduma sama laevaga, millega ta sinna sõitnud.

1941. a. euroopavõistlused usaldati Poola korraldada. Poola poksiliidu esimees major dr. Mirzynski arvas, et võistlused korraldatakse Varssavis. Kuna aga Poola pealinnas pole ühtki hoonet, kuhu mahuks 5000—6000 vaatajat, siis kavatsetavat poksihalliks ümber ehitada vana jaamahoone. Seegi jääks püsima ainult euroopavõistluste ajaks, pärast mida ta on ette nähtud lammutamisele. Nii siis: järgmised euroopavõistlused jaamahoones!

Poola suurim spordileht „Przełond Sportowy“ avaldab omapoolse Dublini rekordide nimistu, mille toome siinkohal:

parim poksija — A. Kolczynski, Poola;
parim võitleja — A. Czortek, Poola;
nõrgim poksija — K. Tjasto, Läti;
tugevaima löögiga — A. Kolczynski, Poola;
ilusaim matsh — P. Dowdall-A. Czortek;
kaasakiskuvaim matsh — A. Raadik-V. Suhonen;
suurima aplausi saanud võitja — P. Dowdall matshil A. Czortekiga;

vanim poksija — L. Szigeti, Ungari;
noorim poksija — J. Ingle, Iiri;
suurim ülekohus — U. Sergo võit M. Bondi üle;
pikim poksija — O. Tandberg, Rootsi;
lühikesim poksija — G. Nardecchia, Itaalia;
tugevaim meeskond — Poola;
rahulikem meeskonnajuht — rootslaste esindaja Söderlund;
ärritatuim meeskonnajuht — Dr. Mirzynski, Poola!

Lisame ja korrigeerime omalt poolt:
üllatuslikem auhinnamees — L. Szigeti, Poola;
õnnetuim poksija — K. Käbi, Eesti;
parim poksija — O. Tandberg, Rootsi;
parim matsh — A. Raadik-V. Suhonen;
suurim õnnelaps — sakslane E. Wilke. Ta tuli kukk-kaalus pronksmedalile ühegi võiduta. Poolfinaali pääses tripsuna, kaotas siis M. Bondile, kuid matshiks pronksmedalile ei ilmunud vastasena inglane ringi.

Rootsi „Idrottsbladet“ kirjutab:
„Kanepi (Eesti), meil hästi tuntud oma heade matshidega, tõmbas kergekaalus pikima kõrre.“
Sellega on vist tahetud ütelda, et H. Kanepil oli kergekaalus kõige suurem loosimisõnn.

Sakslased nimetavad Dublini euroopavõistlusi riisipudingu turniiriks!... Sellega toonitatakse suurt segadust matshide hindamisel ja ümberhindamisel, samuti küllusesarvest tulnud ülekohtusi otsuseid.

„Box-Sport“, tuues meie raskekaallase M. Linnamäe pildi, nimetab teda soomlaseks... Tekstis on aga Linnamäest juttu kui toredast eestlasest. Nii siis: toreda eestlase „aukraadiks“ on soomlane!?

MOENUS

masinaid

saapa-
sadulsepa-
kohvri-
nahaparkimis-

tööstustele.

DÜRKOPP • LEWIS • REECE
UNION SPECIAL

õmblusmasinaid

rätsepa-
trikotaži-
saapapealse-
sadulsepa-
ja pesu-

tööstustele.

MERCANTILE

tööstustarbeid esindab

ins. ERICH KRIISA

TALLINN, PÄRNU MNT. 40. II kord, tel. 451-81.

Hoogu jalgrattaspordile

HARALD PETERSON

Põnevusega oodatakse Lääne-Euroopas traditsioonilist Tour de France'i, seda 4520 km jalgrattamaratoni. Ettevalmistamiseks kulub kuid, et läbi viia seda suurvõistlust. Võistlejad sellel maratonil on peamiselt prantslased, belglased, itaallased ja sakslased. See maraton kestab paarikümne päeva ümber.

Kerkib küsimus, kas meie jalgrattasport ei jõuaks ka sarnaste suurvõistluste korraldamiseni?

Tagasi vaadates meie jalgrattaspordi algaastaise, näeme, et kõikjal asutati seltse jalgrattaspordi arendamiseks. Näiteks S. S. Kalevigi asutati jalgrattaseltsina. Peale võistlusspordi harrastati seltsides ühiseid väljasoite kauneisse kohtadesse — jalgratas oli üks tõhusamatest liiklemisvahenditest.

Vaatame olukorda jalgratta-võistlusspordis.

Meie jalgratturite kants Tartu omas aastaid tagasi mitu velodroomi, nüüd ainult ühe. Puuduvad käed, et velodroomi korras hoida ja muuta ajakohasemaks. Jalgratas on aastast 1900 teinud suure arengu. Sel ajal kaalus jalgratas 16 kg ümber, nüüd võime kasutada võistlusteks 6 kg raskust jalgratast! Kuid arenev jalgratas nõuab ka tee arengut. Rakvere kaunis tammikus asetseb velodroom, millel aga peaksime sõitma 20-kg-liste jalgratastega. See velodroom on rohkem vana mälestus, mitte aga 20. sajandile vastav. Säärastel velodroomidel ei saavuta meie jalgratturid kunagi rahvusvahelist taset.

1932. a. rajati Tallinna asjahuvilise ärimehe poolt ajakohane velodroom. Kerkis rida noori paljulubavaid jalgrattureid. Selle velodroomi iga oli üürrike — ta lõ-

huti: ei leitud ühist keelt ehitaja ja väljaku omaniku vahel. Velodroomi puudusel katkes ka igasugune treening. Ainult rekordid, mis sõidetud sel velodroomil, püsivad tunnistajatena tee headusest.

Statistika näitab, et Eestis oli 1921. a. umbes 6000 jalgratast ja 1937/38. a. umbes 110.000. See on suur tõus. Arv 110.000 on küllalt suur, et kõnelda rahva huvist jalgratta vastu. Sellele tuleks lisaks rakendada sportlikku võistlusindu. Meie spordiseltsid, maanoorte ringid, tuletõrje jne. võiksid korraldada igasuguseid jalgrattasõidu-võistlusi. Võiks korraldada igasuguseid külade, seltside-vahelisi võistlusi, samuti külast külla jne. See kõik annaks hoogu jalgrattaspordi tõusule. Meie maanteed on küllalt head igasugusteks jalgrattavõistlusteks. Linnades, alevites peaks korraldatama võistlusi ümber linna, ümber alevi. Uldiselt kõik säärased üritused oleksid teretulnud jalgrattureile ja pa-kuksid huvi ka pealtvaatajaskonnale.

Tallinnas tegutsevad jalgrattaspordi alal Tall. Jalgratturite Klubi ja S. S. Kalevi jalgratturite osakond. Nendesse kuuluvad Tallinna parimad jalgratturid, kelle näpunäidete ja teadmiste all võivad noored areneda kaugele.

Noored jalgratturid, registreerige endid vastavasisorganisatsioones. Asutage jalgratturite osakondi, tehke ülesehitavat tööd jalgrattaspordi hüveks.

Linnade, alevite, külade organisatsioonid, korraldage jalgrattasõiduvõistlusi, millega tõstate jalgrattaspordi populaarsust.

Kõiki hooaja kodu-

ja

välismaa riidekaupu

suures valikus

soovitab

H. Gutkin

Inglis magasin

Tallinn, Viru tän. 4, tel. 436-46

Spordiorganisatsioonidele

igasuguseid trükiteid

kiirelt ja korralikult

valmistab

O/ü „NOOL'E“

trükikoda

Tallinn, Kreutzwaldi 2

Telef. 321-01

Tervitame võidukaid sangareid!

Naha- ja karusnahatööstus

Vennad A. ja R. HOFF

Tallinn, Vene 13

Müügikoht

Telefon 432-09

Elektrotehnika büroo

V. ENGEL

Pikk 39

Telefon äris: 444-53
kontoris: 419-43

Laevasõiduliinide kontor

G. SERGO ja KO

Sadamas

Tel. 314-40 ja 301-26

A/S. „SELEKT“

Sauna 1

Tel. 466-98

Tervitame võidukaid sangareid!

Ehitustehniline kontor

Eduard Olavi

Harju 48-15

Tel. 456-90

A-s. „Kaubamaja Estika“

S.-Karja 20

Tel. 447-67

Virumaa Elektri A-s.

O-ü. „Kalandus“

Oslo maadlusmatil

Korraldus, kohtunikud ja kongress

1.

Kuningalinnas Oslos, mille a. 1045 oli rajanud Norra kuulsaimaid kuninga Harald Haardraade, korraldati kaheteistkümnendad euroopavõistlused greeka-roma maadluses. Norra maadlusliidu korraldada olid euroopavõistlused esmakordselt. Pariisi kongressil 1937. a. oli ta küll juba taotlenud 1938. a. euroopavõistluste saamist enda kätte, kuid teatavasti anti need tol korral Tallinnale. Viimasel kongressil, s. o. Tallinnas, korras Norra uuesti oma palvet, ja sai enda korraldada 1939. a. euroopavõistlused Norra maadlusliidu 25. a. juubeli tähistamiseks.

Võib märkida, et seekordsete euroopavõistluste usaldamist Oslosse oli Norra igati teeninud. Ta on peagu kõigist euroopavõistlustest osa võtnud suurearvuliste meeskondadega, ja kuigi pole just ohtrasti noppinud võidumedalet, on Norra üldine maadlustase kõrge. Esimesteks maadlusõpetajateks norralastele on olnud soomlased, tänapäeval on aga maadlustreeneriks rootslane.

Euroopavõistluste korraldus ja läbiviimine Oslos oli kaunis hea, igal juhul parem kui real varemadel euroopavõistlustel teistes riikides. 400.000 elanikuga linn suutis anda palju pealtvaatajaid, nii et kõigil võistlusõhtu-

Maadlusmeeskond pärast võisilusi külastamas Oslost üle 10 km eemal omaeile. Esireas: pr. Neo, liidu esimees O. Kõster, J. Villemson, J. Koikas, E. Puusepp ja I. Peierson. Püsti A. Toots, K. Kullisaar, M. Maiste ja E. Roolaan.

tel oli rahvast rohkesti. Võistluste korraldamisega seotud kulud olid kätte saadud juba enne finaalpäeva, nii et Norra liit võis tagavaraks panna päris ilusa rahasumma. Norralased olid igati spordipublik. Olid otsused üksikute matšide puhul kui ebameeldivad tahes, püstiti pahameele avaldamisel ikkagi viisakuse piirides.

Üldine mulje oli, et Oslo euroopavõistlusega võis rahule jääda viimse pügalani. See aga ei suutnud varjata teist külge, nimelt et võistluste asukohana oli Oslo kaugel Euroopa tsentrist ja et Norra on kalli valuutaga riik. See mõjutas, et kohale saabusid ainult parimate maadlusriikide esindajad, kes ei hoolinud kuludest eeskätt sellepärast, et Oslo euroopavõistlused olid viimasteks suurejoonelisteks katseteks enne järgmisel aastal peetavaid olümpiamängusid. Oli võimalus kontrollida senise arengu tagajärgi, et siis tarbekorral parandada võimalikke vigu.

Tänapäeva maadlusport on õpetamise ja juhtimises viidud kindlatesse raamidesse. Näiteks kui vanasti ei tuntud treenerite kaadrit, siis nüüd on igal meeskonnal oma pagaline treener, kes on oma meestele ülemjuhatajaks. Treenerid jälgisid peagu iga üksikut matši. Mul oli võimalus istuda kõrvuti sakslaste treeneri J. Földeakiga. Ta märkis üles iga üksiku mehe vead ja ebaõnnestumised, iga üksiku maadlusmatši iseäraldused. Enam ei minda võistlustele juhuslikult, vaid ettevalmistus toimub pidevalt treeneri juhtimisel. Kui võrd tõsiselt asjale suhtutakse, seda illustreerib eriti see, et Türgi, kellele sõit Oslosse oli küll kõige kaugem, saatis kohale kümme maadlejat.

2.

Sissejuhatavas osas nõuab veidi puudutamist ka kohtunike tegevus. Kui Tallinna euroopavõistlustel kohtunike tegevus arenes päris rahuldavat rada, loodeti viimased puudused ja väärnähtused välja rookida Oslos. Kuid kujunes teisiti: Oslos jättis kohtunike töö väga palju soovida. Tekkis õhkkond, milles ühegi töövõiduga lõppenud matši puhul ei võinud kindel olla, et see otsustatakse vastavalt võistluskäigule. Seda illustreerib parimini see, et 51-st matšist, mis vältasid täisaja, tervelt 21 otsustati kohtunike hääletega 2:1. Tallinnas oli sääraseid otsuseid väga napilt, ja kui, siis tõesti äärmiselt tasavägiste matšide puhul. Oslos võis aga märgata sihilikkustki matšide hindamisel: ühe poole ülekaalukas võit mõisteti sageli kaotuseks.

Virr-varri põhjustas ühest küljest see, et kui Tallinnas oli kohtunikke vähe, see-eest aga kõik heast klasist, siis Oslos oli neid palju ja suuresti erinevate teadmistega. Teiseks: rahvusvahelised määrused näevad ette, et kohtunikud määratakse kõigile matšidele looisga, misjuures sel juhul, kui loositud kohtunik ei juhtu teatud matši puhul olema erapoolest riigist, tema kohtunikuks olemise kord kantakse üle järgmisele matšile. Oslos ei peetud kinni sellest korrast. Kujunesid kohtunike blokid teatud riikide vahel. Ilmselt väärarid otsuseid teinud kohtunikke küll kõrvaldati, kuid tagatipuks oli

siiski usaldamatuse õhkonna tekkimine. Minagi kogusin endale vaenlasi, kuigi ma ühelgi matšil ei otsustanud sihilikult.

Võistluste lõpp-päeval oli üldse raske leida kohtunikke. Üks kahtlustas üht ja teine teist. Ainsana leiti täiesti neutraalne olevat ungarlane dr. L. Papp, kellel ka siis oli rohkesti tööd.

Nagu hiljemini lugesin „Suomen Urheilulehest“, avaldasid soomlased suurt pahameelt oma V. Smedsile, kes olevat lubanud Einar Råbergil talitada nii, nagu see soovinud.

Tulevikus peaks kohtunike küsimus paremini lahenduma, eeskätt selle tagajärjel, et vastavalt Oslo kongressi otsusele otsustati ka IAWF-i juure asutada rahvusvaheliste kohtunike kaader. Sellega ei pääse igauks suurteil võistlustel kohtunikeks, mis aga oli võimalik seni.

3.

Euroopavõistlustest lahutamatuks osaks on alati kongressid, mis peetakse üheaegselt võistlustega. Oslos korraldati kongress linna esinduslikemas restoranis „Lyches“. Esindatud oli 17 rahvust, keda tervitas Norra maadlusliidu esimees Arthur Nord. Kongressi avas IAWF-i president Viktor Smeds, kes tegi teatavaks J. Kauba lahkumise surma läbi. Tõusti püsti leinaminutiks.

Aruande l. a. tegevusest kandis ette IAWF-i peasekretär M. Szillag, misjuures ta eriti mainis kaht suurt sündmust: Tallinna euroopavõistlusi ja Ameerika vabamaadluse-rahvusmeeskonna külaskäiku Euroopasse. Eesti sai hea komplimendi: Tallinna euroopavõistlused olevat korraldatud musterlikult ja olevat tõendanud, et ka väikesed riigid suudavad suuri ettevõtteid läbi viia kõige nõudlikumatele tingimustele vastavalt.

Pikalt ja võrdlemisi põhjalikult arutati võistlusmääruste mutmise kavatsusi. Leiti, et uuendusi on riskantne kehtima panna Helsingi olümpiaks, vaid neid on parem läbi viia pärast, kuid arutamist Oslo kongressil ei peetud üleliigseks, et kuulata arvamisi ja et riigid saaksid paremini võtta seisukohta.

Tähtsaimaks kavatsetavaks muudatuseks võib pida matši kestuse piiramist 20 minutilt 15 minutile.

Seda põhjendati sellega, et kui maadluse eesmärk on nagu igal teiselgi spordialal arendada mitmekülgseks, siis matši kestuse piiramine sunnib inimest kiiremale tegevusele, mida praegu on raske teostada, kuna ei jatkuks lõpuni vastupidavust temporikkaks maadlemiseks. Eesmärk on kohe astuda võitlusse, mida soodustaks lühem matšikestus. Mulje jäi, et see muudatus võetaks Helsingi kongressil tõenäoliselt vastu, pealegi kui ta toob endaga kaasa võistluste läbiviimise kiirendamise.

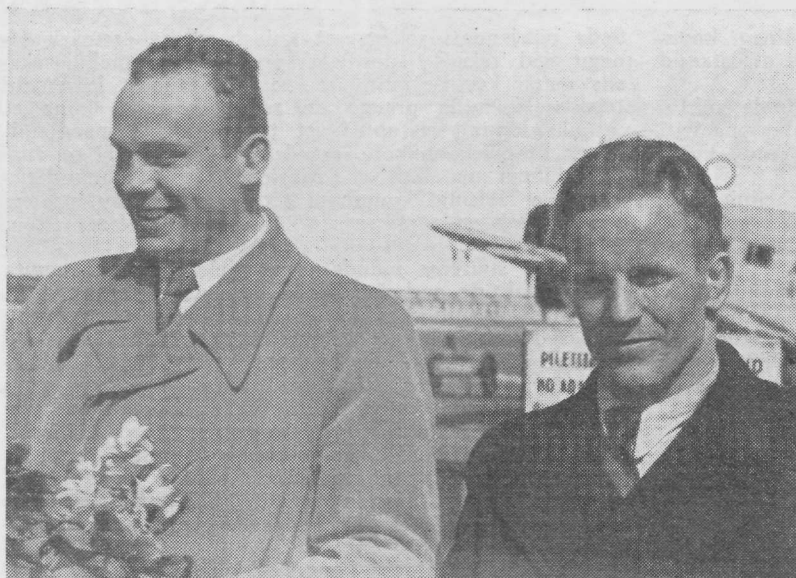
Teise suurema muudatusena oleks kavatsus muuta kaotuspunktide andmise korda ja nendega arvestamist. Seejuures kaaluti, kas loosimise asemel mitte määrata vastased kokku nii, et eelmise aasta parimad satuksid vastamisi alles lõpul. Kuid samas arvati, et aasta jooksul võivad võimete vahekorrad täiesti muutuda, miks pole mõtet anda teatud maadlejatele soodustusi. Muidu jääb 5 kaotuspunktiga väljalangemise kord endiseks, kuid auhinnasaajad maadleksid igal juhul omavahel läbi, et vähemalt auhinnasaajate suhtes oleks kindel paremusjärjestus. Nende vahelise paremusjärjestamise määramisel ei võetaks arvesse eelkäikudes saadud kaotuspunkte.

Suureks jutuaineks kongressil oli ka Helsingi olümpia. Soome esindajad Lehmusto ja Smeds esinesid ülevaatega tehtud tööst olümpiamängude korraldamise alal, märkides kohe alul, et Soome kui väikerahvas tahab mängud läbi viia puht sportliku eesmärgiga. Olümpia maadlusvõistlused viiakse läbi kahel matil korraga ja sääraestel aegadel, et kõigil on võimalus vabalt jälgida ka kergejõustikuvõistlusi. Pealegi on mõlemad võistluskohad lähestikku. Käesoleva aasta sügisel Helsingis peetavaid vabamaadluse euroopavõistlusi tahab Soome läbi viia täiesti selles korras nagu ta on seda kavatsenud ka olümpiamängudel (see tähendab ühtlasti maadlemist kahel matil korraga), et saadud kogemuste põhjal tarbekorral võtta ette korrektsiive.

Mõningat pahameelt ja vaikesid etteheiteid põhjustas asjaolu, et IAWF-i juhatus oli kongressil arutamata lubanud Helsingi olümpial korraldada vabamaadluse turniir pärast greeka-rooma maadluse oma. Tavaliselt on järjekord olnud ümberpöördukt. Leiti, et kuigi mõle-

Pilt Oslo maadluskongressilt. Vastu seina, alates paremalt, istuvad J. Villemson, O. Kõsier, Barizonzo, E. Råberg, V. Smeds ja aruandja IAWF-i peasekretär M. Szillag.

Meie kolmesi medalimehesi kaks — J. Koikas ja E. Puusepp — kodumaale tagasisaabuina.

Euroopa maadlusrahvastest üldiselt

Oslo euroopavõistlustel startis 12 rahvust 58 maadlusejaga, mis oli veidi vähem kui Tallinnas, kus oli 13 rahvust 62 võistlejaga. Peab aga kohe alul ütleva, et ilusat maadlust peagu üldse ei olnud. Kuigi ka Tallinnas oli konkurents tihe, sai siiski näha rida tulurikkaid, efektseid ja tehniliselt häid matše, mis aga Oslos puudusid. Parimateks tehnikamaadlejateks Oslos hindan sulgkaallasi Kustaa Pihlajamäe ja Ferdinand Schmitzi, sakslast vahest isegi paremaks, kuna Pihlajamäki on rohkem jõuline mees. Võib ju kohe küsida, millisse järjekorda asetan ma siis meie J. Kotka. Tema kohta on märkida, et tema on raskekaalu toonud uut hinge elavama maadlusviisiga, kuid temal on ikkagi ainult teatud võtted. Füüsiline üleolek teistest võimaldab tal aga teha heiteid, mis eriti raskekaalus suuresti hinnatavad.

Maadlusstiili määrused on lähedased, tuleb vabamaadlusele kui elavamale alale pöörata senisest suuremat tähelepanu ja rohkem välja arendada. Selles sihis on töö juba alanud (USA meeskonna külaskäik jne.) Kuna kõik riigid tavaliselt hoiavad paremaid maadlejad greeka-roma maadluseks, siis varematal olümpiamängudel, kus vabamaadluse võistlused on peetud enne greeka-roma maadluse omi, on esinenud kahekordsete garnituuridega, ainult üksikutele võimaldades startida mõlemas stiilis. Helsingi puhul on aga arvata, et vabamaadluses võistleb suur hulk samu mehi, kes enne seda on võistelnud ka greeka-roma maadluse turniiril.

Kuna soomlastel on aga kõik kavad olümpiamängudeks põhjalikult välja töötatud ja ka olümpiapäasmete müük on kaugele arenenud, siis kongress leppis tekkinud olukorraga kui paratamatusega.

Järgmiste euroopavõistluste korraldaja määramine jäeti lahtiseks ja küsimus otsustatakse Helsingi kongressil. Tõenäoliselt aga pannakse kehtima kord, et vaheldumisi oleks ühel aastal euroopavõistlused ainult greeka-roma ja teisel ainult vabamaadluses. See aitaks ergutada vabamaadluse harrastamist ja oleks majanduslikult vastuvõetavam enamikule liitudest. Järgmisele kongressile lükati ka IAWF-i juhatuse täiendamine lahkunud juhatusliikmete kohtade arvel.

Üldiselt võib märkida, et praegu ei ole enam sarnaseid mehi, nagu Ivar Johansson varematal aegadel, kes oma kaalus oleks teistest kõrgesti üle. See ei tähenda aga, et praegu valitseks suurmaadlejate kriis, vaid rahvusvaheline tase on muutunud ühtlasemaks, miks tippmehed ei saa endiselt hiilata.

Tasavägisust, teisest küljest aga vähemat efektsust pealtvaatajaile, tõendab ka see, et Oslos peetud 88 matšist ainult 27 lõppesid seljavõitudega, s. o. ümmarguselt 30%. Tallinnas oli protsent suurem — ümmarguselt 40%, kuna 94 matšist 42 andsid seljavõite.

Üha rohkem hakkavad suurvõistlustel välja paistma türkklased. Sellepärast, asudes hindama rahvuste esinemist Oslos, räägin eeskätt meeeldi nendest, kuigi nad auhinnaaajatena ei platseerunud juhtivate rahvaste hulgas.

Türgis on maadlusspordile pandud väga palju rõhku. Teisel juhul poleks olnud mõeldav, et nii kaugele saadetakse kohale 10 maadlejat ja lisaks veel 4 esindajat-kohtunikku. Maadlusspordi populaarsuse üle Türgis ei tuleks aga imetleda, kuna türkklasi tunneme juba vana maadlusrahvana raskejõustiku ajaloo. Maadlus on türklastel rahvusspordiks, kuigi nende maadlus on olnud erinev mujal harrastatavast. Viimasel ajal on aga üle mindud rahvusvaheliselt läbilõõnud maadlusstiilidele ja ka need on leidnud head kõlapinda. Türgis jälgib suuri maadlusvõistlusi 7000—8000 inimest. See toob sisse häid kassasid, mis omakorda võimaldab teha sääraseid kulutusi, nagu rohkem kui täisarvuliste meeskondade saatmist Väike-Aasiast Euroopa peagu kaugeimasse tippu.

Kui varematal aegadel türkklased tundusid rahvusvahelisel areenil veel nõrkadena, siis juba Tallinnas võis märgata suurt edasiminekut võimetes. Nende treener, soomlane O. Pellinen rääkis Tallinnas, et selle materjali juures nagu türkklased, peaksin suutma rohkem korda saatma, kui mehi poleks nii raske ohjeldada. Neid olevat raske hoida kaalus, kuna nendel selleks puuduvad tahtejõud. Oslos türkklased jätsid juba päris hea mulje, valmistades üldise üllatuse. Oslo suurimaid ajalehti lausus täiesti põhjendatult, et türkklased olid euroopavõistluste suurim üllatus. Füüsiliselt väga hea mater-

jal, sihvakad ja suure koguga maadlejad, kellel haruldane võistlustahe. Ka kõige kõvema vastase puhul ei muutunud türklaste ükskõikseks, vaid taotles ikka võitu. Näib, et O. Pellise töö on kannud head vilja. Ei taha küll mängida prohvetit, kuid usun, et kui türklastel arenevad edasi praeguses tempos, siis sammuvad nad varsti kõigi rahvuste esirinnas. Järjekordseid üllatusi võivad nad serveerida juba käesoleva aasta sügisel vabamaadluse euroopa-võistlustel.

Nüüd tulles Oslos esirinda platseerunud riikide juure, tuleb alla kriipsutada, et juba rida aastaid moodustava esirinna neliku Roots, Soome, Saksa ja Eesti, toodud järjekorras. Seejuures on Eesti teist aastat järjest jäänud Saksast järele ainult ühe punkti võrra. Palju ei puudunud, et Oslos oleksime ettepoole rühkinud.

Esimeseks rahvuseks oli muidugi jälle Rootsi, kuigi ta punktide üldsummalt ja ka läbilõikelt ei olnud nii hea kui Tallinnas. „On raske kohustus,“ lausus E. Råberg juba Tallinnas, „hoida end ka tulevikus nii kõrgel.“ Oslos tuli rootslastel küll üks meistritiitel juure, kuid selles oli neil rohkesti ka õnne. Nii kerge- kui ka poolraskekaalu euroopameistri tiitlit võitmine oli suuresti seotud loosiõnnega. Kuid lõppeks on võit ikkagi võit ja sellisena hinnatav täiel määral.

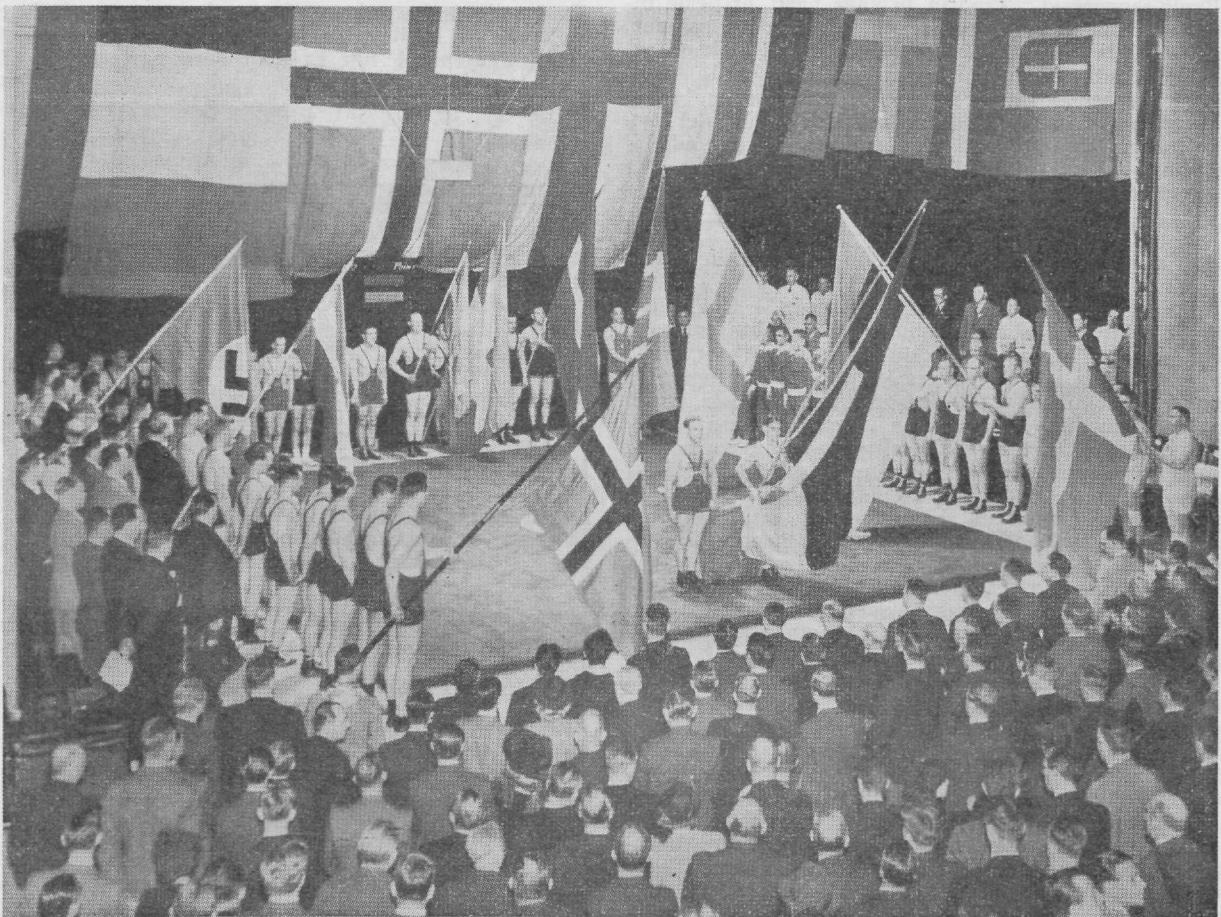
Rootsi on nagu eesõigustatud olukorras teiste ees oma suure maadlejate väikuga. Neil ei teki üheski kaalus auku, mida oleks raske täita. Robert Oksa rääkis, et maadlus on Rootsis nüüd kergejõustiku ja jalgpalli kõrval kõige paremini organiseeritud. On loodud maadlusrakused üle maa ja igal pool on oma treenerid. Oksal ei tarvitse enam sooritada väljasõite provintsi, vaid ta tegeleb ainult eliitmaadlejatega. 1–2 korda aastas kutsutakse kõik treenerid Stokholmi

kokku nädalitele kursustele, kus Oksa jagab instruksioone tegevuse jätkamiseks. Treenerid teevad Oksale teatavaks ühe või teise väljapaistvusele kerkinud mehe ja need koondatakse teatud vaheaegade järele ühislaagrisse, kus mehi lihvitakse enne suurvõistlusi ja nendest katsete najal määratakse rahvusmeeskond.

Kõrvuti treenerite tööga on hästi korraldatud ka üldine organisatsioon, ja nii töötatakse käsikäes. Aineline külg on kindlustatud, sest võistluste korraldamine annab häid sissetulekuid. Lisaks saadakse toetust jalgpalli totalisaatorist, mis on riiklik ettevõte. Head organisatsiooni maadluse alal tõendab see, et maadlusliidu esimees E. Råberg on nüüd valitud riiklikuks spordijuhiks umbes sel eeskujul, nagu Saksas sellel kohal on von Tschammer und Osten.

Soome nõrgaks küljeks praegu on kriis raske- ja kaaludes. Selles kriisis on soomlased väga hästi teadlikud ja on püüdnud igati parandada olukorda. Kergemad kaalud kuni keskaaluni on neil päris head. Nende najal suudavad nad oma positsiooni hoida, kuid saada tasavägiseks Rootsiiga sellest ei piisa. Suuri lootusi asetavad soomlased kokkuleppele tööväliliduga, kust loodavad juure ammutada head materjali.

Saksa esindajad tähendasid Oslos, et seni on nad meeskonda koostanud tuntuimadest. Kõigis kaaludes on aga palju võrdeid mehi, miks võivad mitu garnituuri välja panna. K. Hornfischeri ja K. Ehretiga tegid nad viimse katse, mis ei õnnestunud. Helsingi olümpiale tuleb Saksa suuresti värskenud garnituuriga. Sakslastel on hea esinemine ühtlasi ka riiklikuks propagandaks küsimuseks, mitte ainult spordiks spordi pärast. Neil on kõik võimalused, mis võrreldavad profide omadega.

Pilt Oslo europavõistluste avamiselt. Paremalt on näha Eesti meeskonda.

Aukudeta pessimismist ja eestlastest

Eestlaste nüüdse võistlemise puhul Oslos on meenutada, et sellest on möödunud 18 aastat, millal Eesti maadlejad esmakordselt sooritasid võistlusreisi Oslosse. Nüüdsetel euroopavõistlustel juhtusin kokku Olaf Thorseniga, kes on ülikooli professor ja peale selle ajakirjanik. Ta valdab rida keeli, peale Skandinaavia keelte veel saksa, inglise, prantsuse ja koguni vene keelt. Sama mees oli 1920. a. olümpiamängudel Antverpenis Norra poolt esindajaks-kohtunikuks. Tema oligi, kes olümpiamängudel meie E. Pütsepa ja Artur Kukega kokku saades, kutsus mõlemad järgmisel aastal Oslosse võistlema.

Pärast seda esimest starti Oslos toimus teiskordne alles nüüd, kuid juba suurema ekspeditsiooniga, mille ülemmarssaliks oli raskejõustikuliidu esimees O. Köster. Eesti euroopavõistluste-meeskonna moodustasid kuus maadlejat — M. Maiste, A. Toots, E. Puusepp, V. Roolaan, A. Neo ja J. Kotkas, treener K. Kullisaar ning nende ridade kirjutaja kui „Mädchen für alles“.

Peale välispasside, reisivarustuse ja muu olime kaasa võtnud kohustuse säilitada positsiooni, mis meil Euroopa maadlusrahvaste peres on olnud pidevamalt juba Berliini olümpiamängudest saadik. Isiklikust seisukohast lähtudes, tunnistan avameelselt, et minu pessimismis polnud kuigi palju auke. Igal juhul ei lootnud ma Oslos meie maadlejatele nii palju kui nad tegelikult saavutasid. Teadsin ju väga hästi, et peale otse maadlemise matil tuleb veel maadelda loosiõnne, kohtunike ja paha juhuslikkusega. Need võivad rudedeks muuta tagasihoidlikumadki illusioonid. Kuid kõigest vastastest saime jagu, ühest vähem ja teisest rohkem, ning võisime Tallinna pöörduda viimastel aastatel peagu traditsiooniliseks kujunenud auhindade-hulgaga — üks kuldmedal, üks hõbemedal ja üks pronksmedal. Samuti säilitasime neljanda koha riikide

Kõige selle pärast pole nende maadlusjuhtidel just kerge.

Eestlastest räägime eraldi kirjutuses. Kui nüüd jätkata vaatlemist, siis ülejäänud riikide kohta on raske saada selget pilti, sest need olid esinenud väikearvuliste meeskondadega. Norra, kes korraldajana esines täisarvulise meeskonnaga, saavutas nagu Tallinnaski ainult ühe pronksmedali. Maadlus on Norras levinud peamiselt linnades. Oslos on linnavalitsus annud maadlus-spordi harrastamiseks kasutada maja, mis on nii suur umbes kui v.-s. Spordi oma, kuid kahekordne. Ruumid on korralikult sisustatud, kõrval väljak jne. Kõik see kergendab seltside muresid. Oli juttu tihedamate sidemete loomiseks Eesti ja Norra maadlusliitude vahel. Norralased aga kurtsid, et maadlus pole neil veel siiski niipalju läbi löönud, et saaksid vastu võtta külalisi kaugele. Nad peavad leppima ainult rootslaste ja soomlastega.

Märkimisväärne on veel Prantsuse olukord maadlus-spordis. Oslos võistlesid kaasa ainult kaks prantslast, kes ei küündinud rahvusvahelisele tasemele. Kunagi varemadel aegadel esines Prantsuse ikka täisarvuliste meeskondadega, kuid nüüd valitseb neil pikemat aega tagasimineki. Kongressil deklareerisid Prantsuse esindajad ametlikult, et tulevikus hakkab Prantsuse startima jälle suurema meeskonnaga. Riik on hakanud senisest suuremat tähelepanu pöörama spordile ja see võimaldavat edaspidi paremat. Muuseas: Prantsuse maadlusliidus on toimunud kodune revolutsioon — vanad juhid on asendatud uutega.

Nii palju teistest maadlusrahvustest.

üldises paremusjärjestuses, taganemata seejuures mitte punktigi.

Praegu, millal kõik on möödas, on päris hea rääkida ja veidi mõnuledagi. Kuid kes oleks tahtnud olla meie nahas euroopavõistluste esimesel päeval! See oli must päev, mille taolist varemast ajaloost annab kaua meenutada. Üksteise järele kaotasid sel päeval kõik meie mehed, langes ka meie suurim tamm — Euroopa-Kotkas. Polnud midagi parata. Poleks olnud parata ka siis, kui kaotuste seeria oleks järgnenud teiselgi päeval. Lõppeks poleks see meie maadlustaset sisuliselt maha kiskunud, kuid tal oleks jäänud puudu efekt, mida igale spordialale annavad võidumedalid, millel omakorda on suur propaganda tähtsus noorte ligimeelitamises spordile ja seltskonna poolehoiu säilitamises.

Sama kaotuspäeva õhtul algas masinlik ja „teaduslik“ kalkulatsioonide koostamine, kuidas selles olukorras siiski leida päikesepaistet järgmisteks päevadeks. Nii sel kui ka järgmistel päevadel selgitati tabelite põhjal igale mehele, kuidas tema väljavaated on sel ja sel juhul ja kuidas on need siis, kui vastased maadlevad nii ja naa. Need olid „peastaabi“ plaanid, mis tehti teatavaks igale „sõdurile“. Tagajärjed on juba teada.

Analüüsid igapäevase mehe tööd Oslos ja alates raskekaalust, peab tunnistama, et meeoleolu oli langenud nullile, kui sai teatavaks Juhan Kotka kaotus. Kuid selle mehe auks peab nentima, et ta suutis end valitseda ja käsile võtta, nii et erakordse võidutahte tagantkihitumisel tuli siiski euroopameistriks. Iga-

EESTI ARSTIDE-KLINITSISTIDE ÜHINGU

ERAHAIGLA

Narva maantee 6-a Tallinnas. Telefon 429-80

Stationsaarne ravi igal erialal

Alatine arstlik valve

RONTGENIKABINETT: läbivalgustused, ülesvõtted, röntgeneraapia (ravi). Tasud vastavad keskhaigla taksidele.

ELEKTRIKABINETT: diatermia, kõrguspäike, sinine valgus, elektrivibratsioonid, neljaraku-vann, diatermia mudaga.

MASSAAŽIKABINETT: üldine ja osaline massaaž.

VESIRAVILA: männiekstrakti-, meresoola-, Haapsalu tervismuda, söehappe-, pärimi- ja vahuvannid, istevann, valguskapp, aurukapp, charcot-, šoti-, kapillaar-, aurudušid.

LABORATOORIUM: kliinilised ja bakterioloogilised analüüsid ning kvantitatiivsed, keemilised ja mikrokeemilised määramised veres.

üks teab, et kaotus turniiri alul on peagu kahekordne kaotus. Et selles olukorras siiski välja rühkida kuldmedalini, pidi ta rida järgmisi vastaseid tingimata võitma seljaga, mis on raske ülesanne, eriti aga raskekaalus.

Ütlesin omavahel Oslos ja kordan seda ka nüüd, et kaotus Kotkale tuli õigel ajal. Kotkas oli muutunud liig julgeks ja kaldus enda ülehindamisele. Oli ette teada, et Guyla Bobis on vedelate liikmetega ja olukorra varitseja, kes võib üllatada, kui ei olda ettevaatlik. Kotkast hoiatati, kuid nii pea kui ta vastase käe pihku sai, heitis ta kohe. Seejuures ei sidunud ta hästi heitel. Teiseks: kui Kotkas oli saanud tömmata või viia vastane enda alla, läks ta halvasti peale, lubades end klammerdada. Kõige tagajärjel Bobis juhtis alul suure eduga. Edasi talitas ta küll ebafairilt, simuleerides vigastanut, kuid sai puhkepause ja suutis õnnelikult lõpuni viia ka teise poole matšist.

Kuid see, kuidas Kotkas edasi talitas järgmistel matšidel, jääb omamoodi ajalooliseks. Ta ladus üksteise järel selili kolm säärast kolossi, nagu sakslase K. Hornfischeri (28 sekundiga!), soomlase Hj. Nyströmi (6.44 min.) ja türkklase M. Cobani (12 min.). Turklase J. Nymani, kes euroopavõistlustel on alati olnud loosiõnne soosikuks, võitis ta punktiga, kuid ülekaalukamalt kui Tallinnas.

Sellega oli Kotkas kindlustanud endale uuesti euroopameistritiitli. Tal oli viie vastasega maadlemiseks seejuures kulunud aega 59.12 min. Sellest kiiremini suutis samasuure arvu vastastega maadeldes euroopameistriks tulla ainult Kustaa Pihlajamäki — 53.23 min. Kotkal oli kokkuvõttes 4 kaotuspunkti, teiseks tulnud J. Nymanil aga 5. Tagantjärele selgub, et Kotkas oleks euroopameistriks tulnud ka siis, kui ta ühe neist, kelle kõik seljatas, oleks võitnud ainult punktidega. Kuid siis, kui ta nendega alles maadles, ei saanud ette aimata, kui palju kaotuspunkte koguneb lõpuks Nymanile ja kas just iga järgmine vastane on seljatav.

Hoolimata sellest, et Kotkas kaotas Bobisele, mis oli euroopavõistluste vahest suurim sensatsioon, on kogu välismaa spordikirjandus üksmeelne, et Kotkas oli ikkagi klass teistest parem oma kaalus. Leitakse, et praegu pole kuski nii heade füüsiliste võimetega ja nii elava maadlusviisiga raskekaallast (ku seda on Euroopa-Kotkas).

Poolraskekaalus Agu Neo kordas oma traditsiooni: tuli auhinnale, kuid ei saavutanud ka seekord meistritiitlit, kuigi selleks olid kergemad võimalused kui varemalt. Nagu mitmel varemalt puhul, röövis talt meistikstuleku võimaluse kaotus juba esimesel matšil. See kaotus türkklasele Mustafa Cakmakill häältelga 2:1 oli puhtal kujul kohtunike teene. Pärast seda ta võitis sakslase K. Ehreti, soomlase M. Mansikka ja lätlase E. Bietagsi tööga, millega täitis 5 kaotuspunkti, nii et ta rootslase Nils Akerlindhiga üldse kokku ei läinud ja viimane tuli meistriks ainult kolme matšiga.

A. Neol on kõigist meie maadlejaist kõige vähem olnud õnne. Mitu korda on talle meistritiitel olnud käega katsutavas läheduses, kuid viimasel momendil ikka käest lipsatanud. Oslos võis ta hellitada suuri lootusi kauaaegse eesmärgi täitumiseks, ka Norra ajakirjanduse silmis oli Neo oma kaalu suurim favoriid, kuid... Üks kord ometigi peaks Neole tulema täieline võidupäev. Kas see ei tule just Helsingis? Oslos Neo maadles väga taibukalt, esinedes oma maadlusea kohta koguni hiilgavalt. Ta võib julgesti edasi maadelda.

Keskkaal oli 11 osavõtja ja rea võrdvõimeliste meeste tõttu euroopavõistluste kõige kõvem kaal. Liisaks oli loos kokku viinud nr. nr. 8—11 all neli selle kaalu kõvemat meest A. Pikkusaari, V. Roolaani, I. Johanssoni ja L. Schweickerti. Viimane jäi esimeses ringis tripsuks, kuid V. Roolaan kohtus kohe I. Johansso-

Eesti maadlejad Holmenkollenis. Seisavad: A. Toots, pr. Neo, O. Kõstler, J. Villemonson, I. Peterson ja J. Kotkas. Ees: K. Kullisaar, E. Puusepp ja M. Maiste. Taga on näha V. Roolaani.

niga. Ta kaotas, kuid visa vastupanekuga. Seejuures Roolaan ei maadelnud selleks, et hoiduda seljakaotusest, vaid vabalt. Tunda andis enda üle mittevälitsemine esimese 10 minuti sees, millal ta ei leidnud end. Pärast muutus julgemaks ja kokkuvõttes sooritas kuulsa vastasega väerika matši. Pärast seda kaotust oleks Roolaan auhinnale pääsenud üksnes siis, kui oleks seljatanud järgmisi vastaseid. Nagu meie teame, pole Roolaan suur seljavõitude mees, ja teiseks olid järgmised vastased, A. Pikkusaari ja A. Gallegati, temale võimetelt väärilised mehed. Nendelt sai Roolaan töövõitudega kaks kaotuspunkti juure ja pääsis ainult neljandaks. Temale kaotanud A. Pikkusaari tuli aga kolmandaks, olles õnnelikult enne lõpuringi trip-saks. Tegelikult võib Roolaani pidada keskkalu kolmandaks.

Minu arvates Oslo ei lahendanud V. Roolaane ja V. Mäe paremusvahekorda. Kuid oletada, et V. Mägi oleks Oslos olnud parem, on samuti raske. Mõlemad on tasavägised ja õiglus oleks anda võimalust järgmistel suurvõistlustel ka Mäele.

Edgar Puuseppale naeratas viimaks ka õnn. Berliini olümpial ja kahel euroopavõistlusel traditsiooniliselt neljandale kohale takerduma jäänud, saavutas ta nüüd koguni hõbemedali, millega tasandas A. Neo ja V. Roolaane ebaõnne. Puusepp maadles oma vana rivaa-liga F. Schäferiga hästi, kuid sakslane oli ikkagi niivõrd jõurikkam ja vastupidavam, et Puusepp oma kogu juures ei suutnud teda võita. Kohtunike hääled jagunesid 2:1. Järgmises matschis Puusepp võitis türkklase Celil Atiku ja oligi saavutanud hõbemedali, kuna teised kardetavad vastased olid omavahel kokku minnes üksteist välja lülitanud.

Kergekaalus ei asetatud Adalbert Tootsile kuigi suuri lootusi. Teda peeti eestlastest kõige vähemate schanssidega meheks. Toots aga ületas enda. Esimeses matschis daanlane Aage Meyer võitis tema, kuid toreda partii sooritas ta sakslase H. Nettesheimiga. Viimane oli äärepealt minemas selili, kuid Toots ei suutnud teda sillast kinni hoida. Sakslane võitis punktidega, kuigi tegi kõik seljavõidu saavutamiseks, mis oleks teda konkurentsi edasi jätnud. Enne seda A. Toots võitis türkklase S. Dogu 2:1.

Kelle käsi pidanuks paremini käima, kuid kellel jäi veel puudu kogemustest, oli Martin Maiste kärbeskaalus. Eesti-Soome maavõistluse põhjal andis ta salajasi lootusi auhinnale, kuid Oslos näis, et ta närveeris palju. Ta unustas enda tasavägistel matschidel daanlase E. Johanseni ja rootslase K. Petterseni vastu, lastes enda tömmata võttesse. See tõi talle kaotused: esimesele

Euroopavõistluste sigri-migri

Rootsis ollakse suuresti vaimustatud nende maadlejate järjekordse edu üle euroopavõistlustel. Selles vaimustuses lähevad mõned kriitikud isegi nii kaugele, et usuvad, nagu võinuks Oslo euroopavõistlustel Rootsi B-garnituur osavõtu puhul jätkeeruda A-garnituuri kannul. Meie ei pea seda absoluutselt võimatuks, kuid kui ka Saksa, Soome ja Eesti stardiksid lisaks A-garnituuridele ka B-garnituuridega, siis vaevalt Rootsi B tuleks teiseks.

*

Norra maadlusliit on väga rahul peetud euroopavõistlustega. Ka majanduslikust küljest õnnestusid need üle ootuste. Kuludeks olid jõukamad maadluseltsid koos liiduga kokku pannud 25.000 krooni, mis tagasi saadi juba eelviimasel võistluspäeval.

*

Tallinna euroopavõistluste puhul märkisime, et kui soomlased ja eestlased oluksid üks rahvas ja kahe peale kokku pannud välja igas kaalus ühe mehe, poleks Rootsi viinud ära dr. Brüll'i auhinna, sest Soome-Eesti oleks lõõnud Rootsit 16:15.

Oslo euroopavõistlustel oli vahekord jällegi Soome-Eesti kasuks — 14:13. Tegelikult saavutasid Soome ja Eesti kokku 15 punkti, kuid seejuures olid kergekeskaalus kolme esimese seas üks soomlane ja üks eestlane.

*

Saksa raskejõustikuliidu ja IAWF-i ühine häälekananja „Kraftsport“ teeb kokkuvõtte, kui palju maadlusaega kulus igal euroopameistril tiitli saavutamiseks. Andmed on järgmised: K. Kiisseli 4 matšiga 80 minutit, K. Pihlajamäki 5 matšiga 53.23 min., G. Andersson 3 matšiga 43 min., F. Schäfer ja I. Johansson 3 matšiga 60 min., N. Åkerlindh 3 matšiga 23.30 min. ja J. Kotkas 5 matšiga 59.12 min.

*

2:1- ja teisele 3:0-häältega. Paremal juhul võinuks Maiste platseeruda kolmandaks.

Maiste on teinud suuri edusamme. Kaotamine Oslos ei tee halba, kui ta seda võtab kogemuste hankimisena. Senise tõsidusega edasi harjutades, omab ta tulevikuks kõik paremad eeldused.

Sulgkaalus meil esindajat ei olnud. Kuid ei tee paha, kui tulevikus saadaksime esindaia ka selles kaalus. Kuigi tal puuduksid igasugused väljavaated. Peame leidma teid selle nõrga koha ravimiseks, liiategi kui maavõistlustel peame paratamatult välja panema mehe ka selles kaalus.

Üldiselt peab lisama, et alates Eesti Raskejõustiku Mängudest 1935 on meie meeskond peagu pidevalt olnud treeningus ja võistlusvormis. Nüüd tuleb talle anda puhkust, et mehed ei tülpiks. Pärast seda võib uue auruaga alustada, õigemini: jätkata, ettevalmistust Helsingi olümpiale, kusjuures peame suurt rõhku asetama ka vabamaadluse arendamisele. Oslo kogemusi kasutades ja nõrki kohti ravides, ei peaks esinemine Helsingi olümpial kujunema nõrgemaks kui Berliini olümpial.

Ettevalmistuse alal on palju teha treeneril, kes õnnelikult on ka ise võrsunud tegevmaadlejate hulgast. Kahtlemata kasutab tema Oslo kogemusi samuti, nagu ta kolleegid välismaal. Eriti tuleb rõõmustada selle üle, et kõik meie eliitmaadlejad on tõsiselt asja juures. Igaüks harjutab ise, ilma et vajaks ergutamist. See on üheks lisapandiks edukusele. Mis aga ettevalmistuse juures tunda annab, on harjutusruumide puudus. Selle küsimuse lahendamine peab toimuma kiiresti.

Kuigi Soome pole enam Euroopa parim maadlusrahvas, olid Oslos paljudel rahvastel kaasas soomlastest treenerid. Peale Soome enda, kelle treeneriks on A. Reini, on rootslastel treeneriks Robert Oksa, türklastel Onni Pellinen ja ka itaallastel soomlane. Omal jõul ajavad läbi Saksa ja Eesti, kuid norralastel on treeneriks rootslane, lätlastel on olnud eestlane jne.

Pärast euroopavõistlusi sõitis R. Oksa neljaks kuuks puhkusele Soome. Tema äraoleku ajal puhkavad ka maadlejad, kuid tegelevad teiste spordialadega ja vabas õhus.

*

Oslo euroopavõistlustel oli publiku suurimaks lemmikuks ungarlane Guyla Bobis, seda oma üllatusliku võiduga J. Kotka üle. Meenufame, et G. Bobis pidi äärepealt olema komistuskiviks ka Palusalule, kellele ta Pariisi euroopavõistlustel 1937 kaotas ainult 2:1-häältega. Enne seda tunneme aga Bobisi Turaani turniirilt Tallinnas 1935, kus ta poolraskekaallase seljatas Onni Pellise, kuid kaotas tööga meie O. Luigale.

*

Euroopavõistlused korraldati kinos „Verdensteatret“, mis mahutas 1500 vaatajat. Juba päevastel võistlustel oli rohkesti pealtvaatajaid, õhtuti aga neid tulvil.

*

Eriauhinnad said šveitslane Devis Perret kui euroopavõistluste vanim maadleja — 39-aastane — ja türklane Celal Atik kui noorim — 19-aastane.

Lühim matš oli Kotka seljavõit Hornfischeri üle — ainult 28 sekundit. Seega Kotkas teisekordselt euroopavõistlustel oli lühima matši võitja — Tallinnas seljatas ta soomlase U. Vento 37 sekundiga. Teine lühikene matš oli N. Åkerlindhi seljavõit Hans Hanseni üle — 45 sek. Pikim matš, kui kaasa arvata katkestused, sooritati J. Kotka ja G. Bobisi vahel.

*

IAWF-i järevalvel peetud 12 euroopavõistlustel on jagatud välja kokku 80 meistritiitlit. Need jagunevad 10 riigi vahel järgmiselt:

Rootsi	28	Daani	1
Soome	21	Tšehhoslovakkia	1
Saksa	14	Itaalia	1
Ungari	7	Norra	1
Eesti	5	Läti	1

Rahvuspunktid on jagunenud 15 rahvuse vahel järgmiselt:

1. Rootsi	135	9. Norra	11
2. Soome	91	10. Läti	8
3. Saksa	90	11. Türgi	5
4. Eesti	46	12. Austria	2
5. Ungari	43	13. Prantsuse	2
6. Tšehhoslovakkia	19	14. Rumeenia	1
7. Daani	15	15. Holland	1
8. Itaalia	11		

Esimese nelja vaheline paremusjärjestus on täpselt samasugune kui Oslo euroopavõistlustel. Eesti-Soome on Rootsist ees kahe punktiga — 137:135.

*

Rekordkordne euroopameister on Kustaa Pihlajamäki 7 korraga. Temale järgnevad: Ivar Johansson 6, Tuvevsson 4, rida kolmekordseid meistreid — Sperling, Koskela, Schäfer, Nordling, Cadier, Westergreen ja Hornfischer. Kaks korda on tiitli võitnud: J. Kotkas, V. Väli, Gehring, Pellinen, Svensson, Åkerlindh, Reini ja Perttunen. Kokku on euroopameistriteks olnud 44 isikut.

Jõudude vahekorrad

Rootsi võit oli seegi kord selge, kuigi veidi väiksema ülekaaluga kui aasta tagasi Tallinnas. Auhinnat euroopavõistlustel puudunud Ungari.

Rahvuspunktid ja medalid jagunesid järgmiselt:

	kuld	hõbe	pronks	punkte
1. Rootsi	3	2	—	13
2. Soome	2	—	3	9
3. Saksa	1	2	—	7
4. Eesti	1	1	1	6
5. Türgi	—	2	—	4
6. Ungari	—	—	2	2
7. Norra	—	—	1	1

Veidi huvitavam on pilt, kui arvestada kuue esimese kohaga:

	I	II	III	IV	V	VI	Punkte
1. Rootsi	3	2	—	1	1	—	33
2. Soome	2	—	3	—	1	1	27
3. Saksa	1	2	—	2	—	—	22
4. Eesti	1	1	1	1	—	2	20
5. Türgi	—	2	—	2	1	1	19
6. Ungari	—	—	2	—	—	—	8
7. Norra	—	—	1	—	—	2	6
8. Itaalia	—	—	—	1	1	—	5
9. Daani	—	—	—	—	2	1	5
10. Läti	—	—	—	—	1	—	2
11. Prantsuse	(2 kaheksandat kohta).						
12. Šveits	(1 kaheksas koht).						

Võime näha, et kuue esimese kohaga arvestades on Türgi Eestist järel ainult ühe punkti võrra! See tõendab veel kord, et Türgi on tõusnud päris võimsaks maadlusrahvaks: läbilõikes on tal igas kaalus hea mees.

Medalid ja punktid ei ühtu alati võidetud matšide protsendiga, nagu selles võime veenduda järgmises tabelis:

Rahvused	Osa- võitjaid	Võidetud				Kaotatud				Võidu- %	
		Peetud matšide seljaga	3:0	2:1	kokku	seljaga	3:0	2:1	kokku		
Soome	7	27	6	11	3	20	1	5	1	7	74,07
Rootsi	7	26	7	9	2	18	—	5	3	8	69,26
Saksa	7	22	2	8	3	13	1	6	2	9	59,09
Eesti	6	19	3	5	3	11	—	5	3	8	57,89
Itaalia	2	7	—	2	2	4	—	1	2	3	57,14
Türgi	7	22	3	1	5	9	3	6	4	13	40,90
Ungari	3	10	2	1	1	4	2	2	2	6	40,00
Prantsuse	2	4	—	1	—	1	2	1	—	3	25,00
Daani	6	13	1	1	1	3	7	1	2	10	24,61
Läti	3	9	2	—	—	2	1	4	2	7	22,22
Norra	7	13	1	1	1	3	8	4	1	13	18,75
Sveits	1	2	—	—	—	2	—	—	—	2	00,00
	58	176/2	27	40	21	88	27	40	21	88	—

Näeme, et võidetud matšide protsendi järgi on esirinnas Soome, kes 27 matšist suutis võita koguni 20, mis tähendab 74,07%. Alles siis järgnevad Rootsi, Saksa ja Eesti. Mis aga selles tabelis ei pea paika, on Itaalia kerkimine ettepoole Türgit ja Ungarit.

Kuidas iga rahvuse maadlejad läbilõikes maadlesid, seda näitab iga rahvuse poolt peetud üksikule matšile langev kaotuspunktid osa:

	Matšide	Kaotus- punkte	Keskmine iga matšichi kohta
Rootsi	26	32	1,230
Soome	27	34	1,255
Eesti	29	19	1,526
Saksa	22	36	1,636
Türgi	22	41	1,863

Sellest on näha, et eestlased on keskelt läbi paremini maadelnud kui saklased, ja et soomlased on peagu võrdsed rootslastele.

Et lõplikult lugejaid tüüdata, toome veel ühe tabeli, mis näitab, kuidas igas kaalus jagunesid otsused matšide kohta:

	Osa- võitjaid	Matše	Seljaga	3:0-hää- tega	2:0-hää- tega
Kärbeskaal	7	11	1	6	4
Sulgkaal	8	13	7	6	—
Kergekaal	8	11	2	6	3
Kergekeskkaal	7	10	1	6	3
Keskkaal	11	18	5	9	4
Poolraskekaal	9	13	4	5	4
Raskekaal	8	13	7	3	3
	58	88	27	40	21

See näitab veel kord, et kõige tasavägisem oli konkurents keskkaalus, kus 18 matši kohta on ainult 5 seljatamist. Sulgkaalus on kõik otsused olnud üksmeelsed, kõige segasemad poolraske- ja kärbeskaalus.

Auhinnad jagunesid:

Kärbeskaal: 1. ja euroopameister K. Kiisseli, 4 kp. 2. K. Pettersen, Rootsi, 6 kp. 3. J. Stokke, Norra, 6 kp. (6. M. Maiste, Eesti).

Sulgkaal: 1. ja euroopameister K. Pihlajamäki, Soome, 2 kp. 2. F. Schmitz, Saksa, 6 kp. 3. F. Toth, Ungari, 6 kp.

Kergekaal: 1. ja euroopameister G. Andersson, Rootsi, 3 kp. 2. Y. Dogu, Türgi, 4 kp. 3. L. Koskela, Soome, 5 kp. (6. A. Toots, Eesti).

Kergekeskkaal: 1. ja euroopameister F. Schäfer, Saksa, 3 kp. 2. E. Puusepp, Eesti, 3 kp. 3. E. Virtanen, Soome, 5 kp.

Keskkaal: 1. ja euroopameister I. Johansson, Rootsi, 3 kp. 2. L. Schweikert, Saksa, 4 kp. 3. A. Pikkusaari, Soome, 6 kp. 4. V. Roolaan, Eesti.

Poolraskekaal: 1. ja euroopameister N. Åkerlindh, Rootsi, 1 kp. 2. M. Cakmak, Türgi, 4 kp. 3. A. Neo, Eesti, 5 kp.

Raskekaal: 1. ja euroopameister J. Kotkas, Eesti, 4 kp. 2. J. Nyman, Rootsi, 5 kp. 3. G. Bobis, Ungari, 6 kp.

Keskliidu peasekretär ja maadluskohtunik Joh. Villemson, kelle sulesi on käesolevas numbris toodud reportaash Oslo võistlustesi

Enne Luzerni

Eesti laskurid alustasid möödunud aastal 25. juunil pideva treeninguga Luzernis peetavaiks maailmameistrivõistlusiks. Hilissügiseni peeti 5 valikvõistlust. Vahepeal tehti talveperioodil neljaks kuuks vaheaeg ilmastikuolude tõttu, mis ei võimaldanud treeningut.

Jaanuari lõpul algasid unesti järjekindlalt valikvõistlused ja nende ridade ilmumiseni on peetud küesoleval aastal juba 14 valikvõistlust. Korraldamisel on veel 2 valikvõistlust ja 24. juuni varahommikul alustab Eesti 23-liikmeline rahvusmeeskond võistlusreisi Šveitsi ja 30. juunil algavad järjekorras 32. maailmameistrivõistlused Luzernis, mis on šveitslaste korraldada neljandat korda. Esimehe maailmameistrivõistlus laskmises peeti 1897. aastal Lyonis.

Eesti laskurid on valikvõistlustel saavutanud hiilgavaid tulemusi ja lasketase on näidanud ühta tõusutendentsi kõigil võistlusaladel.

Alamal vaatleme üksikasjaliselt võistlusalasid arvestades seniste valikvõistluste saavutustega.

Vabapüss.

Vabapüssi tagajärjed on püsinud kogu maailma laskespordi ajaloos ainulaadset kõrge tasemega. Helsingis peetud maailmameistrivõistlustel Eesti meeskond võitis esmakordselt Copa Argentina — maailma suurima laskespordi rändauhinna. Varem on vabapüssist meeskonnamatši võitnud Šveits 23 (1) korda; USA — 5; Prantsuse ja Soome võrdsest ühe korra.

Vabapüssist laskmises on ületatud korduvalt meeskonna maailmarekordid kõigis asendites ja kogusummas. Eraldi veel individuaal-maailmarekordid. Ametlik individuaallaskuri kogusumma-rekord kuulub eestlasest maailmameistri Elmar Kivistiku nimele 300 m distantsilt kolmest asendist à 40 lasku 1124 silma ja maailma suurima kogusumma on saavutanud soomlane Kullervo Leskinen Põhjamaade võistlustel 1933. aastal 1139 silmaga.

Tänavu on meie laskurid saavutanud maailma hiilgavamaid tagajärgi vabapüssist valikvõistlustel. Gustav Lokotar püstitas 26. märtsil kogu maailmas teise tagajärje 120 lasuga kolmes asendis 1138 silma ja 16. aprillil tartlane Kaarel Kübar saavutas kolmanda lasketulemuse paremuselt 1136 silmaga. August Liiviku ja vanameister Ernst Rulli parimad kogusummad on võrdsest 1127 silma. Seega on kogusummas maailmarekorde ületanud neli laskurit. Johannes Vilberg on lasknud parima tulemusena 1123 silma; edasi järgnevad maailmameister Elmar Kivistik 1119 silma, Endel Rikand 1117 silma, Harald Kivioja kahekordselt 1116 silma, Erast Vilbert 1115 silma, Alfred Kukk ja Aleksander Lenk võrdsest 1111 silma.

Eestlasist on isegi 11 laskuri tulemus 1111 silma ja Helsingis oli maailma neljanda laskuri tulemus maailmameistri individuaalmatšis ainult 1107 silma.

Veelgi selgeima ülevaate Eesti laskurite vabapüssi tasemest annab võrdlemine Helsingis peetud võistluste maailma kümne parima vabapüssilaskuri keskmise tulemusega. Helsingis oli see 1107,2 silma. Eesti laskuritest on võistelnud valikvõistlustel 10—11 laskurit ja seni peetud 8 võistluse keskmine laskuri kohta oli 1108,4—1101,6—1108,1—1114,5—1110,1—1113,8—1108—1106 silma. Seega ainult kahel korral ei ole suudetud ületada kõigi aegade parimate Helsingi tulemust.

Eesti meeskonna iga laskuri keskmine oli Argentiina rändauhinna võitmisel 1105,2 silma ja meeskonna kogusumma maailmarekordina 5526 silma. Tänavu on olnud valikvõistlustel viie parima keskmiseks tulemuseks 1120—1111,4

—1111,8—1123,2 (individuaalmaailmarekord ainult 1124) — 1117,6—1122,2—1118,6—1114,8 silma.

Luzernis kaitseb rändauhinna Eesti rahvusmeeskond koosseisus G. Lokotar, kelle keskmiseks tulemuseks tänavu on 1118,25 silma; K. Kübar 1117,5 silma; A. Liivik 1116,5 silma; E. Kivistik 1114,5 silma ja Joh. Vilberg 1113,5 silma. Meeskonna reservide keskmised tagajärjed: H. Kivioja 1108 silma — ka parem meeskonna keskmisest tulemusest Helsingis, E. Rull 1103 silma ja E. Rikand 1102 silma.

Väikekalibripüss.

Väikekalibripüssist on võisteldud kolmel viimasel valikvõistlusel. Paremate kogusummadena on nimetada 50 m distantsilt kolmest asendist à 40 lasku: 1.—2. A. Liivik ja E. Kivistik võrdsest 1163 silma; 3. E. Rikand 1160 silma) 4. H. Kivioja veelgi võrdne tulemus maailmarekordiga — 1158 silma; 5. A. Lenk 1156 silma; 6. K. Kübar 1154 silma; 7. A. Kukk 1153 silma.

Väikekalibripüssist laskmises toimuvad võistlused eraldi kolmest asendist. Helsingis Eesti meeskond tuli maailmameistriks püsti ja põlvelt asendis, jäädes kolmandale kohale Roomas võidetud lamades asendis.

Sõjapüss.

Sõjapüssist laskmises oli Eesti meeskond Helsingis kolmas. Luzernis toimuvad matšid meeskonnavõistluses ja esmakordselt ka eraldi veel kolmest asendist. Võistlused peetakse võistlusi korraldava rahvuse, s. t. Šveitsi sõjapüssiga. Eestis on treeninguteks tarvitada neli relva ja vastavate padrunite vähese normi tõttu on laskuritel relvad kasutada ainult valikvõistlustel. Sellele vaatamata on saavutatud võrdlemisi häid tulemusi kuigi laskuritel on raskusi nende relvadega kohanemisel.

Parimaid tulemusi Šveitsi sõjapüssist 300 distantsilt kolmest asendist à 20 lasuga on saavutanud Leonhard Viljus (Narva), kes on lasknud 529, kahel korral 517 ja 527 silma (MR on 530 silma). P. Karu on saavutanud parima tulemusena 523 silma; Kristjan Vilberg kahel korral 520 silma; V. Jaanson 520 silma; K. Lomp 515 silma; E. Artna kahel korral 514 silma; K. Jürgens 514 silma; G. Lokotar 512 silma; H. Sillapere 511 silma ja V. Kukk (Pärnu) 507 silma.

Šveitsi sõjapüssi keskmine tulemus on näidanud ühta tõusutendentsi 483,1—483—483,2—490,7—496,8—499,5—496,5—495,2—501,1—490,5—506,2—508,7 ja pühapäeval, 21. mail, juba 509,1 silma.

Vabapüstol.

Vabapüstoli-laskmises Eesti meeskond jäi Helsingis viiendale kohale. Luzernis võib eeldada Eesti meeskonna platseerumist koha või paari võrra ettepoole.

Helsingis oli meeskonna keskmiseks 520,8 silma. Eestit esindavad Luzernis eelmise maailmameistervõistluste matšimehed G. Padar, kes kahel korral on saavutanud 50 m distantsilt 60 lasuga 547 silma; Alf. Kukk — parim seeria 538 silma; E. Sihv kahel korral 536 silma; N. Viru 536 silma ja tõenäoliselt uue laskurina viienda mehena Erich Argus, kes kuu aja jooksul on tõusnud stabiilseimaks vabapüstolilaskuriks Eestis. Tema parim seeria on 537 ja kolmel korral 536 silma. Luzerni võistluste arvatavatest reservidest on saavutanud V. Raidma 535 silma ja E. Laasi 538 silma. Teiste paremad seeriad: J. Kant 532 ja A. Tiimus kahel korral 526 silma.

Kergejõustiku maailmapeegel

Eesti kergejõustiku-hooaja alguse esimesteks tunnusmärkideks peale murdmaajooksude on mõningad hea klassi margid, mis püstitatud juhuslikkuse laadi kandnud võistlustel, kuid on seda suuremateks üllatusteks.

Eeskätt märgime, et Pärnu mees O. Linnaste, kes juba l. a. purustas kolmanda eestlasena vasaraheitese 40 m piiri, purustas nüüd teise eestlasena 50 m piiri. Tema saavutus 51.93 on ühtlasi olümpianormi ületamine, nii et varemini kui aimasime, saime juure ü h e k s a n d a olümpiakandidaadi. Kõige eelduste järgi saame O. Linnastest stabiilsema 50 m mehe kui seda suutis olla Koit Annamaa. Samuti on usutav, et veel tänavu kustub Annamaa nimel olev Eesti rekord 53.07.

Kuulitõuge on teine ala, milles võime märkida tubli-did tulemusi. „Hooaja“ avajaks oli l. a. 15 m mees M. K a r e l s o n, kes kodukohas ja kooli võistlustel tõukas üle 14½ m. Peatselt tuli teade A. M a h l s t e i n i s t kui neljandast eestlasest üle 15 m. Ta tõukas 15.04,5. Sellele järgnes Tallinnas Kalevi korraldusel eri-võistlus kuulitõukes. Starti ilmusid A. Kreek ja A. Mahlstein. Viimane parandas isikliku margi 15.10-le ja A. Kreek tõukas 15.83. Hooaja alguse kohta on mõlema margid kiiduväärsed.

*

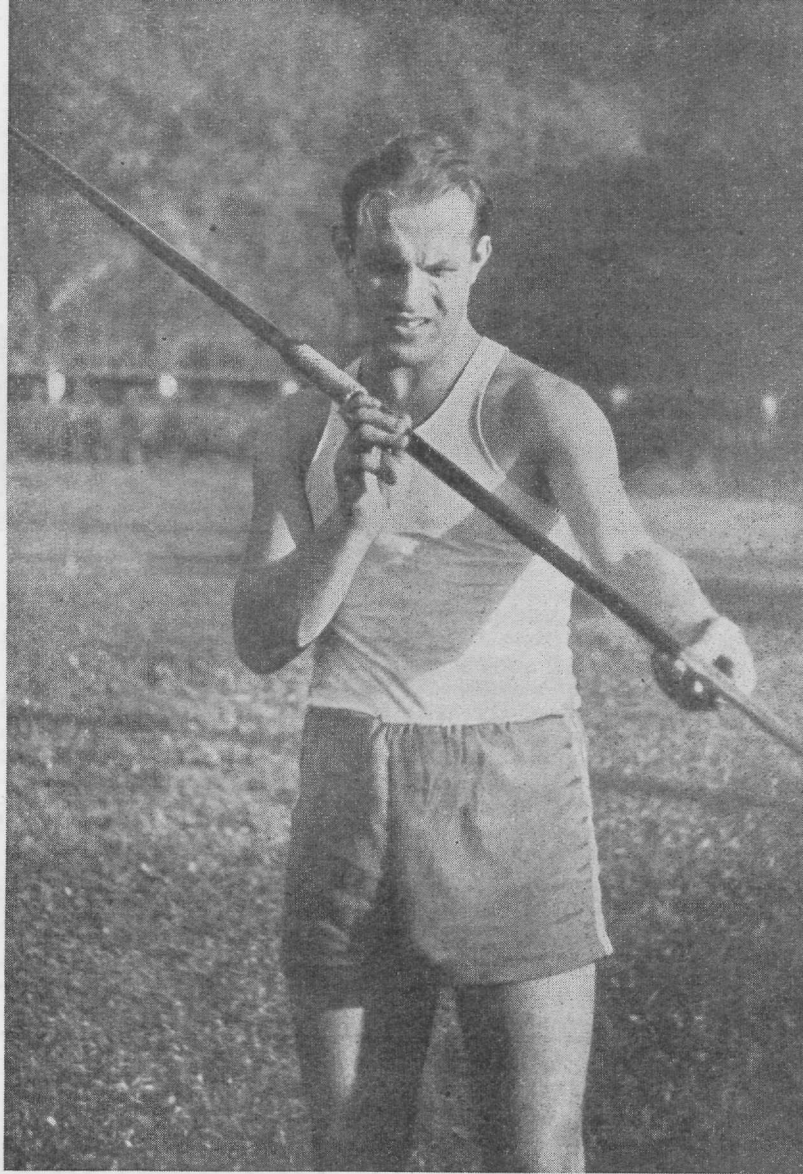
E. Spordilehe eelmises numbris juttu ajades kuulitõukest, märkisime, märkisime sõnasõnalt: „Kuid ka Ameerika võib üle öö välja tuua mõne uue suuruse, kellest praegu pole aimugi.“ See meie arvamine täitus tõesti üle öö. Vaevalt sai hooaeg Ameerikas algada, kui Elmar Hackney teise inimesena maailmas purustas 17 m piiri. Jack Torrance'i 1934. a. püstitatud maailmarekord 17.40 püsib veel kui tamm, kuid uue ameeriklasena tõukas üle 17 m too Hackney, saavutades New Yorgis peetud võistlustel 17.04.

E. Hackney on pärit samast osariigist kui Glenn Cunningham — Kansasest. Ta on tavalist kuulitõukaja tüüpi, kogult isegi veidi keskpärane. Hoolimata sellest ei peeta vältimatuks, et ta võib Torrance'i saavutuse ületada.

Enne E. Hackney „hirmutagajärge“ tõukas neeger Bill Watson 16.50,5 m! Edasi on ameeriklastest üle 16 m tänavu tõuganud veel F. Ryan (16.08), Wohle (16.02), kuna seni kontrollimatu teade räägib, et Anderson on tõuganud täpselt 16.00 m. Us neeger-kuulitõukaja on Williams, kes hiljuti saavutas 15.62. Euroopa, kus hooaeg, võrreldes Ameerika omaga, algab hiljemini, võib tänavu uhkustada ainult Trippe saavutusega sisevõistlustel — 16.05.

On arvata, et Stokholmi eliitmängudele saabuvate ameeriklaste hulgas on ka Hackney. Siis oleks võimalus temaga tutvuda Euroopa kuulitõukajatel, nende hulgas ka A. Kreegil.

*

Mida serveerib Gustav Sule tänavu? Kas jällekor-d-selt Eesii rekordi ületamisi?

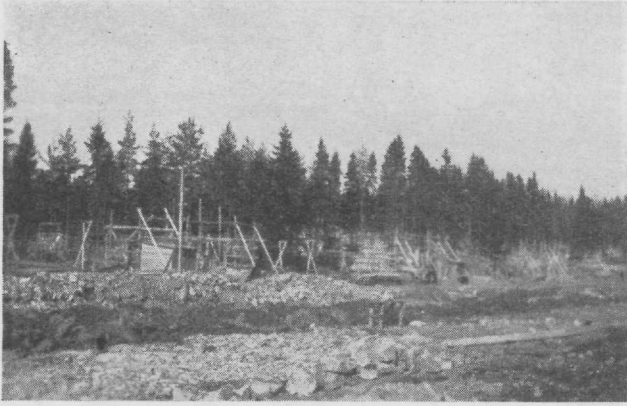
Keegi ameeriklane, nimega Phil Fox, on heitnud ketast 49.93, millega võitis Gordon Durni, kes jäi 68 sm maha. Võiks arvata, et on tegemist uue kettaheite suurusega, kuid tegelikult on Phil Fox sama mees, keda oleme tundnud Phil Levy nime all. Tegemist pole küll nime „eestistamisega“, vaid too kettaheitja avastas hil-juti, et tema õige nimi on isa järgi Fox, kuna Lewy nimi oli tal võõrasisa järgi, kes tema emaga oli abiellu-nud pärast isa surma.

¹ Nii et: kui juhtub silma Phil Foxi nimi, siis teadke, et tema on vana tuttav Levy. Tema tänavune tippmark on 50.26.

*

Kuulus Bostoni maratonivõistlus korraldati juba 43. korda. Hopkintonist Bostoni jooksid tugeva vihma-saju all 179 võistlejat, et võita kuldne plakett suure teemandiga.

Võitjaks tuli indiaanlaskjooksja Ellison „Tarzan“ Brown, kelle ajaks märgiti 2.28.51,8! Juba 3 km järele moodustus üheksameheline juhtiv grupp, kes raputas enda kõigist ülejäänutest lahti ja võistles ainult oma-vahel. Sellesse gruppi kuulus ka keegi Baltimore'ist pärit Donald Heinicke, võrdlemisi vähetuntud jooksja. Ta oli varemini ainult viies pikamaajooksus kaasa tei-

Siia ehitatakse Helsingi olümpiaküla.

nud, kuid peagu eduta. Nüüd aga saavutas ta Browni järel teise koha, lüües favoriidiks peetud kanadalast Walter Youngi ja teisi. Tema aeg oli 2.31.24,6.

*

Jesse Owens hakkas võidu jooksma traavlitega, kuid nüüd on leidunud üks veel kangem mees, kes jookseb võidu mootorrattaga. Selleks meheks on ameeriklane (muidugi ameeriklane) Al Fitch, kes praegu on Uus-Meremaal coachiks. Mootorratturiga võisteldes ja joostes lendavast stardist, kattis ta 100 yardi ajaga 9,2! Igal juhul on saavutus märkimisväärne.

*

Esimese šveitslasena ületas vasaraheitel 50 m piiri Nido: Zürichis heitis ta 50,26.

*

Itaalia parima sprinterina tunneme seni O. Mariani, kes l. a. euroopavõistlustel Pariisis tuli 100 m-is

hollandlase M. Osendarpi järel teiseks. Milanos peetud võistlustel sai nüüd Mariani 200 m-is lüüa Connelliilt, kelle ajaks märgiti 21,4. Sama aeg oli ka Marianil. Joosti vihmast pehmel rajal. Samadel võistlustel M. Lanzi jooksis 800 m ajaga 1.50,7, millega kordas oma l. a. tippsaavutust.

*

Sidney Wooderson on juba teinud sissejuhatuse hooajale: ühel klubimatsil jooksis ta 1 miili ajaga 4.14,8. Uue uudisena kuulub, et Wooderson sõitvat lähemal ajal Ameerikasse, kus samal distantsil võistleb Glenn Cunninghamiga ja Charles Fenskega. Neeger John Borican ei võtvat osa sellest jooksust, mis temale olevat liig pikk.

*

Nagu kirjutab „Der Leichtathlet“, esinevat käesoleva aasta augustis Tallinnas peetaval Eesti-Saksa esimesel kergejõustiku-maavõistlusel Saksa värvides Ida-Preisimaa koondus, keda tugevdatakse üksikute mees-
tega mujalt.

*

Kes saab Jesse Owensi mantlipärijaks? See on küsimus, mis Ameerika spordiajakirjanduses sageli leiab arutamist, kuid millele veel keegi ei tea vastada. Ameerikal on küll leegion häid sprintereid, kuid ühegi juures polevat näha märki otsaesisel, et ta suudaks saada „üliinimese“ Owensi järeltulijaks.

Samal ajal, millal ameeriklased murravad pead, naeravad austraallased rusikasse. Nemad julgevad arvata, et Owensi järeltulija küsimus olevat juba lahendatud. Selleks olevat „wonder boy“ Jim Dunn. Kuid kas austraallased ei müüta karunahka enne karu mahlaskmist? Ei piisa veel sellest, et Dunn on Austraalias suure ülekaaluga löönud kõiki teisi sprintereid, kui ta pole kordagi oma võimeid katsetanud Euroopa ega Ameerika parimatega.

Eesti Ühistegelik Kindlustuskeskselts

Tallinn, Suur Karja tänav 19. Postkast 122. Kõnetraat 426-89

Ühistegeliku kindlustuse

keskkorraldus

Edasikindlustus

Nõuanne

KUUST KUUSSE

Noorte maadlustase on tõusul

Algajate meistrivõistlused

Eesti tänavused algajate klassi meistrivõistlused maadluses peeti kahes osas 30. aprillil — 1. maini. Märjamaal ja 14. mail Kohilas. Osavõtjaid oli kokku 69 maadlejat üle riigi. Võistlustel ilmnnes, et maadlus-sport on üleriigilises ulatuses suurel tõusul. Süsteemi-kindlama treeningu järele võib loota maakeskusist paljulubavaid järglasi seniste tippmeestele. Suurimaks puuduseks siseriigis on vastavate ruumide puudumine maadluspordiks.

Seltsidest tuli üldvõitjaks V. S. Sport ja võitis a.-s. Vennad Toferilt annetatud rändauhinna esmakordselt — 11 punktiga; Vigala vab. tuletõrjeühing 8; Viljandi Tulevik 7; Pärnu Kalev ja Haapsalu Läänela võrdselt 5 punkti.

Parumusjärjestuseks kujunes:

Kärbeskaal (8 osavõtjat): 1. J. Kaubi, Sport, ühegi kaotuspunkti. 2. R. Einsaar, Läänela, 3 kp. 3. E. Ounamets, Lääne malev, 6 kp.

Sulgkaal (12 osavõtjat): 1. F. Peerens, Pärnu Kalev, 4 kp. 2. E. Vaarmaa, Sport, 4 kp. 3. V. Lauter, Lääne malev, 5 kp.

Kergekaal (11 osavõtjat): 1. J. Kost, Viljandi Tulevik, 3 kp. 2. A. Saarsalu, Pärnu Kalev, 3 kp. 3. A. Suigusaar, Puhkekodu, 4 kp.

Kergekeskkaal (14 osavõtjat): 1. Ed. Juhkam, Vigala tuletõrjeühing, 3 kp. 2. A. Saaliste Lääne malev 3 kp. 3. V. Kaljusalu, Sport, 3 kp.

Keskkaal (10 osavõtjat): 1. H. Vahur, Sport, 2 kp. 2. H. Jeeles, Vigala tuletõrjeühing, 4 kp. 3. H. Lindau, Sport, 5 kp.

Poolraskekaal (10 osavõtjat): 1. K. Rechlin, Viljandi Tulevik, 1 kp. 2. J. Jüriso, Sillamäe ÜENU, 7 kp. 3. K. Grube, Kalev, 5 kp.

Raskekaal (4 osavõtjat): 1. A. Haljasmaa, Vigala tuletõrjeühing, ühegi kaotuspunkti. 2. L. Tahir, Sport, 3 kp. 3. E. Rechlin, Tulevik, 6 kp.

Estonia tuleb viiendat korda meistriks

Pilk kevadvooru matšidele

Liiduklassi jalgpalli-meistrivõistlustel jõuti 21. maiks lõpetada 11. ring. Kevadvooru mängud on matš-matšilt muutunud paremaiks.

Eriti on märkida v. s. Spordi tublit kosumist, mida suuresti võib panna meeskonna koosseisu värskendamise arvele nooremate mängijatega. Sügisvoorus eelviimaseks langenud, on Sport oma positsiooni parandanud seevõrra, et jagab 3.—4. kohta. Meistermeeskonna Estonia järel asub teisel kohal Olümpia. Kui sügisel võis arvata, et Olümpia võidud on rohkem juhuse vili, siis kevadel on ta näidanud, et on tubli sisuga meeskond, kes väärib oma positsiooni. Estonia ise tundub olevat nõrgem kui sügisel. NTHK vastu pääsis ta vaevu võidule 3:2, olles kaks korda kaotusseisus.

Kalev ei mängi enam seda head mängu, mis tal oli varemalt aastatel. Meeskond näib logisevat. Esta on hakanud kohanema ja paranema. Seda tunnustavad viimati saavutatud kaks viiki — mõlemad 3:3 — Kalevi ja TJK vastu. Viimasega mängides Esta juhtis esimesel poolajal korra 3:0. Tabeli viimased — Tervis ja NTHK — pole kaugeltki nii nõrgad, kui lubavad oletada nende tänavused kaotused, mille vahel pole ühtki võitu ega viiki.

Tabeli seis 21. maiks s. a. oli järgmine:

1. Estonia	11	9	1	1	32:10	19
2. Olümpia	11	7	—	4	20:24	14
3. TJK	11	5	3	3	32:20	13
4. Sport	11	6	1	4	34:23	13
5. Kalev	11	3	4	4	18:18	10
6. Esta	11	2	5	4	18:21	9
7. Tervis	11	3	1	7	18:32	7
8. NTHK	11	1	1	9	12:36	3

Estonia meistrikutulek viiendat korda järjest on juba praegu kindel. On küll teoreetilisi võimalusi selle luhtumiseks, kuid siis peaks Estonia kaotama kõik oma ülejäänud 3 matši ja Olümpia sama palju kordi võitma. See on aga täiesti ebausutav. Tõenäolisem on, et Estonia võidab ka kõik ülejäänud mängud.

Kevadel on kõige rohkem pealtvaatajaid Tallinnas peetud võistlustest viibinud nendel, mille on kaasa mänginud Sport.

Inglise viik ja kaotus kontinendil Itaallaste vaieldav viik. — Pommi-üllatus Inglise karikafinaalis

Oma tänavusel võistlusreisil kontinendile sooritas Inglise jalgpalli-rahvusmeeskond maavõistlused Itaaliaga Milanos ja Jugoslaaviaga Belgradis. Kui sensatsiooniks oli, et mitteametlik maailmameister mängis ametliku maailmameistriga viiki 2:2, siis seda ootamatum oli Inglise lüüasaamine Jugoslaavialt 1:2. On harjutud sellega, et Inglise ei võta maavõistlusi kontinendil tõsiselt. Need sooritatakse pärast Inglise jalgpallihooaja lõppu, osalt mängijate puhkusajast, millal nad juba lõtvunud. Jugoslaavia vastu võib selle vabandusega välja tulla, sest teise maavõistluse kontinendil on Inglise tavaliselt sooritanud lõbumänguna, miks on olnud sellel nõrgem ja sageli vastu võtnud kaotusi. Esimest maavõistlust Inglise võtab aga tõsiselt, eriti tõsiselt astus ta aga tänavu Itaalia vastu.

Ilma et veel räägiksime, kas 2:2 Itaaliaga oli Inglisele heaks või halvaks resultaadiks, märgime seda, et kõik võistlustingimused olid haruldaselt head. Üks päev enne maavõistlust sadas vihma ja inglased leidsid eest sileda mänguväljaku. Üle 60.000 vaataja, mõistagi, ergutas eeskätt küll oma meeskonda, kuid suhtus ka inglastele väga fairilt. Valitses vastastikune austus mängijatepoolte vahel kui ka mängijate ja vaatajate vahel.

Esimesel poolajal oli paremaks meeskonnaks Inglise ja läks juhtima Evertoni kesktoormaja Tommy Lawtoni peaga löödud väravaga. Teise poolaja esimestel minutitel Itaalia revanšeeris pä Biavatti kaudu, kes driblas mööda Inglise vab. Merseerist ja vab. Hapgoodist ja lõi palli võrku, jätmata väravavahile Woodleyle vähimatki šanssi. Kuid mis vähendab Itaalia saavutuse väärtust on see, et 70. min. tegi Itaalia juhtiva värava t. Piola k ä e löögist. Seda ei näinud isegi hea kohtunik, nagu sakslane dr. Bauwens. Lõpu eel Inglise saavutas ps. Halli löögist viigi 2:2, mis jäi lõpptulemuseks.

Nii palju Inglise jalgpalli gastrolleerimisest kontinendil. Kodupinnal oli aga suuremaks sensatsiooniks karikafinaali tulemus. Kui Wolverhampton Wanderers Wembley staadionile ilmudes tervitas kuningapaari, siis enamik pealtvaatajaid nägi teda vai-

musilmis juba koos karikaga. Teiseks meeskonnaks oli ju „ainult“ Portsmouth. Kuid Portsmouth serveris üllatuse: ta lõi kõrget favoriiti koguni 4:1! Portsmouth oli finaalis alles kolmat korda ja kolmas kord tõi talle esimese võidu.

Korrespondentsvõistlused tõstmises

Tõstjad uuesti hoos

Hooaja teised korrespondentsvõistlused tõstmises toimusid 16.—21. märtsini ja kolmandad 14.—19. aprillini.

Viimastel võistlustel startis rohkemal arvul tõstjaid eelmisest korrespondentsvõistlusest. Tulemused olid tehniliselt tagajärjelt rahuldavamad keskkalaalus ja poolraskekaalus. Nõrgaks jäid kergekaalu ja raskekaalu tulemused.

Eelmise aasta korrespondentsvõistluste tagajärjed olid paljulubavamad. Tänavu oli esimesel võistlusel vähe tõstjaid ja nigelad tulemused. Osavõtjate arv võistluselt-võistlusele on uuesti näitamas tõusutendentsi ja viimasel võistlusel, mis lõppes 23. mail, oli tõstjaid juba palju suuremal arvul ja tagajärjed paremad kõigist eelpeetuid võistlustest käesoleval hooajal. Tõstesport on Eesti Mängude eel läinud uuesti hoogu kogu riigis.

Tehnilised tagajärjed hooaja teisel võistlusel kujunesid järgmisteks:

		Suru- mine	Rebi- mine	Tõuka- mine	Kogu- summa
Sulgkaal:					
1.	A. Kask Pärnumaa	80	75	100	255
2.	H. Saal Tartu	75	80	100	255
3.	J. Rebane Tartu	75	77,5	100	252,5
4.	J. Vaikma Tartumaa	67,5	70	95	232,5
5.	A. Tobro Valgamaa	72,5	67,5	90	230
Kergekaal:					
1.	A. Lavin Tallinn	85	90	117,5	292,5
2.	V. Siirak Tallinn	90	87,5	107,5	285
3.	L. Pant Tartumaa	77,5	72,5	92,5	242,5
Keskkaal:					
1.	P. Mürk Valgamaa	85	100	130	315
2.	L. Lomp Tallinn	82,5	95	127,5	305
3.	A. Vaikma Tartumaa	87,5	95	115	297,5
4.	R. Tedrekull Tallinn	87,5	90	115	292,5
5.	A. Sõber Tartumaa	82,5	87,5	117,5	287,5
6.	V. Saar Tartu	82,5	85	112,5	280
7.	A. Riivik Tartu	85	85	110	280
8.	A. Ivask Tartu	80	80	107,5	267,5
9.	A. Rähni Tartu	82,5	80	105	267,5
10.	K. Kenkmann Tartumaa	80	80	105	265
Poolraskekaal:					
1.	L. Kukk Tartu	90	102,5	137,5	330
2.	V. Tamm Tartu	90	100	132,5	322,5
3.	J. Koger Petserimaa	92,5	95	127,5	315
4.	A. Salusoo Tartumaa	82,5	92,5	125	300
5.	K. Unt Tartumaa	82,5	80	107,5	270
6.	R. Kiisel Tartumaa	80	80	107,5	267,5
7.	P. Unt Tartumaa	80	82,5	105	267,5
8.	K. Laatspere Tartumaa	75	80	105	260
Raskekaal:					
1.	A. Lepik Tartu	110	105	135	350
2.	E. Laine Tartu	100	95	125	320
Kolmanda korrespondentsvõistluse tulemused:					
Sulgkaal:					
1.	A. Kask Pärnumaa	80	75	100	255
2.	J. Looaru Harjumaa	72,5	75	100	247,5
3.	B. Toomla Järvamaa	70	72,5	100	242,5
5.	A. Suigusaar Valgamaa	75	70	95	240
4.	A. Tobro Tartumaa	72,5	65	92,5	230
Kergekaal:					
1.	A. Lavin Tallinn	85	90	112,5	287,5
2.	E. Lund Harjumaa	75	85	115	275
3.	G. Murikse Järvamaa	72,5	75	100	247,5
4.	L. Pant Tartumaa	77,5	75	95	247,5
5.	E. Reimus Tartumaa	72,5	72,5	95	240
6.	J. Pabstel Valgamaa	70	72,5	95	237,5
7.	N. Loode Tallinn	65	67,5	100	232,5

		Suru- mine	Rebi- mine	Tõuka- mine	Kogu- summa
Keskkaal:					
1.	A. Vaikma Tartumaa	95	95	120	310
2.	R. Laane Järvamaa	90	90	115	295
3.	L. Pääbus Tallinn	82,5	85	115	282,5
4.	A. Sõber Tartumaa	82,5	85	110	277,5
5.	A. Kivisikk Tartumaa	77,5	77,5	107,5	262,5
6.	V. Pärn Tartumaa	72,5	82,5	107,5	262,5
7.	O. Joonas Valgamaa	80	77,5	105	262,5
8.	K. Lillsoo Harjumaa	80	72,5	105	257,5
9.	R. Paalamaa Läänemaa	77,5	80	100	257,5
10.	K. Valgerist Tartumaa	75	80	100	255
Poolraskekaal:					
1.	L. Kukk Tartumaa	90	100	132,5	322,5
2.	V. Tamm Läänemaa	95	97,5	130	322,5
3.	R. Tedrekull Harjumaa	87,5	85	115	287,5
4.	O. Rammo Järvamaa	80	95	110	285
5.	P. Unt Tartumaa	82,5	85	115	282,5
6.	T. Mei Tartumaa	80	90	107,5	277,5
7.	K. Unt Tartumaa	87,5	80	107,5	275
8.	A. Ivan Valgamaa	72,5	85	110	267,5
9.	O. Tammoja Tartumaa	80	82,5	105	267,5
10.	R. Kiisel Tartumaa	80	80	105	265
Raskekaal:					
1.	O. Orav Järvamaa	80	95	125	300
2.	P. Pajumaa Tartumaa	90	90	115	295
3.	H. Aus Harjumaa	80	80	112,5	272,5
4.	J. Grünmann Läänemaa	75	80	105	260

Arno Poolak.

Eesti meistrid murdmaajooksus

A. Anier jälle ja E. Veetõusme uus Eesti meister. — Üldvõitjaks tuli Nõmme ÜENÜ

Tänavused murdmaajooksu meistrivõistlused korraldati 14. mail Nõmmel, seega teist aastat järjest Nõmmel, kus on valitsemas suur huvi selle ala vastu. Rohkesti on Nõmmel noori jooksjaid, kelle võitudega poiste klassides Nõmme ÜENÜ tuli murdmaajooksude üldvõitjaks. Võistlejate klassis oli A. Anieril kõva töö säilitada meistritiitlit, mille atakeerimisele eriti maias oli nõmmelane R. Resnis. 5 km murdmaajooksu võitis E. Veetõusme, kes tänavusest stardib koos sõbra H. Tartoga Tall. Kalevi värvides. Tema võit oli veelgi napim kui A. Anieril.

Murdmaa meistervõistluste tehnilised tulemused kujunesid järgmisteks:

8 km võistlejate klassile: 1. ja Eesti meister A. Anier, Kalev 24.30,0. 2. R. Resnis, Nõmme ÜENÜ, 24.40,2. 3. O. Juhansoo, Pärnu Kalev, 24.51,2. 4. V. Reinvelt, Kalev, 25.08,6. 5. E. Rätsep, Kalev, 25.54,6. 6. E. Sepp, Ambla SR, 26.08,8. **Meeskondadele:** 1. Kalev (A. Anier, V. Reinvelt, E. Rätsep) 6 p.

5 km algajate klassile: 1. ja Eesti meister E. Veetõusme, Kalev, 15.57,0. 2. M. Roomere, Kalev, 16.01,0. 3. A. Rammul, Peravalla ÜENÜ, 16.09,6. 4. A. Väli, Märjamaa ÜENÜ, 16.14,2. 5. E. Jakobson, ESS, 16.28,8. 6. F. Tungal, ÜENÜTO, 16.33,0 (väljaspool võistlust A. Peedo, ÜENÜ Hõimla, 15.57,8). **Meeskondadele:** 1. Kalev (E. Veetõusme, M. Roomere, J. Koovik) 6 p.

3 km poiste A klassile: 1. J. Rebane, Nõmme ÜENÜ, 8.16,8. 2. K. Vimmsaare, Nõmme ÜENÜ, 8.18,8. 3. H. Meier, Nõmme ÜENÜ, 8.24,2. 4. L. Järver, Nõmme ÜENÜ, 8.29,2. 5. E. Meister, Puhkekodu, 9.08,4. 6. R. Lange, ÜENÜTO, 9.16,4. **Meeskondadele:** 1. Nõmme ÜENÜ (J. Rebane, K. Vimmsaare, H. Meier) 6 p. 2. ÜENÜTO 15 p.

3 km poiste B klassile: 1. Ankruvits, Nõmme ÜENÜ, 9.08,0. 2. J. Roots, ÜENÜTO, 9.08,6. 3. P. Reinsalu, Nõmme ÜENÜ, 9.12,0. 4. A. Paljas, Nõmme ÜENÜ, 9.12,0. 5. E. Linnjärv, Nõmme ÜENÜ, 9.17,0. 6. O. Aberman, Nõmme ÜENÜ, 9.56,0. **Meeskondadele:** 1. Nõmme ÜENÜ (Ankruvits, P. Reinsalu, A. Paljas) 6 p.

Üldpunktid: 1. Nõmme ÜENÜ 51 p. 2. Kalev 34 p. 3. ÜENÜTO 12 p. 4.—5. Pärnu Kalev ja Peravalla ÜENÜ 4 p. 6. Märjamaa ÜENÜ 3 p. 7.—8. Puhkekodu ja ESS 2 punkti.

Tofer'i kalevivabrik

Ülikonna-
manli ja
palituriided

A/s. „EESTI REISIBÜROO“

Peakontor: Tallinn, Raekojaplats, Kinga tän. 3. Tel. 433-20

OSAKONNAD: Tartu, Suurturg 7. Tel. 3-72

Pärnu, Kalevi 42, Endla majas. Tel. 1-13

Telegrammide aadress: ERBO Tallinn.

1. RAUDTEEPILETITE MUUK:

- a) kõikidesse kodumaa jaamadesse.
- b) kõikidesse Euroopa suurematesse linnadesse.

2. LAEVAPILETITE MUUK:

- a) kõikidel kodumaa ja Balti mere liinidel,
- b) ookeanipiletid Inglise, Saksa, Poola, Belgia, Prantsuse, Rootsi, Hollandi, Itaalia ja Ameerika liinidel, kõikidesse ulgumere sadamatesse.

3. ÕHUSÕIDUPILETITE MUUK:

„Aero“, „Aertransport“, „Deutsche Lufthansa“ ja „Lot'i“ liinidele.

Esindus ja agentuur kõikidest suurematest Euroopa reisibüroodest. ● Rahavahetus ja valuuta ost turistidelt. ● Välispasside ja viisumite muretsemine. ● Ringsõidupiletid turistidele kogu Euroopas, ka Nõukogude Venemaal. ● Kohalikkude autobuseliinide piletid, o.-ü. „Mootor“ ja t. ● Nõuanded ja arvutused reiseide kohta tasuta.

KÕIK SPORTLASED OSTAVAD PILETID EESTI REISIBÜROOS

Eesti

mootorsportlased Helsingis

Meie mootorsportlased sooritasid tänavuse hooaja avastardi välismaa pinnal — Helsingis. Kolm mootorratturit: Oskar Veldemann, Erich Tomson ja Oskar Lutter, võtsid osa Soome suursõidust — Eläintarhanajost, milline peeti Helsingi külje all, uue olümpiastaadioni lähedal 2200-meetrilisel ringteel Soome autoklubi ja Helsingi motoklubi ühisel korraldusel. Kuna nimetatud suursõit oli tänavu esmakordselt rahvusvahelise võistluskalendrisse sisse võetud, siis äratas ta laialdast huvi paljudes Euroopa mootorsportimaades, kust rida nimekamaid mootorrattureid ja autosõitjaid starti ilmus. Kogusummas oli võistluspäevaks üles antud 44 võistlejat.

Esimese sõiduna oli võistluste kavas 25 ringi 250- ja 350-ccm-iliste masinatele. Esimeses klassis, kus võistlejaid oli üles antud 5, tuli eestlane O. Lutter kolmandaks DKW vabriku sõitja, sakslane Siegfried Wünsche ja soomlase Taisto Salmise järele, kes sõitis Ariel masinal. Lutteril oli kasutada Rudge sportmudel. Teises klassis pidi esialgu kaasa võistlema eestlasena Johannes Tomson, kuid kuna talle Saksamaalt õigeaegselt masinat kohale ei jõudnud, pidi ta jääma pealtvaataja ossa. Selle klassi võitjaks tuli hollandlane F. J. Binder Velocette'il.

Suurim huvi valitses võistluste naela, 500-ccm-iliste võistluste vastu, kuna siin kõikide Soome parimate kõrval võistlesid kaasa ka eestlased O. Veldemann, E. Tomson ja inglase Fergus Anderson. Võistlejate üldarvuks oli siin klassis 13, kusjuures aga „õnnetus-

numbrit“ kandev soomlane V. Hollming sõitis nr. 32 all. E. Tomson oli sunnitud katkestama juba pärast esimest ringi, O. Veldemann, kes küll lõpetas sõidu, platseerudes üldkonkurentsis neljandaks, oleks võinud vabalt konkureerida esimeseks tulnud soomlase Raine Lampisega, kui poleks ette tulnud küünlariket.

Võistluste vastu valitses juba pikemat aega enne võistlusi elav huvi, kuna oodati rohkelt osavõtjaid välismaalt, kuid tänavune Eläintarhanajo kujunes siiski oma pinevuselt oodatust nõrgemaks. Osaliselt oli see tingitud ka sellest, et mitmed võistlejad olid sunnitud mootoritõrgete tõttu katkestama. 350-ccm-iliste klassi favoriiti, rootslast Björje Haagi aga tabas õnnetus, kuna ta ühel kurvil kihutas metsa, saades vigastada. Kuigi vigastused ei kuulunud just raskete liikide ja mees pärast sanitaarset abi ambulantsist omal jalal lahkuda võis, ei olnud ta ometigi suuteline edasi võistlema.

Efektseimaks võistlusalaks kujunes autosõit. Sportautode klassis esines ülivõimsalt sakslane U. Richter, kes oma BMW-ga tuli võitjaks kaasmaalase O. Löhri ees. Mees kihutas kartmatult, vähendamata enamasti kiirust isegi kurvidel. Võistlusautode klassis tuli esikohale rootslane A. Westerblom Alfa-Romeo, jättes teiseks rumeenlase P. Cristea, kes sõitis BMW-l.

Võistlusi jälgis 30.000 pealtvaatajat, nende seas ka rohkesti välismaalasi. Eestist sõitis seks puhuks kohale 200-liikmeline eriekskursioon.

RESTO-
RAN

STORIA

„A

Igal

neljapäeval

JAAPANJ
LATERN-
ŌHTU

tuntud humoristi VLAD. GERIN'i kaas-
tegevusel ja juhatusel.

Rikkalik stiilne jaapani dekoratsioon,
jaapani laternatants.

Suurendatud kabaree-eeskava Vlad.
Gerini täiesti uue repertuaariga.

Sarve Jaan Saaremaalt oma
kaunitariga „Mari“.

Estonia Valge Saal

Alati huvitav ja vaheldusrikas eeskava.
Esinevad parimad välis- ja kodumaa artis-
tid. Tantsuks mängib „Four Swingers“.

Estonia teater-restoran

alumises saalis

Igal õhtul muusika kella 9—1. Lõunad
kella 1—5. Pühapäevadel ja
pühadel lõunamuusika kella 2—4.

Estonia Suveaed

Iga päev lõunad. Igal õhtul muusika
ja kabaree. Pühapäeviti lõunamuusika.

Alec James'i KARJÄÄR

9. „Inglise“ meeskond — 9 shotlast!

Preston North End'il oli tol ajal kallemaid siseajaja-ajajaid. See oli ka minu ainus mure, kui kaalutlesin Raith Roversi juurest lahkumist: kartsin, et ma ei pääse kunagi mängima Prestoni esimesesse meeskonda. Kuid kui olin saanud „jalad maha“ Prestoni juures, tundsin end nagu kodus — nii palju kaasmaalasi ümbritses mind. Mind võeti saabumisel vastu: „Ei maksa muretseda, Alec! Siin on kodumaa kaugel kodumaast. Kui soovid, võid siia jääda, kuni sinu habe ulatub põlvini!“

Prestonil oli noil päevil vägev annus shotlasi meeskonnas. Ühel mängul oli koguni üheksa shotlast meeskonnas! Mäletan veel tolaeagset kõnekäändu: „Iga kiirrong põhjapoolt toob vähemalt ühe shotlase Preston North Endile!“

Tõepoolest oli klubil võimalus (varumehed kaasarvatud) kaks puhastverd shotlaste meeskonda välja panna! Lühikest aega enne minu palkamist hangiti Prestonisse sääraseid kuulsad shoti mängijad, nagu Tit Hamiton, Bill Russell, Jimmy Forrest ja Bill Aiken. Võisin end seepärast päris mugavana tunda selles „koloonias“. Et mul hiljem on ütelda paar kibedat sõna Prestoni kohta, on hoopis teine lugu...

Jalgpallitundjad ja eriti Arsenali pooldajad mõtlevad vist, et ma „luuletan“, kui ütlen, et kuni oma Prestonist lahkumiseni oli üks tugevamaid ja parimaid väravakütte Inglismaa jalgpalli ajaloos. Pärast minu esimest katastroofilist mängu Middlesbrough vastu mängisin kümme nädalat järjest esimeses meeskonnas ja lõin igas mängus ühe värava. Mul on veel säilinud karrikatuur sellest ajast, milles naljategija ütles, et „Alec lööb oma igalpäevase värava“. See üllatab võib-olla. See üllatas isegi mind, kui sorisin oma mälestustes ja meenutasin vanu päevi. Hiljem jätsin väravate löömise teiste hooleks, nii et ise unustasin koguni värava löömise.

Kuid minu väravate löömise janul Prestoni juures olid oma erilised põhjused. Üks minu kaaslasti oli Bobby Crawford, vasak poolkaitsja. Tema teene on see! Meie kahekesi mõistsime üksteist nii häsit, et pääsesin eriti suuresti mõjule just siis, kui tema asendas mängus minu kohta.

10. Saan esmakordselt internatsionaaliks

Nende väravate tulemus, millest teadsid kirjutada shoti ja inglise lehed, ei lasknud end kaua oodata. Kui olin kuus nädalat Prestoni meeskonnas mänginud (minu naine oli seni veel Shotimaale jäänud), sain Pegylt telegrammi:

„Oled võetud Shoti meeskonna mänguks Wales'i vastu. Önnitlusi ja tervitusi“.

See oli esimene teade, mille sain oma esmakordselt internatsionaaliks nimetamise puhul. Olin juba kart-

nud, et Shotimaalt lahkununa kaotan igasuguse võimaluse kunagi internatsionaaliks saada. Võite kujutella minu rõõmu! Ma ei olnud neil aastatel peagu üldse alkoholi joonud, kuid selle päeva õhtul viskasin mõned kärakad liikudeks!

Preston õnnitles mind tormiliselt. Kuid koguni teisi oli see minu järgmistel rahvusmeeskonda määramistel... Jutustan teile hiljem sellest, et need maavõistlused said üheks kaaluvamaks põhjuseks minu lahkumisel Prestonist...

Nüüd jutustan oma esimesest mängust Shotimaa eest, mida ma ei unusta kunagi. Me võitsime Cardiffis 3:0, ja kuigi mul oli juba tunne, et ma ei ole esitanud head partiid, sain siiski kohutava šoki, kui lugesin shoti lehti võistluse arvustusega. Arvustajad olid kogu rindel üksmeelsed: olin kõik, ainult mitte jalgpallimees!... Minust võiks kõik tulla, ainult mitte jalgpallimees!... See arvustaja, kes omal ajal kirjutas, et „ma ei olevat küps esimese klassi jalgpalliks“ — te mäletate ju seda, et ta sai selle eest tasuta vanni — võis nüüd tunda end seitsmendas taevas...

Sain siiski kohutava šoki, kui lugesin shoti lehti võistluse arvustusega

Oh, häda, mõtlesin, minu rahvusmängija karjäär on otsas, enne kui ta sai alatagi. Shotimaa ei vali mind enam kunagi meeskonda!... (Kuid Shotimaa tuli taas — kuigi mitte sel hooajal — minu juure tagasi).

Selle kahlaselt võidetud mängu võitmise peasüüdlaseks peeti paremsisemist Johnny Dunvanit. Johnny, kes hiljem aitas Leicester Cityl tõusta esimesesse liigasse, oli minu arvates väljapaistvamaid mängijaid üldse ja igatahes parim meeskonna vanem, kelle all olen mänginud. Kuid vaatamata sellele ei valitud teda enam kunagi Shoti rahvusmeeskonda.

Kuna tema nime nimetamise juures mulle meenuvad mõned üksikud väljapaistvad mängijad, peate lubama väikest kõrvalekaldumist teemast. Viimastel aastatel on nii palju rägäitud ja kirjutatud nõndanimetatud kolmandast kaitsjast, mille juures keskpoolkaitsja mängib kahe kaitsja vahel või koguni nende taga ning see-ega käsitab ainult kaitsemängu. Mulle meelestub David Morris, kes minuga koos mängis Raithi juures ja pisut hiljem mulle järele tuli Prestoni juure. Tema on minu arvates keskpoolkaitsjate kuningas. Preston maksis tema eest 400 naela ja David oli sellest iga penni väärt. Sel ajal ei mõtelnud veel ükski inimene nimetada keskpoolkaitsjat kolmandaks kaitsjaks. Kuid ükskõik, kuidas te kujutlete keskpoolkaitsjat — David Morris kehtas seda täiuslikult. Kolm aastat järgjast ta sai suurima au osaliseks palliväljal, ja usun, et ma ei valeta, kui ütlen, et Shoti rahvusmeeskond ei kaotanud ühtki matschi, milles Morris kaasa mängis. Kui David oleks olnud Chapmani juhtida, oleks temast võinud saada kõigi aegade suurim keskpoolkaitsja... võib-olla mitte jalgpalli klassikalises mõttes, kuid kui mängija, kes igal matschil valitses keskväljal. Te ei tunnud šablooni. Kui ta mängis mõne keskormaja vastu, kes oli tuntud kar-detava väravaküttina, muutus ta täiuslikuks „stoppe-riks“ ja suure edurivijuhi varjuks ega võimaldanud vastase keskormajal sooritada ühtki õiget lööki. Võib-olla järgmisel nädalal ei olnud vastane nii kuulus ja tugev. Siis Morris mängis tihedalt edurivi selja taga, jättes edurivijuhi katmise oma kaitsjate hooleks.

Minu seisukoht üldse keskpoolkaitsja kohta: Keskpoolkaitsja ei tarvitse olla hea jalgpallimängija. Ta on 90 protsenti kaitsja, ja et hoiduda ühe keskormaja varjus, et ta lihtsalt ei saa mängu juhtida, selleks pole vaja ülipeent oskust ja eriti suurt kiirust. Tahaksin isegi ütelda, et see on vale, kui keskpoolkaitsjaks seatakse liig hea mängija. Näide: Olen sageli seletanud Derby County managerile Jobeyle, et nende keskpool-

kaitsja Barker on liiga hea mängija, et olla keskpoolkaitsjaks. Vastand on meie — Arsenal — Roberts. Ta ei saa kunagi ütelda, et ta on mängija väljapaistvast klassist, kuid oma defensiivsete võimetega on ta küllalt suuteline iga keskormaja võimete nurjaajamiseks.

10. Iseäralikem kohtunik maailmas

Kui jutt on parajasti keskpoolkaitsjatest, meenuvad mulle mõned „duellid“, mis olid minul Prestoni-päevil Chelseaga. Chelseal oli tookord keskpoolkaitsjaks Rodgersi-nimeline mees, kes oli jõuline ja mängis jõuliselt. Kuid väga fairilt, mis mind pani sageli hämmastuma. Ta rammis minu kallal alati päris tugevasti, kuid alati pärast teravat kaksikvõitlust tuli puhkus ja lõppes igasugune rivaliteet. Siis, kui pall oli eemal, tuli ta minu juure, rääkis mõne hea anekdoodi või viskas paar tabavat lauset oma või meie mängijate kohta. Muidugi, olen näinud ka teissuguseid tüüpe, mängijaid, kes enne mängu algust ülbelt tähendasid:

„Soo, teie olete siis too Alec James, see „imemees“? Pange hästi tähele, mr. James, küll mina teid juba käsile võtan ja siis me näeme, kui hea te olete!“

Ja siis nad hakkasid mängima igasugu tuntud ja tundmatute nõksudega. Kuid nood, kes tulid enne võitlust säärase armastusväärse ähvardusega, polnud kõige hullemad. Sest ma püüdsin end nende eest hoida ja oma suurema kiirusega jätsin nad sageli maha.

Ärge jumala pärast uskuma hakake, nagu oleksin mina ingel olnud. Olen ka teinud oma nõkse, kuni mulle selgus, et too, kes loobib teist mustusega, lõpetab ise selles, või — nagu vanasõna ütleb — kes teisele auku kaevab, kukub ise sisse. Sellest ajast peale jätsin foulitsemise teiste hooleks. Kui tema aeti väljalt minema ja diskvalifitseeriti, siis olin ju saanud oma tasu!...

(Järgneb.)

Heidete põhialustest ja jalgade tööst

Edg. Tamm

Pilt näitab Y. Nikkase hiilgava parema jala tööd. Jalg on kuni varvasteni nii võimsalt välja sirgunud, et viskerajasse on jäänud sügav jälg. Jalalöögiiga seoses on niudevöö pööratud viskesuuna poole. Käsi aga pole veel tõmmei alustanud, nagu see on pildil selgesti näha.

Kõik heited on omavahel suured sugulased ning need alluvad ühiste viske-touke põhimõtetele. Kui Lauri Pihkala oma vanas õpperaamatus nagu muuseumis toob väljenduse, et „kõik heited heidetakse jalgadega“, siis on ta leidnud lühikese, kuid parima väljenduse, mis tõstab esile kõige olulisema. Meil kahjuks pannakse jalgadetööle vähe rõhku ega selgitata seda.

Stiili õppimisel ja õpetamisel peaksid olema kõigepealt selged just põhimõtted, millele stiil tugineb, kuna peensused ja üksikliigutused kujunevad individuaalselt erinevateks, millele erilist õpetust pole vaja.

Kogu heite sooritus jaguneb kolme ossa: 1) hoog, 2) heiteasend ja 3) heitesirutus.

Hoo all on mõeldud kõigis heidetes vastavalt erinevat esimest osa (kahjuks puuduvad meil vastavad oskussõnad), nimelt seda osa, millega hooga heide erineb paigalt ehk hoota heitest. Erilist tähelepanu juhiksime heiteasendile. Kõigis heidetes peame suutma momendiks fikseerida heiteasendit ja tundma sealjuures kindlat jalgade tuge, kus mõlemad jalad on maas ning keharaskus on kõverdatud paremal jalal. Kindel jalgade tugi ja keharaskus õige jaotus on kõikide heidete olulisimaid momente, kuna sellest asendist algab heitesirutus. Ja iga heide, mis põhineb hoo kiirusel või keerutuskiirusel, on vääral alusel, kui segab liigne hoog, mis ei võimalda heitjale kindlat heiteasendit. Tugev hoog ei võimalda ka keharaskuse asetamist paremale jalale, vaid viib selle üle vasakule jalale, mis on suur stiiliviga. Seega: hoog tohib olla ainult nii tugev, et ta ei sega heiteasendit.

Heide on ainult siis tehniliselt eeskujuliselt sooritatud, kui oskame kõik meis peituvad jõutagavarad, eriti jalgade jõu, rakendada heitesse. Kõige kasulikumalt saame jalgade suurt jõudu tarvitada siis, kui keharaskus heiteasendis asetseb paremal jalal, — sest parema jala sirutusega algab heide, kusjuures jalasirutusjõud kandub samal momendil ettelöödud puusa kaudu (puusa löök) ülakehasse ja kuhjub õlasse, kust liitub välkkiire käejõud ja nagu plahvatusena raksatab heidetavasse odasse, kettasse, kuuli või vasarasse!

Meil sageli vaieldakse jalgade töö tähtsuse üle ning tahetakse kõike näha ainult käe toukes-tõmbes. Teisel

ollakse teadlik ainult puusalöögi tähtsusest, misjuures eitatakse aga jalgade tööd ning sidet jala- ja puusatöö vahel. Peab paratamatult küsima: mis on puusalöök?

Puusalöök on järg jalasirutusele, kusjuures jala sirutus-toukejõud kandub ülakehasse ja ainult puusa ettelöögi läbi, kusjuures tekib paremas küljes n.-n. vi-b-u-a-s-e-n-d.

Mitte ainult heidetes pole puusavöö suurt, n.-ü. silla ülesannet, vaid niisama suur tähtsus on sel ka jooksudes ja hüpetes. Vaadake pilte jooksjast momendil, millal jalg tagant sirutatult tõukab, siis hea jooksustiili juures on niudevöö ette vajutatud nii, et kogu toukejala-poolne külg moodustab kauni vibuasendi. Samuti on see hüppajal hüppe sirutus-momendil. Selle arusaamise järgi võiks ka siin ütelda, et ettevajutatud puusas on kõik edasiviiv jõud. Ei! Keha kantakse toukejala sirutusjõust kõige paremini edasi siis, kui puusavöö on ette vajutatud. Kui niudevöö jääb taha, mil puhul keha on tutud ette, siis jalajõud ei kandu täieliselt ülakehasse. Arusaadavalt pole siis üksnes puusalöögil, s. t. ilma jala sirutusjõuta, kõige vähematki väärtust ka heidete juures.

Ühes meil ilmunud kergejõustiku-õpperaamatus ollakse eksiteel selles küsimuses. Selles on kirjutatud odaviske kohta: „Hetk varem kui vasak jalg maandub viimaskes sammuks, alustatakse parema käe tõmmet.“ Kuhu jääb siis esimesena tähtis kindel jalgade tugi ja millal algab siis jalgade sirutus ja puusa löök? Vastupidist sellele õpetusele näitavad Y. Nikkasest tehtud pildid.

Eespool kirjeldatud põhialustele on tänapäeva parimad heitjad peagu eranditult rajanud oma stiili. Vaadeldes, kui aeglaselt olümpiavõitja Woellke sooritab touke esimese osa, n.-n. hüppesammu, kuidas meie euroopameister A. Kreek kindla toukeasendi kinnitamisega koguni liialdatud peatuse teeb (missuguses osas siiski end parandama peaks). Kettaheites on maailmarekordimehel W. Schröderil heite esimene osa kuni heiteasendini otse silmatorkavalt sunnitult aeglane, samuti teistel 50 m heitjatel, nagu Lampertil, Oberweger'il, Kotkal jne.

Y. Nikkanen viskeasendis keharaskusega paremal jalal.

Odaviskes on maailmarekordi-omanik Y. Nikkanen ideaalseks tõenduseks, kuna tema hoog on sedavõrd aeglane, et vähikule näib, nagu viskaks Nikkanen seist. Näib ka, et Nikkanen valib kahest heast parema — kindla viskeasendi! Selle vastu rootslane L. Atterwall näitas euroopavõistlustel Pariisis, et tema visked pole rajatud viskeasendi põhimõttele. Liialt kiirustatud hoog ei võimaldanud tal ühelgi viskel jalajõudu rakendada, miks tal ka ei õnnestunud pääseda kaugemale 68 meetrist.

Väärnähtused, mida ülal mainitud, olidki neiks tegureiks, mis põhjustasid Berliini olümpial G. Sule ja A. Viidingu ebaõnnestumise. Mitte ainult närvid, nagu seda igal pool rõhutati. Küll võib aga suurvõistluse närvlikkus ülekiirustamiseks anda põhjust ja seega kaudsel viia ebaõnnestumisse.

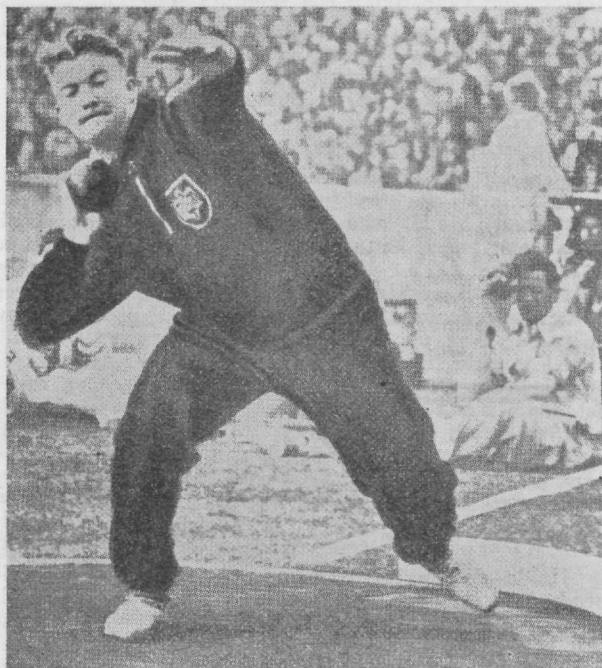
Vasara alal on viimastel aastatel loobutud 4—5 pöördest ja jäädud kolme pöörde juure kindlaks samadel kaalutlustel.

Nii siis, kindel heiteasend on lähtepunkt. Sellest ripub hoo kiirus ja sealt väljub edaspidine töö — heitesirutus. Sirutuse ainus püü on kiirus. Käe, kui väljajuhtiva organi kiirusest oleneb heitesuurus. Aga käekiirus kui lõppkiirus oleneb täieliselt algikiirusest — jalgade sirutuskiiirusest. Mida kiirem on jalgade sirutus, seda kiirem on käerebimine! Seepärast esimene mõte heitesirutusel jalgadele! Ka tugevaimad mehed, nagu Palusalu ja Luhäär, kellel puudub jalgadekiirus, suudavad kuuli tõugata ainult 9—10 m. Heitjad peavad

eranditult olema head ka hüpate alal. Tänapäeva konkurents sunnib sportlast täieliselt kontsentreeruma ühele alale ja õige harva kuuleme seepärast heitjate hüpetulemusi. Sellegipärast pole saladuseks, missuguse raske sprindi- ja hüppekooli on läbi teinud vasaraheitjad K. Hein ja E. Blask. Seni ainuke 60 m mees, iirlane Pat O'Gallaghan, on hiilgav hüppaja: kõrgus 1,90, kaugus üle 7 m. Odameestest jookseb Matti Järvinen 100 m — 11,0 ja hüppab kaugust 7.15, Sule ja Issak teevad kõrgushüppes 1,80. Kettaheitja Kotkas on parim kõrgushüppaja. Tema jalgadejõu selgeks tõenduseks on tagajärg 2.04. Liiguvad kuuldused, et Kotkas loobuvat kõrgushüppes ja pühenduvat täieliselt kettaheitetele. Arvestades tema jalgadejõudu, võib teda küll pidada võimeliseks ületama senist maailmarekordi, kui ta parandab tehniliselt tõmbe lõpposa.

Kuulitõukajaist Ameerika neeger Watson, kes möödunud aastal tõukas 16.14, saavutas samadel võistlustel kaugushüppes 7.61 m ja kõrgushüppes 1.96 m. Sakslased peavad G. Stöcki, tänu tema suurele hüppejõule, edaspidi kindlaks 16.50 meheks. Meie kuulitõukajaist A. Viiding saavutas kõrgushüppajana 1.75, A. Kreek on tänavu talvel ja kevadel erilist rõhku asetanud jalgadele, A. Mahlsteini kõrgushüppe tagajärg l. a. 1.75 oli samuti heast klassist. Mahlsteini põhjalik üldine ettevalmistus talvel, kus peaarõhk oli jalgade kiirusel ja jõu arendamisele suunatud, tegi temast varakevadel 15-m-kuulitõukaja. Vasaraheitja O. Linnaste areng on ka suurel määral tingitud sellest, et tema kohe alul on vasaraheites püsinud nendel põhimõtetel, mida eespool olen kirjeldanud ja mida isiklikult olen talle selgitanud. Sellepärast julgen loota, et Linnaste, praktiliselt veelgi süvenedes heidetesse, suudab juba tänavu ületada oma praeguse, meie oludes hiilgava tippmargi — 51.93.

Õige arusaamine heite põhialustest ja sellele vastav treening avavad tee pidevale arengule, mis on ju sportlase suurimaks püüdeks.

Olümpiavõitja H. Woellke moment enne lõplikku tõukeasendit. Näha on eeskujuline keharaskuse asetus paremale jalale. Veidi hiljemini tugineb ka vasak jalg maha, millega saavutab kindel jalgade tügi, alles siis järgneb tõukesirutus.

Nõukogude Vene kool tõstmises

A. Mäll

Vene tõstesportlased oma hülgetagajärgedega viimasel ajal on üllatanud kõiki tõsterahvaid. Nende tagajärjed näivad paljudelegi kahtlastena ja uskumatutena. Kuid ei ole midagi imestada siis, kui vaadelda, missuguse püsivusega ja süsteemikindlusega seal tõstjad harjutavad ja missuguste harjutusemeetode kasutatakse maailmaklassiliste tõstetajajärgede saavutamiseks:

Venes on tõstesport väga levinud ja populaarne. Seal loetakse 15.000 klassifitseeritud võistlejat-tõstjat. Võistlejad-tõstjad on liigitatud nelja gruppi: algajad, edasijõudnud-, võistlusklassi- ja meistertõstjateks. Ühest grupist teise üleminekuks peab iga tõstja ületama vastava normi. Siin on arvatud müüdugi algajate grupist — edasijõudnute gruppi jne.

Iga grupi tõstjad jagunevad kuude kehakaalu, alates kärbeskaaluga, s. o. keharaskusega alla 56 kg. Kõik teised järgnevad kehakaalud on kohandatud praegu üle maailma kehtivatega. Üldist tõstesporti liikumist juhib üleriigiline tõstespets. Tema ülesandeks on harjutuste kavade koostamine ja ühtlustamine. Samuti klubide treenerite töö kontrollimine, võistluste jälgimine ja võistlejate liigitamine klassidesse.

Tõstesporti harrastatakse peamiselt ainult tõsteringide klubides, kus tõsteharjutusi juhib klubi treener-õpetaja. Tõstevõistlustest osa võtma lubatakse tõstjaid alles 20-aastaselt. Erandeid tehakse ainult üksikuile noorelt täiskasvanuile arsti loal, kuid mingil tingimusel mitte alla 18-aastaselt.

Klubidesse võetakse vastu küll noori kui ka vanu, (ka 35—37 aastani), sest Vene tõsteõpetajad väidavad, et veel varadeski aastates mehed võivad saavutada edu. Kuid enne tõstekangi harjutustele asumist peab iga harjutaja läbi tegema kaheaastase kestvusega täielise kehakooli, keha ja organismi arendamiseks. Samuti aluvad kõik tõstjad iga nädal arstlikule kontrollile.

Iga tõsteklubi omab eelpoolnimetatud neli gruppi tõstjaid, kes on klubi treeneri poolt harjutuste paremaks läbiviimiseks veel omakorda jagatud kehakaalu ja võimete kohaselt rühmadesse. Kõigi tõstjate töö klubis teostab suure järje- ja süsteemikindlusega treeneri kontrolli all. Algajate-, edasijõudnute ja võistlusklassi tõstjate harjutused toimuvad aasta ringi. Selleks on aasta jagatud kahte harjutuste perioodi: 1) suvine, 2) talvine. Meistergruppi tõstjatele on suvisel perioodil ettenähtud 2 kuud puhkust. Ka on võistluste periood kindlaks määratud, et tõstjad saaksid võistlustele korralikult ette valmistuda.

Alavormis tõstjaid võistlustele ei lubata.

Suurim rõhk on tõstjate harjutustel asetatud kahele tõstetajajärgi soodustavaile peategureile: jõule ja tehnikale.

Kestvate katsetuste najal on Venes tarvitusele võetud kolm tõstestili, millest II-järguliseks on arvatud: „Käärhüppe stiil“, (nagu meil tõstavad P. Mürk, K. Oole, R. Teitelbaum j. t.), II-järguliseks on arvatud „hark hüppestil“, (nagu meil tõstavad A. Luhaäär ja L. Kuk), III-järguliseks on arvatud „diagonaal-stiil“. See sobib ainult erilisel pikkadele tüüpidele, kuid Vene tõsteõpetajad seda stiili ei poolda ja see stiil pole ka nimetamisväärsed tagajärgi annud.

Tõstjate harjutuste perioodidel arendatakse tõstjaid peamiselt kehalise jõu saavutamise eesmärkidega. Harjutused teostuvad 4 kord nädalas ühe vaba päevaga iga harjutuse päeva järele. Harjutused sooritata-

take rühmade kaupa, kusjuures igas rühmas on 5 harjutajat. Algajate tõstjate harjutusrühma tunni kestvus vus on 65 min.

Harjutustund on rajatud järgmistele materjalidele:

- 1) Korra-harjutused.
- 2) Ettevalmistavad harjutused sangpommidega, hantlitega ja harjutuse kangidega.
- 3) Hüpped (kõrgus-, kaugus hoota ja hooga, vabad hüpped, hüpped üle riistade — hobuse, kitse jne.).
- 4) Jooksud (kiir- ja aeglane).
- 5) Rahustavad harjutused.

Sarnase tunnikava järgi töötatakse kuni üks kuu aega. Järgnevalt harjutajate võimete suurenemise järele muutub see seni, kui harjutajad on treeneri arvamise järgi küllat võimelised teiste jõudunõudvate harjutuste teostamiseks.

Peale selle on erilisel välja töötatud hantlite ja sangpommide harjutuste süsteem algajatele tõstjatele, mille läbivõtmine toimub samuti kuu aja jooksul. Hantlitega harjutusi on täpselt 30 eriliigilist harjutust.

Jaapani sumo-maadleja Devaminato prints-regendi hiiğlasuure karikağa, mille ta võitis tãnavu. Annab ikka tõsta!

Lõpetanult ettevalmistuse perioodi eelpooltoodud materjalide ja hantlite süsteemi järgi, ühendatakse 5-liikmelised harjutajate grupid 10-liikmelisteks ja asutakse harjutuskangidega kangivõimlemisele. Kangivõimlemise harjutusi on 20.

Kangivõimlemise harjutused võetakse samuti läbi ühe kuu jooksul, mille järele asutakse puu-tõstekangidega tõstetehnika õppimisele. Hiljem sooritatakse tõstekatsed võistluskangil, ja saavutab algaja vastava kogusumma kolme- kui ka viievõistluses, viiakse ta edasijõudnute gruppi üle.

Algajatele tõstjatele on rida harjutuste tabelleid sangpommidega, hantlitega, harjutus-, s. o. võimlemiskangidega — kangivõimlemise teostamiseks ja võimlemise omi. Kuid neist järgmine kord.

Edasijõudnute tõstjate harjutustunni materjalid on järgmised:

- a) Tunni kestvus 80 min.
- 1) Korra harjutused.
- 2) Ettevalmistavad harjutused (keha soojendamiseks).
- 3) Tõstetehnika õppimine, viimistlemine ja jõuharjutused.
- 4) Hüpped.
- 5) Jooks.
- 6) Rahustavad harjutused.

Selle tunnikava järgi töötatakse 2 kuud, mille järele ta treeneri äranägemisel muudetakse.

Tõstetehnikat viimistletakse edasijõudnud tõstjail võistluskangil harjutades. Tõstetehnika viimistlemiseks on asjatundlikult välja töötatud 24-tunnine harjutuste kava vastava kangiraskusega kordadele ja harjutuste, s. o. tõsteviisidele.

Edasijõudnud tõstjad võtavad läbi kõik viis üksik-tõstet ja peale selle erilise tõste — kang kukla taga seljal põlvede kõverdudes keha alla laskumise ja väljasirutuse. Võistlusklassi tõstjatel harjutustunni materjalid on järgmised:

- a) Harjutustunni kestvus 2 tundi.
- 1) Ettevalmistavad harjutused (keha soojendamiseks).
- 2) Tõstetreening kangiga.
- 3) Täiendavad harjutused jõu, kiiruse ja paindumiseks.
- 4) Hüpped.
- 5) Jooksud.
- 6) Rahustavad harjutused.

Alljärgnevalt kangi treeningukava kolme üksik-tõste harjutamiseks enne võistluste perioodi algust.

Spetsiaalse tõstetreeningu kava näiteks V. Siirakule Vene tõste spetsi A. Buharovi järgi.

Kava võtmiseks on järgmised tõste-tagajärjed: Kahega surumine 70 kg (kangi algraskus harjutuseks 25 kg) V. Siirakul paremad tõstetulemused 90 kg; kahega rebimine 75 kg (kangi algraskus harjutuseks 35 kg) V. Siirakul 90 kg; kahega tõukamine 90 kg (kangi algraskus harjutuseks 50 kg) V. Siirakul 115 kg.

1. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{45}{8} \times 2; \frac{50}{8} \times 2; \frac{55}{6} \times 2; \frac{60}{6} \times 2; \frac{65}{4} \times 2; \frac{55}{3} \times 1; \frac{45}{4} \times 2.$$

Kahega rinnale võtmine:

$$\frac{75}{8} \times 2; \frac{80}{6} \times 2; \frac{85}{4} \times 2; \frac{90}{2} \times 2; \frac{95}{1} \times 1; \frac{85}{3} \times 1; \frac{75}{6} \times 2.$$

2. tund.

Kahega rebimine:

$$\frac{50}{8} \times 2; \frac{55}{8} \times 2; \frac{60}{6} \times 2; \frac{65}{4} \times 2; \frac{70}{2} \times 1; \frac{60}{3} \times 1; \frac{50}{2} \times 1.$$

Kahega rinnalt tõukamine:

$$\frac{75}{6} \times 2; \frac{80}{6} \times 2; \frac{85}{4} \times 2; \frac{90}{4} \times 2; \frac{95}{2} \times 1; \frac{85}{4} \times 2; \frac{75}{4} \times 2.$$

3. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{50}{8} \times 1; \frac{55}{8} \times 1; \frac{60}{6} \times 1; \frac{65}{6} \times 1; \frac{70}{4} \times 1; \frac{60}{3} \times 1; \frac{50}{4} \times 1.$$

Kahega rebimine:

$$\frac{50}{8} \times 1; \frac{55}{8} \times 1; \frac{60}{6} \times 1; \frac{65}{4} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{60}{3} \times 1; \frac{50}{2} \times 1.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{80}{6} \times 1; \frac{85}{6} \times 1; \frac{90}{4} \times 1; \frac{95}{4} \times 1; \frac{100}{2} \times 1; \frac{90}{4} \times 1; \frac{80}{4} \times 1.$$

4. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{50}{6} \times 2; \frac{55}{6} \times 2; \frac{60}{4} \times 2; \frac{65}{4} \times 2; \frac{70}{2} \times 2; \frac{60}{4} \times 2; \frac{50}{4} \times 2.$$

Kahega rinnale võtmine:

$$\frac{80}{6} \times 2; \frac{85}{6} \times 2; \frac{90}{4} \times 2; \frac{95}{4} \times 2; \frac{100}{2} \times 1; \frac{90}{4} \times 2; \frac{80}{4} \times 1.$$

5. tund.

Kahega rebimine:

$$\frac{70}{6} \times 2; \frac{55}{6} \times 2; \frac{60}{4} \times 2; \frac{65}{4} \times 2; \frac{70}{2} \times 1; \frac{60}{4} \times 2; \frac{50}{4} \times 2.$$

Kahega rinnalt tõukamine:

$$\frac{80}{6} \times 2; \frac{85}{6} \times 2; \frac{90}{4} \times 2; \frac{95}{4} \times 2; \frac{100}{2} \times 1; \frac{90}{4} \times 2; \frac{80}{4} \times 2.$$

6. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{50}{6} \times 2; \frac{55}{6} \times 1; \frac{60}{4} \times 1; \frac{65}{4} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{60}{4} \times 1; \frac{50}{4} \times 1.$$

Kahega rebimine:

$$\frac{50}{6} \times 2; \frac{55}{6} \times 1; \frac{60}{4} \times 1; \frac{65}{4} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{60}{4} \times 1; \frac{50}{4} \times 1.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{80}{3} \times 1; \frac{85}{3} \times 1; \frac{90}{2} \times 1; \frac{95}{2} \times 1; \frac{100}{1} \times 1; \frac{90}{2} \times 1; \frac{80}{2} \times 1.$$

7. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{55}{6} \times 2; \frac{60}{6} \times 2; \frac{65}{4} \times 2; \frac{70}{4} \times 2; \frac{75}{2} \times 1; \frac{65}{4} \times 2; \frac{55}{4} \times 2.$$

Kahega rinnale võtmine:

$$\frac{90}{6} \times 2; \frac{95}{4} \times 2; \frac{100}{2} \times 1; \frac{90}{4} \times 2; \frac{85}{4} \times 2.$$

8. tund.

Kahega rebimine:

$$\frac{65}{6} \times 2; \frac{70}{6} \times 2; \frac{75}{4} \times 2; \frac{80}{4} \times 2; \frac{85}{2} \times 1; \frac{75}{4} \times 2; \frac{60}{4} \times 2.$$

Kahega rinnalt tõukamine:

$$\frac{90}{6} \times 2; \frac{95}{4} \times 2; \frac{100}{4} \times 2; \frac{95}{6} \times 2; \frac{90}{4} \times 1.$$

9. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{60}{3} \times 2; \frac{65}{3} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{80}{2} \times 1; \frac{70}{4} \times 1; \frac{65}{3} \times 1.$$

Kahega rebimine:

$$\frac{65}{3} \times 1; \frac{70}{5} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{80}{2} \times 1; \frac{85}{1} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{65}{3} \times 1.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{90}{3} \times 1; \frac{95}{3} \times 1; \frac{100}{2} \times 1; \frac{95}{3} \times 1; \frac{90}{4} \times 1.$$

10. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{60}{6} \times 2; \frac{65}{6} \times 2; \frac{70}{4} \times 2; \frac{75}{4} \times 2; \frac{80}{2} \times 1; \frac{70}{4} \times 2; \frac{60}{4} \times 2.$$

Kahega rinnale võtmine:

$$\frac{90}{6} \times 2; \frac{95}{4} \times 2; \frac{105}{2} \times 1; \frac{100}{4} \times 2; \frac{90}{4} \times 2.$$

11. tund.

Kahega rebimine:

$$\frac{65}{6} \times 2; \frac{70}{6} \times 2; \frac{75}{4} \times 2; \frac{80}{4} \times 2; \frac{85}{2} \times 1; \frac{75}{4} \times 2; \frac{65}{4} \times 2.$$

Kahega rinnalt tõukamine:

$$\frac{85}{6} \times 2; \frac{95}{6} \times 2; \frac{100}{4} \times 2; \frac{95}{6} \times 2; \frac{85}{4} \times 1.$$

12. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{60}{3} \times 1; \frac{65}{3} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{80}{1} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{60}{2} \times 1.$$

Kahega rebimine:

$$\frac{65}{3} \times 1; \frac{70}{3} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{80}{2} \times 1; \frac{85}{1} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{65}{2} \times 1.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{85}{3} \times 1; \frac{95}{3} \times 1; \frac{100}{2} \times 1; \frac{95}{3} \times 1; \frac{85}{2} \times 1.$$

13. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{65}{4} \times 2; \frac{70}{4} \times 2; \frac{75}{4} \times 2; \frac{80}{2} \times 1; \frac{85}{2} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{65}{2} \times 1.$$

Kahega rinnale võtmise:

$$\frac{100}{6} \times 2; \frac{105}{4} \times 2; \frac{110}{1} \times 1; \frac{105}{3} \times 1; \frac{100}{6} \times 2.$$

14. tund.

Kahega rebimine:

$$\frac{70}{3} \times 1; \frac{80}{3} \times 1; \frac{90}{2} \times 1; \frac{95}{1} \times 1; \frac{85}{3} \times 1; \frac{70}{3} \times 3.$$

Kahega rinnalt tõukamine:

$$\frac{90}{6} \times 2; \frac{100}{3} \times 3; \frac{105}{2} \times 4; \frac{100}{2} \times 1; \frac{90}{2} \times 1.$$

15. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{65}{2} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{80}{1} \times 1; \frac{85}{1} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{65}{2} \times 1.$$

Kahega rebimine:

$$\frac{70}{3} \times 1; \frac{75}{1} \times 1; \frac{80}{2} \times 1; \frac{85}{1} \times 1; \frac{90}{1} \times 1; \frac{85}{1} \times 1; \frac{80}{1} \times 1; \frac{70}{2} \times 3.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{90}{3} \times 1; \frac{100}{3} \times 1; \frac{105}{2} \times 1; \frac{100}{2} \times 1; \frac{90}{3} \times 1.$$

16. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{70}{2} \times 1; \frac{80}{1} \times 1; \frac{90}{1} \times 1; \frac{80}{4} \times 2; \frac{70}{4} \times 2.$$

Kahega rinnale võtmise:

$$\frac{90}{6} \times 2; \frac{100}{6} \times 3; \frac{110}{2} \times 2; \frac{95}{3} \times 1; \frac{90}{3} \times 1;$$

17. tund.

Kahega rebimine:

$$\frac{65}{6} \times 2; \frac{75}{4} \times 2; \frac{80}{2} \times 2; \frac{85}{1} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{65}{3} \times 1.$$

Kahega rinnalt tõukamine:

$$\frac{90}{6} \times 2; \frac{100}{4} \times 2; \frac{110}{2} \times 2; \frac{100}{4} \times 2; \frac{90}{4} \times 2.$$

18. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{70}{2} \times 1; \frac{80}{1} \times 1; \frac{85}{1} \times 1; \frac{90}{1} \times 1; \frac{80}{2} \times 1; \frac{70}{2} \times 1.$$

Kahega rebimine:

$$\frac{65}{3} \times 1; \frac{70}{2} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{80}{1} \times 1; \frac{85}{1} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{65}{3} \times 1.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{90}{3} \times 1; \frac{100}{2} \times 1; \frac{110}{2} \times 1; \frac{100}{2} \times 1; \frac{90}{2} \times 1.$$

19. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{70}{3} \times 1; \frac{80}{3} \times 1; \frac{85}{2} \times 1; \frac{90}{2} \times 1; \frac{80}{2} \times 1; \frac{70}{3} \times 1.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{90}{3} \times 1; \frac{100}{2} \times 1; \frac{110}{1} \times 1; \frac{120}{1} \times 1; \frac{110}{2} \times 1; \frac{100}{1} \times 1.$$

20. tund.

Kahega rebimine:

$$\frac{70}{4} \times 2; \frac{75}{4} \times 2; \frac{80}{4} \times 2; \frac{85}{2} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{70}{3} \times 1;$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{90}{4} \times 1; \frac{100}{3} \times 1; \frac{110}{3} \times 2; \frac{100}{4} \times 2; \frac{90}{3} \times 1.$$

21. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{70}{3} \times 1; \frac{80}{3} \times 1; \frac{85}{2} \times 1; \frac{90}{1} \times 1; \frac{85}{2} \times 1; \frac{80}{2} \times 1; \frac{70}{3} \times 1.$$

Kahega rebimine:

$$\frac{70}{3} \times 1; \frac{75}{2} \times 1; \frac{80}{2} \times 1; \frac{85}{1} \times 1; \frac{90}{1} \times 1; \frac{80}{2} \times 1; \frac{70}{3} \times 1.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{90}{2} \times 1; \frac{100}{3} \times 1; \frac{110}{2} \times 1; \frac{120}{1} \times 1; \frac{110}{2} \times 1; \frac{100}{2} \times 1; \frac{90}{2} \times 1.$$

22. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{80}{4} \times 1; \frac{85}{3} \times 1; \frac{90}{3} \times 1; \frac{85}{2} \times 1; \frac{80}{3} \times 1.$$

Kahega rebimine:

$$\frac{75}{3} \times 1; \frac{80}{3} \times 1; \frac{85}{3} \times 1; \frac{90}{2} \times 2; \frac{85}{2} \times 1; \frac{80}{3} \times 1.$$

23. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{80}{4} \times 1; \frac{85}{3} \times 1; \frac{90}{2} \times 1; \frac{80}{4} \times 2.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{100}{3} \times 1; \frac{110}{2} \times 1; \frac{120}{2} \times 1; \frac{110}{2} \times 1; \frac{100}{3} \times 1.$$

24. tund.

Kahega surumine:

$$\frac{80}{2} \times 1; \frac{85}{2} \times 1; \frac{90}{1} \times 1; \frac{95}{1} \times 1; \frac{80}{2} \times 1.$$

Kahega rebimine:

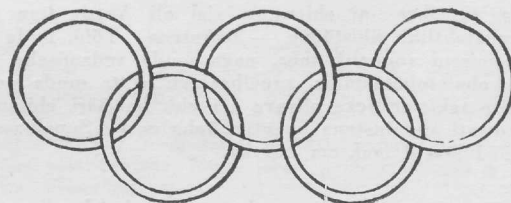
$$\frac{80}{2} \times 1; \frac{85}{1} \times 1; \frac{90}{1} \times 1; \frac{95}{1} \times 1; \frac{80}{1} \times 1.$$

Kahega tõukamine:

$$\frac{100}{3} \times 1; \frac{110}{3} \times 1; \frac{120}{2} \times 1; \frac{125}{1} \times 1; \frac{130}{1} \times 1; \frac{120}{1} \times 1; \frac{110}{1} \times 1.$$

Märkus: Esimene arv peal – kangi raskus; teine: järjest teostavaid tõsteid; kolmas kangi juure asumise korrad.

(Järgneb.)

Supelbasseinide ja ujulate ehitamine maal^{*)}

Joh. Laidvere

Näeme tühjakslastud järve. Järve põhi on kaetud 0,5 m paksuse mudağa. Pori k arutatakse välja vagonetiğa; muda sikutatakse raudteeroopaid m ooda. Näeme kaevajaid-lalgulisi põlvini poris. Valges s r gis mees esiplaanil on linnaarst dr. R. Lattik.

Populaarsemaid ja m onusamaid suvespordialasid on kahtlemata suplemine ja ujumine. Meil Eestis on palju neid maakohti, kus looduse kingitusena asuvad jõed, järved ja ojakesed. Mis seal siis muud kui riidest lahti ja vette! Emajõe luhal Võrtsjärvest Peipsini, Peipsi kallastel, kogu mererannikul ja mujal sisemaa jõgede ja järvede kallastel kihab kuumadel suvepäevadel r omsameelne suplejate pere. Vallatleva nooruse kõrval näeme väarikalt astuvaid vanugi. Viimase aja veespordipropaganda on kannud sedavõrd vilja, et meie rahvas on leidnud jälle tee suplemise ja veekogude poole. Veel paark ummend aastat tagasi oli suplemine laiadele rahvahulkadele tõepoolest nagu arusaamatu. Siis n ait. Emajõe kaldad olid tühjad isegi Tartu linna piirkonnas, kus n uid n ait. suvel p h p evadel leidub kümneid tuhandeid suplejaid.

Teiselt poolt leiame palju maa-alasid, kus puuduvad jõed ja järved, mispärast suplemisv imalused neis kohtades ei saa, kahjuks, kõne alla tulla. Kuid leiame ka küllalt kohti, kus leidub vooluveekogusid ojakeste näol. Iseenesest looduse poolt antuna on nad suplemiseks enamikus k lbnatud, kuid neist saab hea tahtmise juures midagi teha. Nimelt on võimalik tekitada kunstlikke supelbasseine. Käesolevas artiklis vaatlengi s araseid võimalusi.

Väga huvitava eskuju selleks leiame Antsla linna supelbasseini asutamisel. Antslas on väike ojake, mis on paisutatud j rvekeseks, nimega N ssj rv, N ssmetsa vesiveski juures. N ssj rve asutatigi Antsla kodukaunistamise komitee poolt linnaarsti dr. Robert Lattiku energilisel algatusel ja lakkamatul õhutusel supelbassein, mis rahuldab n uid täiesti Antsla nõudeid, pakkudes ühtlasi head eskuju maale. Järv on ise tekitatud, nagu mainisin juba, oja paisutamisega. Aeglase vee  rajooksu tõttu oli järve põhja sadestunud umbes 0,5 meetri paksune mudakord, kus lopsakalt arenesid igasugused veetaimed. Supelbasseini ehitamisele asumisel, osutus esimeseks mureks muda kõrvaldamine ja selle edaspidise tekkimise takistamine. Supelbasseinist, mille suurus on üle 1000 m², võeti ligi 200 m³ muda. T dd teostati kogu alevi elanikega, kuna 1936. a. supelbasseini ehitamise ajal oli Antsla linn veel alev, vabatahtliku  hist ona — talgutena. T id, mida talgutega polnud võimalik teha, nagu muda vedamiseks r obaste kohaletoimetamine, supelbasseini vette muda pealevalgumise takistamiseks piirava aia ehk barj ari ehitamine jne., teostati annetustena kogutud raha eest. Supelbasseini ehitust dd läksid maksma 169 kr.

^{*)} Käesolevas artiklis on kasutatud Antsla linnaarsti dr. R. Lattiku andmeid.

See sügavus basseinis on 20 sm kuni 1,7 meetrini, olenedes tunduvalt vee seisust järves.

1938. a. ehitati järve kaldale väike, kuid korralik riietusruum, mis läks maksma 404 kr. Sellest summast andis 74 kr. Antsla linna kodukaunistamise komitee viimase poolt selleks otstarbeks kogutud annetustist ja Antsla linnavalitsus 330 kr. Üldse on teostatud supelbasseini ehitamine kohaliku kodukaunistamise komitee algatusel ja juhtimisel.

Nii oleks lühidalt Antsla linnasupelbasseini ametlik saamine ja arenemine, millele vesteliselt võiks lisada veel järgmist:

N ssj rve puhastamine veetaimedest palgaliste tööjõudude poolt ei saanud tulla üldse kõne alla raha puudusel. Seda küsimust kodukaunistamise komitee koosolekul kaaludes algatati talgute-t o mõte, mis saigi teoks 1936. a. suvel Antsla elanike rohkelt heatahtlikul osavõtul. T o kestis üle kahe nädala, päevast päeva. Esimene katse muda k rutamisega ei annud tulemusi, kuna küllalt järsu tõusuga aluslaud olid varsti libedad ega pidanud enam jalgu kinni. H dast aitas üle kohalikul Scheini saeveskilt saadud v ljaraudtee ja üks vagoneti alus, mis vastavalt korda seati.

Raudtee valmides tugevam osa mehi-naisi astus üle põlvede poripudrusse laadima, ja oli koorem valmis, tuli kaldal olijail tahes-tahtmata trossi otsa asuda koormat välja vinnama. Need, kes selleks t oks ei olnud veel küllalt kasvanud, või olid üle kasvanud, vaatasid alul kohmetult pealt, leidsid aga varsti ka kaasat otamise võimaluse, nimelt tubli ergutava karjumise näol vinnamise ajal. Nii kujunes t o kolme-komandoliseks. Siis tuli vahele väike viperus. (Kus see puudub?) Siin esines ta kalade otse demonstratiivse sulpsatamise kujul taamal oja sängis. Nii mõnigi ei suutnud kiusatusele vastu panna ja leidis end varsti kalap uugil — kaugel labidast! Ja kui siis kalu nähti visatavat paati, tõusis nurin labidale truuks j anute hulgas: meie teeme t dd, nemad l butsevad ja saavad saaki. Dr. Lattik, kes ise ka oli labidale truuks j anud, läks siis sõna lausumata paadi juure, korjas suuremad kalad välja, tõi kaldale ja tunnistas need üldiste poolehoiuavalduste saatel talguliste  hisomanduseks. Ei kestnud kaua, kui kaldal olid pada, sool, pipar ja pliidi kivid, millele järgnes kalasupi keetmine ja söömine lõõtspilli saatel tantsuga! Kalamehed tunnistati siis neljandaks komandoks ja sellega oli rahu majas.

Bassein on 50 m pikk, 30 m lai, pori vastu kaitstud planguga (all veepinna, kuna muidu j a kisuks selle välja). Hooaja alul lastakse vesi korraks maha (avatakse paisu-

tökkeid) ja pühitakse luudadega kõik põhja kogunenud saast ja muda ühes veega minema.

Hüppeid sooritatakse veskitammi kaitsepuudelt, aga võib ka ehitada hüppetorni, kui basseini vastavalt süvendada.

Nii on Antsla, kelle olud maaoludega sarnased, teinud endale supelbasseini. Nagu näha, ei ole sugugi tähtis, et ainult üksi sportlased peaksid ja suudaksid teha sedalaadi üritusi. Maal on tähtis just laiad ringkonnad kaasa tõmmata, nagu Antslas näit. kodukaunistamise komitee. Tähtis on, et kohal oleks keegi mõjukam ja järjekindel inimene asja juhtimas ja õhutamises. Siis ka asi liigub.

Umber sarnaselt võib igal pool maal ehitada supelbas-

seine, kuid tingimuseks tuleb seada vooluvesi. Seisva vee-ga basseini ei tule ehitada, sest vesi neis on tervise-vastane.

Asjast huvitatud võivad leida andmeid supelbasseinide ehitamise kohta ilmutavast „Spordi Suurraamatust“.

Antsla üritus tuleb aga tunnustavalt seada meie olu-des eeskujuks.

Ühtlasi avaldan käesolevaga tänu Antsla linnavane-male ja eriti linnaarstile dr. R. Lattikule, kes võimaldasid mul isiklikult sügisel tutvuda basseini ehitustöödega ja andsid tarvilisi andmeid artikli jaoks. Loodan, et sellest on palju kasu eeskujuna, kuna supelbasseinide ehitamine tuleb maal tuleviku tegevuskavasse võtta.

Toit ja kehaharjutused

Viiimaseaja leiud vitamiinide, mineraaloluste, toortoitude jne. alal on ümber lükanud nii mõnegi endise töökspidamise ka sportlase toitlustamise alal.

Voiti toitlustabelis, kus soovitatakse päeva vältel tarvi-tada 118 g valke, 56 g rasve ja 500 g jahuaineid (kokku 3045 kalorit), on selliselt parandatud, et valkaineid vajab kergetaale 50—80 g, rasvaaineid 30 g ja süsivesikuid (jahu-aineid) 215—500 g, s. o. 1365—2657 kalorit. (Teatavasti annab 1 g valke või jahuaineid 4,1 kalorit soojust, 6 g rasva 9,3 kalorit). Raskeataale peab rohkem kaloreid tarvitama (kuni 5000 kalorit); sellist kalorite hulka (peamiselt rasva näol) vajavad ka treenitud seisukorras viibivad põllutöölised, puusaagijad, puulõhkujad. Ka loetakse pesupesemist ras-keks tööks.

Rubner on kindlaks teinud, et veel suurem hulk kaloreid (kuni 5600 öö-päeva kohta) juba seedimistegevust halvama hakkab. Suurt rasvahulka on sportlased vajanud kõrgetes mägedes (Alpid) talve ajal, kus rasva tarvidus, võrreldes tasasel maal olles, tõusnud öö-päeva vältel veel 300 g võrra (prof. F. Lorenz).

Teisel poolt on kindlaks tehtud, et tähtsaks ei osutu üksi valkainete hulk, vaid ka selle kvaliteet, s. t. valkained, mida inimene tarvitab, peavad eneses sisaldama kõiki inimese elule vajalikke täisväärtuslikke amiinhappeid, milliseid leidub muuseumis piimas, pähkliis, kartulis jne.

Mis puutub rasvasse, siis osutub kergemini seeditavaks searasv või või, mis ei ole toiduga läbi praetud (nagu võiga praetud, keedetud toidud), vaid võid või rasva tuleb muu toidule lisaks võtta, leivale näit. võid määrada jne. Sobiva-teks osutuvad siin ka eriti võipiim, rööskpiim, seevastu on vahukoor raskem seedimiseks.

Süsivesikutest (jahuaained) soovitatakse rohkem selliseid aineid, nagu rosinad, ploome, kuivatatud puuvilja, jahutoite, ka täisterast valmistatud leiba (Tartus on selline leib „Cere-se“ vabrikus), mitte saia, või kui saia, siis juba kuivikute või biskviidi näol, kuna suhkrut, mis jooma ajab, ei soovi-tata, selle asemel juba šokoladi või pilliroosuhkrut. Suppideks, pudrudeks jne. on kohased kaeradest valmistatud toidud.

Puuvilja (ploomid, rosinad, apelsinid, sidrunid), maasi-kate, mustsõstarde jne. söömisega omandatakse rohkem C vitamiini, mis tähtis meie igemete elustamise ning värskena-misele (C on antiskorbuutiline vitamiin). Täistera leiba soovi-tatakse seepärast, et temas on B vitamiini, mis mõjub soo-dustavalt 1) ergukavale (antineuriline vitamiin) ning 2) mõjub kasvule (mis tähtis eriti noorematele sportlastele).

Kohe pärast ülestõusmist (hommikul) ei soovita M. Vogel kõhtu söögiga üle koormata, ennem võimeldagu, kuna lõunasöök jäägu rohkem õhtu poole, nagu seda näha saab Inglismaal. Söömist enne ujumist tuleb keelata, samuti mõ-jutab halvasti seedeelundeid (verekehvuse mõttes) söömine enne vastupidavusharjutusi (pikamaa jooks jne.).

Maiustamine (jäätis) mõjub seedimiselunditele halvasti, samuti suur vee joomine sportimise ajal, mis suurendab vere-rõhku. Higistamise teel võib keha ära anda üleliigse vee. Joogijanu katteks võistlusajal tarvitatagu (nagu Jaapanis) soojemat vett.

Kas tarvitada vegetariaanset või muud toitu, need küsi-mused on veel tänini lahtised, siiski tundub tendentsi roh-ke eelistada vegetariaanseid toite, eriti vastupidavushari-jutustele (jooksud, rännakud). Samuti soovitatakse vähem tarvi-tada soola (NaCl), mis muuseumis ka janu tekitab. Mis puu-tub toidusse treeninguajajärgus, siis ei pruugiks see üld-kokkuvõttes ületada kergetaale 3000—4000 kalorit, nagu Ameerika jne. kogemused näitavad, kusjuures tähtsaks osu-tub ka sportlase kaal jne.: 60 kg raskele (mitte treeningu ajajärgus viibivale) sportlasele jätkub põhiainevahetuse jaoks ta puhkeajal (või sel korral, kus sportlane lamab või näl-gib 60×24=1440 kal.; 80 kg raskele: 80×24=1920 kalorit ja nii edasi. Siia tuleb treeningu aja vältel veel juure arvata umbes 2000 „mootorset“ kalorit (treeneeritud põllutöölisele nimetab Rubner jätkuvat 2279 „mootorset“ kalorit), s. o. neid kaloreid, mis tarvis lähevad ainult pingutava spordi või kehalise töö edukaks, rekordile lähenevaks, läbiviimiseks, nii et kogu kalorite arv kõiguks 3400—4000 vahel.

Võistlussportimisel jne., kus ka rohkem liisahapnikku tuleb tarvitada, osutub tähtsaks, et võistlust mitte kohe pä-rast söömist ette ei võetaks. Hapniku tarvitust täiskõhu juu-res tõuseb, võrreldes tühja kõhu seisukorra juures Magnus-Levy järgi järgmiselt (öö-päeva jooksul 2400—2500 kalorit tarvitatud):

	1 tn.	2 tn.	3 tn.	4 tn.	5 tn.	6 tn.	7 tn.	8 tn.
Pärast hommik-einet	27 ⁰ / ₁₀	27	16	6	—	—	—	—
Pärast lõunat	40 ⁰ / ₁₀	35	27	19	17	9	—	—
Pärast õhtusööki	33 ⁰ / ₁₀	23	12	6	1	—	—	5

Siit järeldus: 5—6 tundi pärast hommikeinet osutub paremaks võistlusajaks, lõuna järele peab mööduma 6 tundi, enne kui võistelda.

Dr. H. Jürgenson.

1 kroon kuus

suudate kindlasti panka sisse maksta oma lapse arvele. Selle väikese sissemaksuga kogute lapse täisealiseks saamiseni

350 krooni

suuruse kapitali, kui algate sissemaksudega kohe pärast lapse sündi. On aga Teil võimalik rohkem säästa, siis kasvab ka kapital vastavalt suuremaks. Sellega kindlustate lapse tuleviku ja valmistate rõõmu enesele ja temale.

Seepärast

juba täna

astuge lähemasse ühispanka või Ü.K. Eesti Rahvapanka ja avaage oma lapse nimele hoiuarve ja makske sinna järjekindlalt iga kuu kindel summa.

Hoiuarveid avavad kõik ühispanõad, hoiu- ja laenukassad ja ka

Ü-K. EESTI RAHVAPANK

Tallinnas, S.-Karja 19

IKKA
ja
ALATI

Aktsiaselts Tallinna Laevaühisus

Laevaomanikud, laevamaaklerid, speditöörid,
süteimport, laevade varustamine.

Peakontor: Suur-Karja 18.

Telefon 426-90 (4 liini).

Telegr. „Laevandus“

Laevasõit: Korrapärane ühendus Tallinnast Hamburgi, Rotterdami, Antverpeni, Gdynia, Danzigi, Manchesteri ja Liverpooli. Läbiveokonosseמידid kõikidesse tähtsamatesse sadamatesse.

Speditsoon: Tollimine, inkasso kinnitus, korrespondendid kõikides tähtsamates kohtades.

Söed: Auru- ja sepasöed, valu- ja küttekoks alatiselt saadaval ladus ja otse laevadest. Kontor — V.-Sadama 3. Tel. 456-38 ja 441-80.

Laevade varustamine: Kõiksuguseid laevatarbeid ja toiduaineid, purjetöökoda ja malmi ladu. Kontor — V.-Sadama 3. Tel. 456-38 ja 441-80.

Vabaladu: Laevade varustamine igasuguste toiduainete ja laevatarvetega. Ladu: Uus-Hollandi 6. Tel. 314-52.

EHITUSE A.-S.

BETON

TALLINN, PÄRNU M. 6-40

KÕNETR. 412-83

Teostab igasuguseid betoon-, raudbetoon- ja
hoonete ehitusi
Valmistab projekte ja eelarveid

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIM AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT EESTIS.
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE JA
NALJALEHT «KRATT»

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

„LASTE RÕÕM“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA

KÖITEKODA

TSINKOGRAAFIA

LITOGRAAFIA

OFFSET-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD

RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE
KAUPLUSED

KIRJANDUSE- JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

TALLINN-EESTI, PIKK T. 2.

OMA TELEF. KESKJAAAM 428-83